

JAAERVERSLAG 2004

COLOFON

Jaarverslag 2004 is een uitgave van het Commissariaat voor de Media

SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE

Bureau Communicatie

VORMGEVING

ankerstrijbos-vormgeving,communicatie-utrecht

DRUK

PlantijnCasparie, Utrecht

Commissariaat voor de Media

Hoge Naarderweg 78 1217 AH Hilversum

Postbus 1426 1200 BK Hilversum

T 035 773 77 00 F 035 773 77 99 cvdm@cvdm.nl www.cvdm.nl

INHOUD

	Concurrentie: Eerlijk en met mate	4
1.	Landelijke publieke omroep en Wereldomroep	6
2.	Regionale publieke omroep	24
3.	Lokale publieke omroep	28
4.	Commerciële omroep	38
5.	Kabelzaken	44
6.	Bezwaar- en beroepsprocedures	48
7.	Overige publieke en commerciële zaken	55
8.	Algemene zaken	64
9.	Financiële verantwoording 2004	68
	Accountantsverklaring	76

CONCURRENTIE: EERLIJK EN MET MATE

De laatste jaren krijgt het Commissariaat voor de Media steeds vaker bestuursrechtelijke handhavingsverzoeken die te maken hebben met concurrentie in de omroepsector. De positie van publieke omroep op de Nederlandse mediamarkt is allang niet meer zo vanzelfsprekend als zij ooit was: commerciële partijen zowel binnen als buiten de omroepsector beklagen zich regelmatig bij het Commissariaat over concurrentievervalsing die publieke omroep commerciële media-ondernemingen zou aandoen. Eerlijke concurrentie is dan ook een van de grote thema's in de mediasector. Veel procedures in de - door juridisering gekenmerkte - mediasector gaan over de vraag in hoeverre publieke omroep zich mag begeven op terreinen waar ook al commerciële aanbieders actief zijn. Op nationaal niveau bleek dat in 2004 vooral bij neventaken en nevenactiviteiten van de Publieke Omroep, waarbij het Commissariaat onder meer toetst of ze concurrentievervalsing zijn. Maar de Publieke Omroep wordt ook buiten de sfeer van neventaken en nevenactiviteiten kritisch gevolgd door commerciële partijen. Op Europees niveau startte de Europese Commissie een onderzoek naar de financiering van de Publieke Omroep in Nederland en keek daarbij kritisch naar de activiteiten op het vlak van nieuwe media.

Over concurrentie zijn ontelbare leerboeken economie volgeschreven. Concurrentie leidt tot de beste producten tegen de laagste prijzen en is daarom een zegen voor de consument, zo luidt het vaak. Met concurrentie hebben alle partijen op de markt te winnen. Concurrentie gaat immers hand in hand met innovatie en efficiency. In de omroepsector komt daar nog de bevordering van de verscheidenheid aan opvattingen bij. Maar markten kunnen falen en er kunnen vraagtekens worden gezet bij de stelling dat concurrentie een onverminderd heilzame werking heeft. Volgens een al oude wet van de econoom Hotelling (1929) leveren sterk concurrerende markten altijd slechts homogene producten op. Dat geldt ook voor mediamarkten. Zo bleek in 2004, om een voorbeeld te noemen, dat de veiling van de FM-radiofrequenties in 2003 weliswaar de concurrentie op de radiomarkt aanzienlijk heeft vergroot, maar ook dat daarna de kans is toegenomen op verschraving van het aanbod van commerciële radiostations. Als gevolg van een keiharde concurrentiestrijd en grote druk op hun financiële positie door de hoge prijs die is betaald voor de licenties, richten vrijwel alle commerciële radiostations zich op hetzelfde luisterpubliek (20-35 jaar), omdat dit immers op de radio voor adverteerders de interessantste doelgroep is. Hierdoor is er een tendens tot een bijna identiek radioaanbod. Matiging in concurrentie op de commerciële radiomarkt zou hier de pluriformiteit kunnen dienen.

Essentieel voor het goed functioneren van mediamarkten is eerlijke concurrentie, en daarmee een *level playing field*. De regels voor publieke omroep moeten helder zijn, zowel ten aanzien van de taakstelling als wat betreft de financiering. Ook Brussel wijst daar op. Zo bepaalt de Europese Commissie in haar bekende Mededeling uit 2001 over staatssteun aan publieke omroepen dat er een heldere wettelijke omschrijving en toewijzing moet zijn van de publieke taakopdracht en dat er duidelijke grenzen voor nieuwe diensten dienen te zijn. Sommige commerciële partijen lijken er van uit te gaan dat concurrentie door publieke omroepen per definitie concurrentievervalsing is. Zo meldden zich in 2004 uitgeverij bij het Commissariaat met klachten over

activiteiten van publieke omroepen op internet en over de middelen die daarvoor door de overheid ter beschikking zijn gesteld. En commerciële omroepen verzetten zich tegen plannen van de NOS rond themakanalen.

Men kan zich afvragen in hoeverre dat ongenoegen bij commerciële partijen altijd terecht is. Al in 1999 toonde een internationale studie voor de BBC door McKinsey aan dat in Europa een sterke publieke omroep goed is voor de héle omroepmarkt. Een publieke omroep, met een onderscheidende programmering en een behoorlijk marktaandeel, zet de commerciële sector aan tot meer creativiteit, innovatie en kwaliteit. McKinsey noemt dit verschijnsel de *virtuous circle* in de concurrentie tussen publieke en commerciële omroep. Een dergelijke heilzame werking van concurrentie zou zich ook bij nieuwe diensten kunnen voordoen, waar publieke omroepen nogal eens een voortrekkersrol vervullen.

Eerlijke concurrentie in de omroepsector is zondermeer gediend met helderheid van begrippen in mediawet en -regelgeving. In 2004 bleek in verschillende procedures bij het Commissariaat dat in het regime voor publieke omroep de begrippen 'hoofdtak', 'nevenak' en 'nevenactiviteit' niet door alle spelers op de omroepmarkt gelijk worden geïnterpreteerd. Naast begripsmatige helderheid verdient ook een opnieuw doordenken van centrale mediawettelijke begrippen de aandacht. In het licht van eerlijke concurrentie is de komende jaren vooral de vraag relevant wat onder 'omroep' en wat onder 'andere informatiediensten' moet worden verstaan. De Europese en nationale wetgever staan voor de vraag, welk kader voor welke dienst moet gelden. Nu worden programma's die via internet worden aangeboden niet beschouwd als omroep, waardoor de inhoudelijke voorschriften van de Mediawet en de Europese Televisierichtlijn niet van toepassing zijn. Een internetstation met een groot bereik kan zo vrij van die regels opereren, terwijl een kabelzender met een klein bereik daar volledig aan gebonden is. Daarom verdient het verouderde begrippenkader aanpassing.

Binnenkort treedt Talpa toe tot de televisiemarkt. Nog meer concurrentie dus om de toch al schaarse, want gelimiteerde aandacht van het kijkerspubliek. We zullen zien of met Talpa ook de televisiemarkt zich volgens de wet van Hotelling zal ontwikkelen. Laten we hopen van niet.

Hilversum, mei 2005,

prof. dr. Tineke Bahlmann, commissaris,
mr. Inge Brakman, commissaris,
prof. dr. Jan van Cuilenburg, voorzitter

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEP EN WERELDOMROEP

In 2004 domineerden, naast de reguliere taken die voortvloeien uit het toezicht op de landelijke publieke radio en televisie, een aantal bijzondere onderwerpen de agenda van het Commissariaat voor de Media. Het tellen van de leden van de omroepverenigingen en het uitbrengen van advies over de erkenningen voor een nieuwe erkenningperiode nam veel tijd in beslag, evenals het toekennen van zendtijd aan kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag. Ook de verwickelingen rond Colorful Radio en het uitbrengen van het rapport over externe financiering van publieke omroepen vroegen aandacht van commissarissen en medewerkers. Tegen het eind van 2004 kreeg het Commissariaat te maken met voetbal: de virtuele reclame in voetbalstadions werd ter discussie gesteld en de strijd om de voetbalrechten brandde los.

1.1 ZENDTIJD

LEDENTELLING EN ERKENNINGAANVRAGEN

TIEN OMROEPEN OVERHANDIGEN LEDENBESTAND

De EO was de eerste omroep die begin maart zijn ledenbestand bij het Commissariaat inleverde. Hekkensluiser was op 12 maart aan het eind van de dag de VARA. De dagen daartussen druppelden de bestanden binnen van nieuwkomers DNO en MAX en van de AVRO, KRO, VPRO, TROS, NCRV en BNN. Die laatste omroep kwam met het voltallige personeel naar het Commissariaat en overhandigde, behalve de verplichte cd-rom's ook een grote kist met naar eigen zeggen 224.064 aanmeldingskaartjes. Om te onderstrepen dat de omroep met dit grote aantal leden niet langer "in de shit" zit, werd de kist vervoerd in een schone mestkar.

In opdracht van het Commissariaat controleerde het accountantskantoor Mazars de bestanden van de tien omroepen.

In 2004 brak het moment aan waarop de omroepverenigingen een aanvraag moesten indienen om een erkenning te verkrijgen voor de periode 2005 – 2010. De aanvragen, met daarbij de beleidsplannen voor de komende vijf jaar, werden in de maand juni ingediend bij het Commissariaat.

Een van de eisen die de wet aan een aanvraag stelt, is dat deze vergezeld gaat van een opgave van het door het Commissariaat vastgestelde ledental. Omdat in 2000, toen voor de eerste keer erkenningen werden verleend, de bestaande omroepverenigingen van rechtswege een plaats in het bestel kregen, was het voor het eerst sinds 1992 dat de leden van alle verenigingen geteld moesten worden.

In de tussentijd heeft de wetgever het systeem van erkenningverlening aangepast. Nieuwe initiatieven als MAX en DeNieuwe Omroep moeten nog steeds ten minste 50.000 leden aan zich weten te binden, maar voor de andere omroepen is een regeling getroffen die voorkomt dat zij met minder dan 300.000 het bestel moeten verlaten. Omroepen met ten minste 150.000 leden kunnen eveneens een erkenning krijgen, zij het dat hun zendtijd dan naar rato wordt toegekend.

TABEL 1.1 LEDENTALEN OMROEPVERENIGINGEN

DE PER OMROEPVERENIGING OP BASIS VAN EEN STEEKPROEF DOOR MAZARS BEREKENDE SCHATTING VAN HET AANTAL LEDEN DAT MEETELT VOOR DE DOOR DE STAATSSECRETARIS TE VERSTREKKEN ERKENNINGEN PER 1 SEPTEMBER 2005

	1992	2000	2004
AVRO	608.885		392.933
BNN		107.442	216.446
EO	499.410		476.169
KRO	577.310		476.489
NCRV	507.945		364.823
TROS	530.301		430.918
VARA	544.103		419.998
VPRO	523.428		361.893
DeNieuwe Omroep		72.876	52.191
MAX			65.155

MAX EN DENIEUWE OMROEP KRIJGEN POSITIEF ADVIES

Omroepvereniging DeNieuwe Omroep en omroepvereniging MAX komen in aanmerking voor een voorlopige erkenning per 1 september 2005. Dat is de strekking van het advies dat het Commissariaat gaf aan staatssecretaris Medy van der Laan van OCW. De Raad voor Cultuur en de Raad van Bestuur van de Publieke Omroep gaven allebei een negatief advies. De belangrijkste overwegingen die tot het positieve advies van het Commissariaat leidden zijn als volgt samen te vatten.

DeNieuwe Omroep wil haar identiteit vooral uitdragen door kijkers en luisteraars te betrekken bij actuele kwesties en hen aan te zetten tot concrete actie met positieve en oplossingsgerichte programma's. Op die wijze wil deze omroep een bijdrage leveren aan een duurzame toekomst. De voorgenomen programmering levert een vernieuwende bijdrage aan de verwezenlijking van de taak van de publieke omroep.

Omroepvereniging MAX richt zich nadrukkelijk op ouderen. Het produceren van programma's die specifiek voor ouderen bedoeld zijn, met daarbij de invalshoek van integratie van ouderen in de samenleving door hen te stimuleren actief betrokken te blijven en cultuur en traditie over te dragen, biedt kansen voor vernieuwing en vergroting van de diversiteit van het omroepbestel. MAX dient zich daarbij volgens het Commissariaat wel te richten op de doelgroep van 65 jaar en ouder.

Hoewel het Commissariaat kritische kanttekeningen plaatst bij de eventuele toetreding van beide omroepen en wijst op de verdere versnippering van zendtijd, is het een logische consequentie van een open bestel dat er nieuwkomers toetreden. Een dergelijke toetreding past binnen de bedoelingen van de Mediawet.

Ook de beleidsplannen van AVRO, BNN, EO, KRO, NCRV, TROS, VARA en VPRO zijn van commentaar voorzien. De conclusie is dat alle omroepverenigingen voldoen aan de formele eisen die

de Mediawet stelt. Het ledental voldoet, de verenigingen hebben een duidelijke doelstelling en vertegenwoordigen elk een bepaalde stroming in de samenleving. De leden hebben voldoende invloed op het beleid. Het programmabeleid strookt met de identiteit van de omroep, draagt bij aan de verwerkelijking van de publieke taak en er is voldoende bereidheid tot samenwerking met andere omroepverenigingen. Bij de beoordeling van het programmabeleid heeft het Commissariaat de rapportage van de visitatiecommissie betrokken.

De staatssecretaris besloot DeNieuwe Omroep en MAX een voorlopige erkenning te verstrekken en de bestaande omroepen een nieuwe erkenning te verlenen.

KERKGENOOTSCHAPPEN EN GENOOTSCHAPPEN OP GEESTELIJKE GRONDSLAG

Het Commissariaat is al in 2003 begonnen met de voorbereidingen van het afwikkelen van de zendtijdaanvragen van kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag, conform artikel 39f Mediawet, die in september 2004 ingediend moesten worden. Daartoe is een conceptbeleidslijn opgesteld. Zodra deze in 2004 werd vastgesteld vormde hij het kader voor de beoordeling van de zendtijdaanvragen. Het Commissariaat liet zich adviseren door een commissie van deskundigen op het gebied van godsdienstsociologie.

Een belangrijk verschil met de beleidslijn uit 2000 is het gehanteerde verdelingsstelsel. Vastgesteld is dat de afgelopen jaren een scheefgroei is ontstaan in de toedeling van zendtijd. De ontstane verhoudingen in zendtijd tussen de genootschappen doen onvoldoende recht aan de verhoudingen tussen de stromingen in de samenleving.

De nieuwe toedelingsystematiek is gebaseerd op twee pijlers. Enerzijds de herkenbaarheid en vindbaarheid van de genootschappen in het bestel ("openheid") en anderzijds de representativiteit ("afspiegeling"). Om de herkenbaarheid en vindbaarheid van de programma's van de genootschappen binnen het totale programma-aanbod van de landelijke publieke omroep te vergroten, wordt een percentage van 25 procent van de totale beschikbare zendtijd gelijk over de genootschappen verdeeld, ongeacht hun kwantitatieve omvang. Boven deze vaste voet wordt de resterende beschikbare zendtijd verdeeld op basis van de omvang van de achterban. Bij deze proportionele zendtijd worden drie grootteklassen onderscheiden: een aanhang van 2 miljoen personen of meer, een aanhang van tussen de 500.000 en 2 miljoen personen en een aanhang van minder dan 500.000 personen.

In september dienden achttien kerkelijke en levensbeschouwelijke instellingen een zendtijdaanvraag in: twee keer zo veel als de vorige keer, in 1999.

In november vonden hoorzittingen plaats, waar de betrokken organisaties in de gelegenheid werden gesteld hun aanvraag nader toe te lichten en aanvullende informatie te verstrekken.

ZENDTIJD ISLAM VASTGESTELD, NOG NIET TOEGEDEELD

Eind december kon zendtijd worden toegewezen aan de Boeddhistische Unie Nederland, de Stichting Organisatie voor Hindoe Media, de Humanistische Omroepstichting, het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap, het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap en de Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd. De aanvragen van de verschillende overige hindoe-organisaties werden afgewezen. De aanvragen van de Stichting Afro-Surinaamse levensbeschouwing en spiritualiteit (Winti), de UNO/PAN Omroep Stichting (Pantheïsten) en de Nederlandse Unie van Christenen uit het Midden-Oosten werden afgewezen omdat deze organisaties naar het oordeel van het Commissariaat geen religieuze hoofdstroming in de Nederlandse samenleving vertegenwoordigen.

Voor de Islam werd wel de hoeveelheid zendtijd vastgesteld maar nog geen beslissing genomen over de organisatie die de zendtijd krijgt.

De nieuwe zendtijdverdeling gaat in op 1 september 2005. Op basis van deze verdeling leveren het Humanisme en het Protestantisme zendtijd voor radio en televisie in ten gunste van de overige stromingen. Het Hindoeïsme levert enige radiozendtijd in.

Er wordt een overgangperiode van twee jaar in acht genomen. De organisaties die door de herverdeling meer dan 20 procent in zendtijd achteruit gaan zijn enigermate gecompenseerd.

TABEL 1.2 OVERZICHT VERDELING ZENDTIJD IN UREN PER JAAR

	Huidige zendtijd		Toegewezen (na overgangperiode van 2 jaar)	
	Radio	TV	Radio	TV
Boeddhisme	52	13	78	25
Hindoeïsme	104	20	91	25
Humanisme	160	40	130	32
Islam	156	52	195	65
Jodendom	13	10	78	25
Katholicisme	234	86	286	94
Protestantisme	338	130	286	104
Totaal	1057	351	1144	370

39D, TWEEDE LID, MEDIAWET

De televisiezendtijd voor de instellingen bedoeld in de artikelen 39f tot en met 39h van de Mediawet is bij besluit d.d. 26 oktober 2004, voor de periode van 1 september 2004 tot 1 september 2005, als volgt toegewezen:

- |||| aan de kerkgenootschappen, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 226 uur per jaar;
- |||| aan de genootschappen op geestelijke grondslag, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 125 uur per jaar;
- |||| aan de politieke partijen, op grond van artikel 39g, eerste lid, van de Mediawet, samen 7 uur en 39 minuten per jaar; en
- |||| aan de minister van Algemene Zaken, op grond van artikel 39h, eerste lid, van de Mediawet, 13 uur per jaar.

De radiozendtijd voor de instellingen bedoeld in de artikelen 39f tot en met 39h van de Mediawet is bij besluit d.d. 26 oktober 2004, voor de periode van 1 september 2004 tot 1 september 2005, als volgt toegewezen:

- |||| aan de kerkgenootschappen, op grond van artikel 39f, eerste lid van de Mediawet, samen 585 uur per jaar;
- |||| aan de genootschappen op geestelijke grondslag, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 472 uur per jaar;
- |||| aan de politieke partijen, op grond van artikel 39g, eerste lid, van de Mediawet, samen 33 uur per jaar; en
- |||| aan de minister van Algemene Zaken, op grond van artikel 39h, eerste lid, van de Mediawet, 60 uur en 40 minuten per jaar.

INTREKKING TOEWIJZING RADIOZENDTIJD VAN DE LPF

Bij besluit d.d. 21 oktober 2003 is voor de periode van 1 september 2003 tot 1 september 2004 aan de LPF 3 uur en 40 minuten radiozendtijd toegewezen. Ondanks aandringen van het

Commissariaat is de LPF met ingang van 10 februari 2003 nalatig geweest radioprogramma's te verzorgen. Bij besluit d.d. 10 februari 2004 heeft het Commissariaat daarom de zendtijd ingetrokken. Tot effectuering van deze sanctie is het Commissariaat niet overgegaan omdat de LPF binnen 6 weken na het besluit toch radioprogramma's is gaan verzorgen.

39G, TWEDE LID (EUROPESE VERKIEZINGEN)

In het kader van de verkiezing van de leden van het Europese Parlement heeft het Commissariaat zendtijd toegewezen aan de volgende, in alle kieskringen aan deze verkiezingen deelnemende, politieke partijen: PvdA/Europese Sociaal Democraten; GROENLINKS; D66; Partij voor het Noorden; Respect.Nu; Europa Transparant; ChristenUnie/SGP; LEEFBAAR EUROPA; VVD/Europese Liberaal-Democraten; Partij voor de Dieren; SP; LPF; CDA/Europese Volkspartij; Democratisch Europa; Nieuw Rechts.

EXTRA ZENDTIJD

Van de mogelijkheid om op grond van artikel 39i van de Mediawet extra zendtijd (zonder extra budget) toe te wijzen in bijzondere gevallen of voor bijzondere doeleinden is ook in 2004 gebruik gemaakt. In het kader van dit artikel heeft het Commissariaat de volgende besluiten tot toewijzing van zendtijd genomen:

- |||| NMR, 10 uur televisie- en 15 uur radiozendtijd, ten behoeve van de viering van een aantal hoogtijdagen;
- |||| IKON, 49 uur en 24 minuten radiozendtijd, ten behoeve van het programma "Desmet Live" op Radio 747;
- |||| BOS, 3 uur en 8 minuten televisiezendtijd, ten behoeve van het uitzenden van de films "Kundun" en "The other final";
- |||| BOS, 6 uur televisiezendtijd, ter opvulling van open plekken in de programmering op Nederland 1;
- |||| NIK, 30 minuten televisiezendtijd, ter opvulling van open plekken in de programmering op Nederland 1.

1.2 PROGRAMMATOEZICHT

ALGEMEEN

Toezicht houden op de programmering van zowel publieke als commerciële omroepen impliceert dat er keuzes gemaakt moeten worden. Wannéér kijken of luisteren we naar een programmaonderdeel. Waaróm kijken of luisteren we naar een programmaonderdeel en welke media-wettelijke conclusies verbindt het Commissariaat er vervolgens aan.

Een deel van de aangeboden programmering op de landelijke stations wordt door middel van steekproeven gecontroleerd. Deze toezichtactiviteit wordt vooraf gegaan door een risicoanalyse. Daartoe wordt informatie vergaard uit tijdschriften, kranten, "wandelingen" en internet. *Formatwijzigingen*, nieuwe programmaformules, recidive, klachten, sponsorconcepten, nieuwe presentatoren, evenementen, en op kunst en cultuur gerichte programmaonderdelen kunnen aanleiding vormen tot het uitoefenen van toezicht.

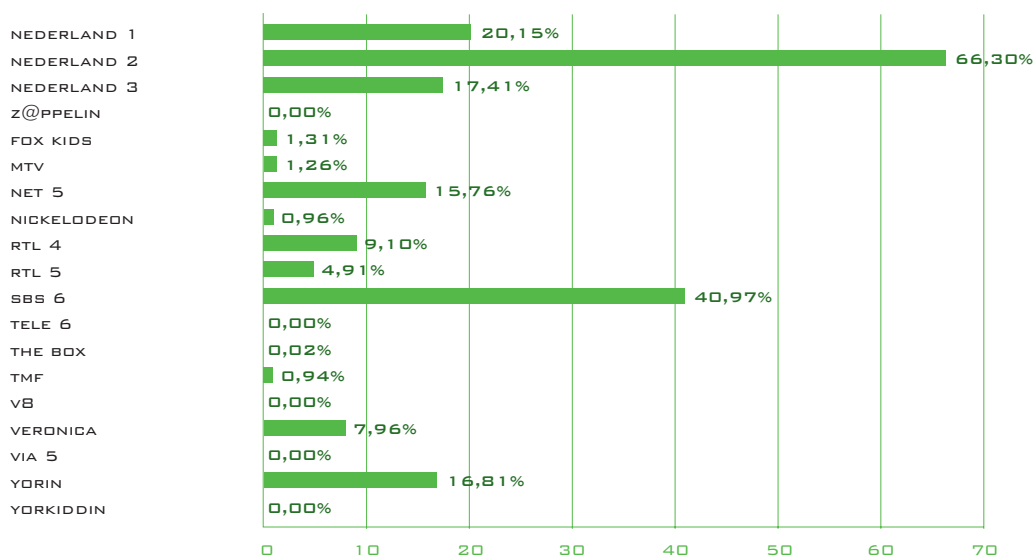
De resultaten van het programmatische toezicht zien we vooral terug in juridische procedures.

TELEVISIE

De grafieken laten zien hoe het toezicht op televisie in 2004 verdeeld was tussen commerciële en publieke netten en hoeveel televisiezendtijd er in 2004 is geselecteerd bij de publieke omroepen. RTL 4 en 5 vallen niet onder Nederlands toezicht, toch wordt ter vergelijking met andere zenders ook die programmering bekeken.

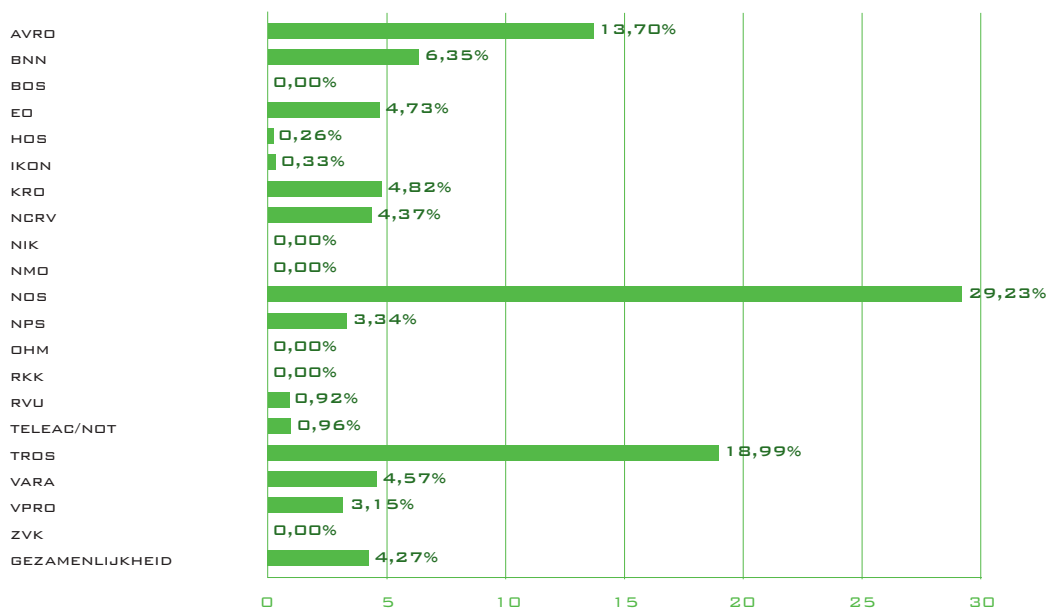
GRAFIEK 1.1 TOEZICHT TELEVISIE OMROELEN

IN PERCENTAGE VAN DE GESELECTEERDE ZENDTIJD 2004

GRAFIEK 1.2 TOEZICHT PUBLIEKE OMROELEN TELEVISIE

IN PERCENTAGE VAN DE GESELECTEERDE ZENDTIJD 2004

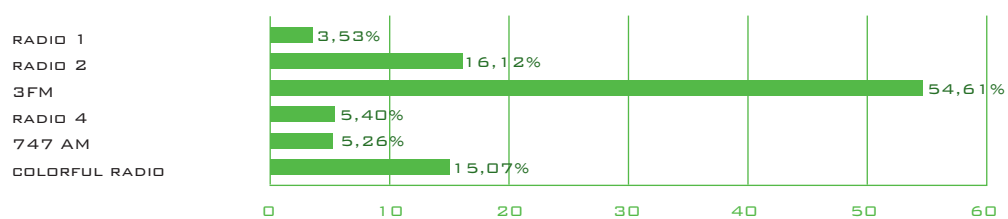

RADIO

De grafieken 1.3 en 1.4 laten zien hoeveel radiozendtijd er is geselecteerd en op welke programmacategorieën het toezicht is gericht.

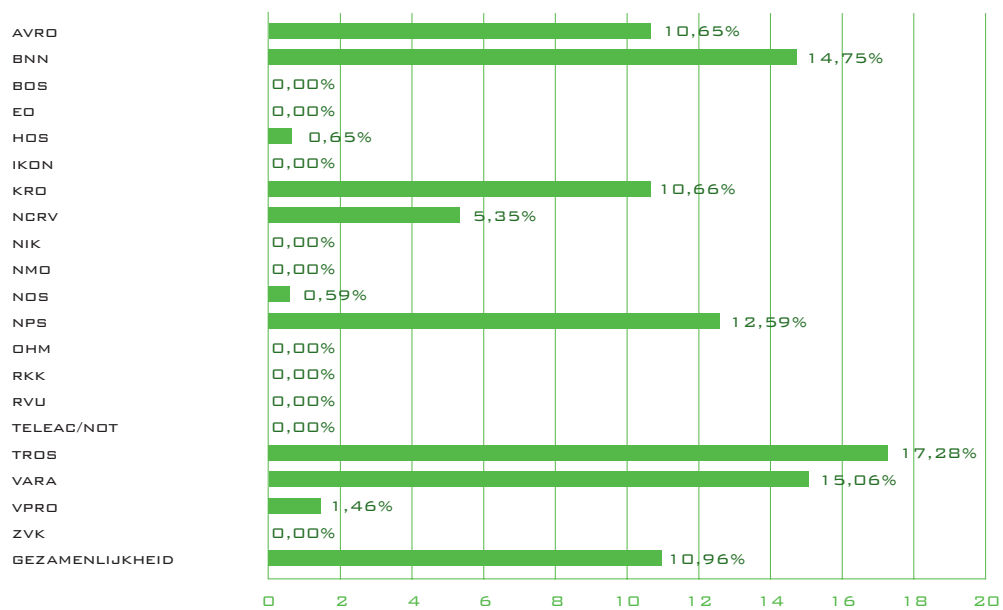
GRAFIEK 1.3 TOEZICHT PUBLIEKE OMROEPZENDERS RADIO

IN PERCENTAGE VAN DE GESELECTEERDE ZENDTIJD 2004

GRAFIEK 1.4 TOEZICHT PUBLIEKE OMROEPEN RADIO

IN PERCENTAGE VAN GESELECTEERDE ZENDTIJD 2004

SANCTIEBESCHIKKINGEN LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEP

Het programmatoezicht heeft in 2004 geleid tot de volgende sanctiebeschikkingen voor landelijke publieke omroepinstellingen.

TABEL 1.3 BESCHIKKINGEN 2004

datum	omroep	programma	aanleiding	boete €
18 maart	TROS	Te Land ter Zee en in de Lucht	De TROS kreeg een boete wegens niet-toegestane sponsoring van en niet-toegestane vermijdbare reclame-uitingen voor het spijkerbroekenmerk CARS JEANS in het tv-programma Te land, ter zee en in de lucht.	13.500,-
17 juni	RVU	Werken aan werk "De Koffiebranderij"	De RVU ging in de fout met niet-toegestane reclame-uitingen voor Douwe Egberts in het televisieprogramma Werken aan werk: De Koffiebranderij.	13.500,-
10 augustus	NOS-RTV	Studio Sport EK Schaatsen/ Sportjournaal	De NOS werd bestraft wegens het onjuist vormgeven van een sponsorvermelding voor Tiscali, waardoor de uiting een reclameboodschap werd, in het Sportjournaal van Studio Sport.	7.000,-*
25 november	Publieke Omroep	STER-zendtijd	De raad van bestuur Publieke Omroep kreeg een boete opgelegd vanwege overschrijding van zendtijd door de STER. (zie kader)	81.000,-

* Tegen deze beschikking is bezwaar aangetekend

TOTALE RECLAMEZENDTIJD STER

Het verwijt dat reclameregels te streng worden toegepast komt meestal uit de hoek van de commerciële omroep. Tijdens een hoorzitting op 4 november, met vertegenwoordigers van de Publieke Omroep en de Ster, was het echter de Publieke Omroep die aangaf zich benadeeld te voelen ten opzichte van de commerciële omroep. De hoorzitting ging over een voorgenomen boete van € 81.000, omdat de Ster in 2003 meer zendtijd gebruikte dan toegestaan.

De Publieke Omroep was het niet eens met de berekeningswijze van het Commissariaat waarbij naast de reclameboodschappen ook de uitgezonden promo's en oproepen voor ideële instellingen worden meegeteld voor het bepalen van de totale reclamezendtijd. Bij de commerciële omroep worden die niet meegeteld en dat leidt tot een niet gerechtvaardigd onderscheid in behandeling, aldus de Publieke Omroep. De Ster voegde hier aan toe dat het voorafgaand aan de reclameblokken uitzenden van promo's en ideële uitingen tot gevolg kan hebben dat kijkers al wegzappen voor de reclame begint. Ook dat zou leiden tot een oneerlijk verschil met de commerciële omroep die alles netjes binnen de reclame-omlijsting kan uitzenden, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voor reclameboodschappen beschikbare zendtijd.

Het Commissariaat wees erop dat de Mediawet ten aanzien van de maximaal toegestane hoeveelheid reclame met betrekking tot de commerciële omroep nu eenmaal een andere definitie hanteert dan voor de publieke omroep. Bij de commerciële omroep heeft de Mediawet het alleen over de reclameboodschappen, bij de Publieke Omroep gaat het over de totale Ster-zendtijd, dat wil zeggen reclameboodschappen en omlijsting. Promo's en oproepen voor ideële instellingen vallen niet onder het begrip reclameboodschappen. Door ze onder het begrip omlijsting te vatten, biedt het Commissariaat de Ster de ruimte deze uitingen in de blokken op te nemen. Dit betekent echter wel dat ze meegeteld moeten worden voor de berekening van de hoeveelheid reclamezendtijd. De uiteindelijke boete voor de overschrijding van de Ster-zendtijd is vastgesteld op € 81.000.

PROGRAMMAVOORSCHRIFT

Over de naleving van de programmavoorschriften en het aandeel onafhankelijk product wordt op grond van artikel 16, tweede lid, aanhef en onder d, van de Mediawet, twee maal per jaar door de Publieke Omroep gerapporteerd. Op basis van deze rapportage legt het Commissariaat jaarlijks zijn bevindingen over de naleving van de voorschriften vast.

TELEVISIE

In september 2004 heeft het Commissariaat het rapport "Programmavoorschrift 2003" uitgebracht, waarin een oordeel wordt gegeven over het functioneren van de publieke landelijke omroep ten aanzien van het programmavoorschrift. In dit rapport wordt naast de bevindingen een overzicht gegeven van alle wettelijke verplichtingen voor de Publieke Omroep als geheel, voor de afzonderlijke netten en voor individuele omroepinstellingen als de NPS. Het Commissariaat heeft vastgesteld dat de programmering van de Publieke Omroep in 2003 op alle onderdelen voldoet aan de door de Mediawet opgelegde inhoudelijke programmavoorschriften. De zendtijd van de omroepverenigingen bestond voor meer dan de helft uit programmaonderdelen van informatieve en educatieve aard, voor ongeveer een derde deel uit programmaonderdelen van culturele aard en voor dertien procent uit programmaonderdelen die betrekking hebben op kunst. Hiermee is voor de hele programmering en voor het tijdvak 16:00 tot 24:00 uur voldaan aan het programmavoorschrift dat respectievelijk ten minste 35 procent informatieve en educatieve programmaonderdelen, 25 procent culturele programmaonderdelen en 12,5 procent kunst vereist. Per net werd voldaan aan het voorschrift dat niet meer dan 25 procent van de zendtijd mag bestaan uit programmaonderdelen van verstrooiende aard. Ook de NPS voldeed aan de verplichting om 40 procent culturele programmaonderdelen, 20 procent kunst en 25 procent programmaonderdelen voor etnische en culturele minderheden uit te zenden.

Het Commissariaat kon over 2003 nog geen oordeel geven over de betrouwbaarheid van de indeling. De Publieke Omroep is momenteel bezig met een nieuwe versie van het classificatiesysteem, waarin operationele definities van categorieën en de bijbehorende indelingscriteria worden gepreciseerd. Op basis van een test, waarbij ook het Commissariaat is betrokken, zal de nieuwe versie definitief worden vastgesteld. Op dat moment zal er ook een oordeel gegeven kunnen worden over de betrouwbaarheid van de indeling.

Het volledige rapport, waarin een overzicht is opgenomen van alle programmatische voorschriften die voor de Publieke Omroep gelden, is te raadplegen op de website van het Commissariaat. Een beeld van de televisieprogrammering in 2003 wordt gegeven in tabel 1.4.

Ook is het Commissariaat in 2004 in overleg getreden met de Publieke Omroep en het ministerie van OCW over mogelijkheden van vereenvoudiging van het programmavoorschrift. De verschillende programmavoorschriften gelden bijvoorbeeld voor verschillende zendtijden en er blijft discussie bestaan over het al dan niet meetellen van categorieën voor bijvoorbeeld de vaststelling van het percentage verstrooiing.

TABEL 1.4 ZENDTIJDVERDELING 2003 00.00 – 24.00 UUR NAAR MJB-CODE

MJB Inhoud	Percentage Publieke Omroep als geheel	Percentage omroepverenigingen	Percentage NPS
	2003	2003	2003
100 NON-FICTIE (informatie)	67,1	53,4	45,7
110 Serieuze non-fictie	48,3	40,9	43,7
130 Human interest	7,2	11,6	1,8
140 Sport	7,7	0,9	0,2
190 Overige non-fictie	4,0	3,4	3,2
200 FICTIE (drama)	20,4	27,0	39,0
210 Licht drama (populair)	18,3	24,6	30,2
300 AMUSEMENT	8,5	13,8	6,4
310 Spel & quizzen	5,2	8,9	2,0
400 MUZIEK	3,9	5,5	8,6
900 OVERIG	0,2	0,3	0,3
Totaal	100%	100%	100%
Totale zendtijd in uren	17963,75	10140,27	1385,93

RADIO

Voor het radioprogramma is in december 2004 een rapportage overgelegd over 2003. Voor radio geldt het programmavoorschrift slechts in algemene zin. De Publieke Omroep is verplicht programmaonderdelen uit te zenden van informatieve en educatieve aard, van culturele aard en van verstrooiende aard. Hieraan zijn echter geen percentages verbonden. Wel geldt een concreet percentage voor de NPS. De NPS dient van de zendtijd ten minste 25 procent te besteden aan programmaonderdelen ten behoeve van of betrekking hebbend op etnische en culturele minderheden.

1.3 FINANCIËEL TOEZICHT

TABEL 1.5 BUDGET LANDELIJKE PUBLIEKE OMRDEPINSTELLINGEN (X MLN.€)

DE LANDELIJKE PUBLIEKE OMRDEPEN ONTVINGEN IN 2004 GEZAMENLIJK EEN BEDRAG VAN € 677,1 MILJOEN. DIT BEDRAG IS ALS VOLGT ONDERVERDEELD.

	Radio	Televisie	Overig	Totaal
NPS, A-zendgemachtigden en BNN	41,5	243,5		
NOS	15,8	93,9		
Educom	2,3	18,5		
Kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag	4,5	16,2	0,2	0,9
Internet			22,3	
Gezamenlijke staf en diensten			71,9	
Programmaversterking			145,4	
Totaal	64,4	373,1	239,6	677,1
Wereldomroep				43,9*

* inclusief een bijdrage van € 0,1 mln. van het ministerie van Algemene Zaken

ALGEMENE OMROEPRESERVE

In het systeem van financiering van de Publieke Omroep fungeert de Algemene Omroepreserve als buffer. De afspraak geldt dat de reserve op structurele basis een minimum bedrag van ruim € 90 mln. dient te bevatten. Daarnaast wordt in het bedrag van de Algemene omroepreserve geacht te zijn begrepen de achtergestelde lening die bij de oprichting aan de NPS is verstrekt, alsmede eventuele reorganisatiekosten bij de omroepen zonder voldoende eigen vermogen. Ultimo 2004 is het saldo van het fonds lokale programmering minderheden ad € 1,8 mln. vrijgevallen ten gunste van de Omroepreserve.

Het mutatie-overzicht 2004 laat het volgende beeld zien

MUTATIE-OVERZICHT ALGEMENE OMROEPRESERVE (X MLN.€)*	
Stand per 1/1/2004	€ 102,1
Resultaatsbestemming	-/€ 7,6
Saldo per 31/12/2004	€ 94,5

* zie voor een totaal overzicht hoofdstuk 9

BEOORDELING JAARREKENINGEN LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN 2003

Een van de taken van het Commissariaat is te beoordelen of de aan de omroepen ter beschikking gestelde middelen rechtmatig zijn aangewend, namelijk voor de verzorging van programma's. Om vast te stellen of de verstrekte middelen op juiste wijze zijn aangewend, wordt in hoofdzaak gebruik gemaakt van de jaarrekeningen van de omroepen. Deze moeten ingericht zijn in overeenstemming met de voorschriften die daarvoor in het Handboek Financiële Verantwoording zijn gesteld. Daarnaast dient de jaarrekening voorzien te zijn van een goedkeurende accountantsverklaring, die tevens dient in te houden dat de accountant de jaarrekening aan de Mediawet en het Handboek Financiële Verantwoording heeft getoetst.

In 2002 werd het financiële toezicht versterkt door uitbreiding van de beschikbare menskracht, inschakeling van een onafhankelijke externe accountant en het voeren van dossierreviews bij een aantal omroepen. In 2003 is ervoor gekozen om alleen eigen aanvullend onderzoek dan wel dossierreviews in te zetten in geval bepaalde zaken bij de toetsing onderbelicht blijven.

Van bijna alle omroepen zijn de jaarrekeningen beoordeeld. Daarbij is vastgesteld dat de verstrekte middelen zijn aangewend voor het doel waarvoor deze zijn verstrekt en dat de financiële verantwoording daarvan in overeenstemming is met de hiervoor bestaand voorschriften, zoals vastgelegd in het Handboek Financiële Verantwoording. De controle van de jaarrekeningen van de NOS en de AVRO zal naar verwachting binnenkort worden afgerond.

Ten aanzien van de zogenoemde 39f-omroepen (BOS, HOS, IKON, NIK, NMO, OHM, RKK) en Educom kon eveneens de jaarrekening worden vastgesteld.

Bij de toetsing van de jaarrekeningen zijn tevens de door de externe accountant opgestelde *managementletters* bij de omroepen opgevraagd. Daaruit blijkt dat de accountants bij hun beoordeling bepaalde onderdelen van de Mediawet niet in voldoende mate betrekken. Zo gaat er vaak te weinig aandacht uit naar de in artikel 55 en 56 Mediawet opgenomen integriteitbepalingen. Uit de analyse van jaarrekeningen blijkt dat bij een aantal omroepen de controle op het liquiditeitsbeheer verbetering behoeft. Ook verdient de administratieve organisatie bij sommige omroepen verdere aandacht.

Naar aanleiding van geluiden over onjuist gebruik van publieke middelen werden de jaarrekeningen van NMO en OHM intensiever getoetst.

|||| NMO

Op grond van het in opdracht van het Commissariaat door een extern accountantsbureau uitgevoerde dossieronderzoek is niet van onrechtmatige aanwending van publieke middelen gebleken.

|||| OHM

De nieuwe accountant van de OHM stelde het Commissariaat in kennis van zijn vervolgonderzoek naar aanleiding van de in de *managementletter* 2003 gemelde bevindingen. Verder ontving het Commissariaat de *letter of representation* over 2003. Uit de inhoud van deze documenten bleek een aanzienlijke verbetering van de administratieve organisatie van de OHM en kon het Commissariaat tot de conclusie komen dat er geen redenen meer aanwezig waren voor aanvullend onderzoek.

RECHTMATIGHEIDDOORDEEL EN EVALUATIE HANDBOEK FINANCIËLE VERANTWOORDING

Transparantie in de financiering en in de financiële bedrijfsvoering van de omroepsector in het algemeen en van de publieke omroep in het bijzonder is en blijft van groot maatschappelijk belang. Het Handboek Financiële Verantwoording schrijft de Publieke Omroep voor op welke wijze de kostensoorten ingedeeld dienen te worden. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen directe kosten en indirecte kosten. In 2003 signaleerde het Commissariaat dat omroepen nog een te grote vrijheid van handelen hebben bij de indeling en de toedeling van de kosten. Dit maakt het moeilijk om de kosten van de omroeporganisaties met elkaar te vergelijken. Deze constatering vormde, in combinatie met de herziening van de betreffende wetgeving (BW), voldoende aanleiding om het Handboek te evalueren. Het Commissariaat ontwikkelt in samenspraak met de Publieke Omroep, het ministerie van OCW en een onafhankelijk accountantskantoor een nieuw Handboek Financiële Verantwoording. Belangrijk doel hiervan is transparantie en harmonisatie van de verslaggeving te verkrijgen. In dit nieuwe Handboek wordt de accountant expliciet verplicht gesteld om naast een getrouwheidsoordeel ook een oordeel over rechtmatigheid en de naleving van de mediawettelijke verplichtingen (waaronder dus ook de integriteitstoets) te geven. Naar verwachting zal het nieuwe Handboek in het voorjaar van 2005 gereed zijn.

RESERVES

De totale omvang van de vermogens van de omroepen belooft ultimo 2004 een bedrag van circa € 38 mln. De programmareserve van de zogenoemde 39f-omroepen is met € 16,3 mln. nagevoeg niet veranderd, wat echter tevens impliceert dat (nog) onvoldoende gevolg is gegeven aan aanwijzingen van het Commissariaat om deze reserves terug te brengen.

SPONSORING

Zoals bekend zijn de mogelijkheden van sponsoring van de programma's van de Publieke Omroep beperkt. Wat wel is toegestaan is het aanvaarden van bijdragen van de overheid en van ideële instellingen. Vragen als zou de Publieke Omroep op grote schaal zijn toevlucht hebben genomen tot cofinanciering door dergelijke instellingen hebben ertoe geleid dat het Commissariaat eind 2003 een onderzoek is gestart waarbij niet alleen de omroepen, maar ook de producenten zijn betrokken. Het onderzoek dat in de herfst van 2004 werd afgerond, heeft tot de volgende conclusies geleid:

- |||| Vier procent van de totale bruto programmakosten van in 2002 door de Publieke Omroep uitgezonden televisieprogramma's is betaald door externe partijen. Het betreft hier een bedrag van € 20 mln.

- |||| Bij ruim 150 van in totaal 2100 programma's is in meer of mindere mate sprake van medefinanciering (bij een derde van deze gevallen voor meer dan 50 procent)
- |||| Het Commissariaat ziet geen (wettelijke) belemmeringen in geval van medefinanciering van programma's door niet-commerciële derden, al dient het publiek wel, zoals volgens de Mediawet verplicht is te weten wie meewerkt aan de totstandkoming van een programma.

Het Commissariaat heeft in het rapport de volgende aanbevelingen gedaan:

- |||| De Publieke Omroep zou interne procedures op dienen te stellen die waarborgen dat wettelijk voorgeschreven programmastatuten in de praktijk ook daadwerkelijk worden nageleefd. Deze statuten dienen niet alleen op sponsors, maar ook op niet commerciële organisaties toe te zien. Het Commissariaat beveelt aan dat sponsors en niet-commerciële derden niet meer dan de helft van de bruto programmakosten betalen en bij nieuws en actualiteiten zouden in het geheel geen bijdragen van externen dienen te worden geaccepteerd.
- |||| Het Commissariaat is van mening dat de Publieke Omroep een grens moet stellen aan de procentuele omvang van bijdragen van niet-commerciële derden aan een programma.
- |||| Het Commissariaat vindt dat de kijker volledig dient te worden geïnformeerd over welke organisaties hebben meebetaald aan een programma.
- |||| Een uniforme rapportage door de omroepen is noodzakelijk ook in de jaarrekeningen.
- |||| Het Commissariaat pleit ervoor deze aanbevelingen in concrete afspraken terug te laten komen in een omroepbrede integriteitcode.
- |||| In het licht van artikel 64c Mediawet dienen omroepen jaarlijks ook de bijdragen die ontvangen zijn door de buitenproducenten van derden, aan het Commissariaat te melden.

De Publieke Omroep heeft toegezegd de conclusies en aanbevelingen van het Commissariaat te verwerken in eigen integriteitcodes.

ARTIKEL 55, TWEDE LID, MEDIAWET

Artikel 55 van de Mediawet bepaalt dat een omroep die voornemens is een overeenkomst te sluiten met een werknemer of een bestuurslid of een van hun huisgenoten, terwijl die overeenkomst geen betrekking heeft op de relatie die de instelling met die personen heeft als werknemer of bestuurslid, het voornemen bij het Commissariaat moet melden onder overlegging van de ontwerpovereenkomst. Het Commissariaat neemt daarbij het standpunt in dat met dit wetsartikel is beoogd een extra waarborg in te bouwen voor het niet-commerciële karakter van de publieke omroep. De Publieke Omroep is het in dit verband verboden zich op enigerlei wijze dienstbaar te maken aan het maken van winst door derden.

Gezien de actualiteit en het belang van dit artikel, in het licht van de integriteit van overheden en ondernemingen, vormt de toepassing van dit artikel bij de omroepen onderwerp van intensieve controle in het kader van de jaarrekeningen.

Bij Educom, BNN, EO, KRO en BOS heeft een en ander tot een nader onderzoek geleid.

De door de omroepen afgesloten contracten zijn afzonderlijk getoetst aan de uitgangspunten van artikel 55 en marktconformiteit. Bij een aantal omroepen is erop aangedrongen de interne procedures voor het bewaken van deze artikelen aan te scherpen.

1.4 ADVIEZEN

MEERJARENBEGROTING 2004-2008 PUBLIEKE OMRROEP

Het Commissariaat heeft eind oktober zijn jaarlijkse advies over de meerjarenbegroting van de Publieke Omroep aan de staatssecretaris uitgebracht. Enkele hoofdpunten:

- |||| In de meerjarenbegroting zoals de Publieke Omroep deze rond 1 oktober jl. uitbracht is sprake van een verwerking van de opgelegde bezuinigingen ad € 39 mln. Ook voor de jaren 2005-2007 wordt in de meerjarenbegroting rekening gehouden met aanvullende bezuinigingen tot een totaal bedrag ad € 64 mln. in 2007.
- |||| In een beschouwing over de Algemene Omroepreserve heeft het Commissariaat enige zorg geuit over de handhaafbaarheid van een noodzakelijk minimum saldo ad € 90 mln. Met name onverhoopt tegenvallende STER-inkomsten alsook de bedragen die in het kader van reorganisaties bij de omroep dienen te worden gereserveerd en ingezet, zetten de Algemene Omroepreserve fors onder druk. Een adequate bijsturing van uitgaven bij teruglopende middelen, dan wel slecht te beïnvloeden hogere kosten, is dan van groot belang.
- |||| Opmerkelijk was het feit dat de omroepen al in 2003 een exploitatieoverschot ter grootte van € 40 mln. konden behalen. Dit werd mogelijk gemaakt door in een vroegtijdig stadium te starten met bezuinigingen.
- |||| Het is het Commissariaat tot op heden niet mogelijk gebleken de bezuinigingen van de Publieke Omroep goed te monitoren op de efficiëntie-effecten, als gevolg van een te globale wijze van aanlevering van de gegevens door de Publieke Omroep. Gesprekken hierover tussen het departement van OCW, de Publieke Omroep en het Commissariaat zijn nog gaande.
- |||| Het Commissariaat heeft bij de herziening van het Handboek ingezet op een streven naar uniformiteit in de financiële administraties van de omroepinstellingen. Een dergelijke uniformiteit is noodzakelijk wil er sprake kunnen zijn van adequate managementinformatie.
- |||| Voor de invoering van een integriteitcode en de handhaving daarvan dient naar het oordeel van het Commissariaat maximale aandacht te zijn.

MEERJARENBEGROTING 2004-2008 WERELDOMROEP

Het Commissariaat constateerde dat de Wereldomroep in zijn begroting blijk heeft gegeven van de intentie voor 2005 bepaalde bezuinigingen door te voeren. Anderzijds heeft de Wereldomroep zich bewust niet rijk willen rekenen bij de inkomsten. Dit blijkt voornamelijk door maar beperkt rekening te houden met een indexering van deze inkomsten, terwijl anderzijds de opgelegde bezuinigingen volledig in de begroting 2005 zijn verwerkt. Aanvragen voor toekomstige uitgaven, zoals op het vlak van de multimedia, werden niet gedaan. Het Commissariaat heeft de meerjarenbegroting van de Wereldomroep van een positief advies voorzien.

INTEGRITEITCODE

In het najaar van 2004 heeft het Commissariaat een aantal conceptrichtlijnen en regelingen beoordeeld die de Publieke Omroep heeft opgesteld ter bevordering van goed bestuur en integriteit bij de publieke omroepen. Het Commissariaat heeft de Publieke Omroep laten weten het een positieve ontwikkeling te vinden dat omroepbrede gedragscodes worden nagestreefd. Recente maatschappelijke en politieke discussies hebben de noodzaak daartoe ook aangetoond. Het Commissariaat heeft de richtlijnen en regelingen beoordeeld aan de hand van criteria als integriteit, behoorlijk en onafhankelijk bestuur en transparantie. Ook is het Commissariaat nagegaan in hoeverre de voorgestelde afspraken in de pas lopen met de Code Tabaksblad. Het Commissariaat heeft in zijn reactie de Publieke Omroep afgeraden om een aparte commissie in te stellen die toezicht houdt op de naleving van de richtlijnen. Dit leidt volgens het Commissariaat alleen maar tot meer bureaucratie en administratieve lastenverzwaring.

Verder heeft het Commissariaat aanbevolen om meer regels op te nemen die de onafhankelijkheid van bestuurders en toezichthouders binnen de organisatie moeten garanderen. De gedragscodes moeten duidelijk aangeven welke combinaties van functies binnen directie, bestuur en toezichthoudend orgaan verboden zijn ter voorkoming van belangenverstremgeling. De bij sommige omroepverenigingen aangetroffen constructie dat een bestuurslid ook zitting heeft in een orgaan dat toezicht moet uitoefenen op datzelfde bestuur vindt het Commissariaat in het

licht van de Code Tabaksblat ongewenst. Ook moeten in de gedragscodes onafhankelijkheids-criteria, maxima voor zittingstermijnen van bestuurders en voorwaarden voor nevenfuncties worden opgenomen.

VOETBAL

De Eredivisie CV stelde vergaande eisen aan en vroeg veel geld voor het mogen uitzenden van voetbalwedstrijden. Vooral over de mogelijke strijdigheid van de voorwaarden met de Mediawet en de mogelijke beperking van de journalistieke vrijheid werd het Commissariaat door de staatssecretaris verzocht zijn visie te geven. Het zogeheten tenderdocument dat werd uitgebracht zou naar het oordeel van het Commissariaat te diep in kunnen grijpen op de vrijheid van de omroep. Waarmee de onafhankelijkheid van zowel de commerciële als de publieke omroep in het geding zou komen waar het gaat om inhoud, vorm en plaatsing van programma's. Wat de naleving van de reclame- en sponsorregels betreft: er zijn aanwijzingen dat als de voorwaarden van het document worden gevolgd, de commerciële uitingen voor de Eredivisie zelf, in de vorm van beeld- en watermerk, te overdadig worden. Verder heeft het Commissariaat gewezen op mogelijke overtredingen van de Mediawet, vooral waar het gaat om het plaatsen van billboards en het toepassen van programmaonderbrekende reclame.

Het Commissariaat stelde nadrukkelijk dat toetsing van contracten en andere afspraken pas achteraf kan plaats vinden. Pas na uitzending van een programma wordt beoordeeld of en in hoeverre de Mediawet is overtreden. Ook kwam de kwestie van het zogeheten voorkeursrecht aan de orde zoals beschreven in artikel 71t van de Mediawet. Op basis van dit artikel zou de NOS kunnen proberen alsnog rechten te verwerven om redelijke samenvattingen uit te kunnen zenden als zij in de veilingprocedure niet het volledige samenvattingenpakket weet te bemachtigen. Zodra de NOS het voorkeursrecht inroept en partijen niet tot onderlinge overeenstemming komen zal het Commissariaat zich over de toepassing van het recht uitspreken.

TOEKOMSTMODEL VISITATIECOMMISSIE

Begin april presenteerde de visitatiecommissie Publieke Omroep haar rapportage. Het Commissariaat onderschrijft de analyse van de visitatiecommissie en plaatst enkele kanttekeningen die verband houden met zijn taken als toezichthouder. Volgens de conclusies uit het rapport wordt de Publieke Omroep de komende vijf jaar tijd geboden om iets te doen aan de gesignaleerde gebreken. Harde ingrepen worden aangekondigd als onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. Voor die situatie schetst de commissie een model waarin de omroepverenigingen een grote stap terug moeten doen ten gunste van het centrale gezag bij de raad van bestuur. Het Commissariaat vindt dat ook andere alternatieven moeten worden overwogen bij een eventuele nieuwe inrichting van het omroepbestel.

De visitatiecommissie meent dat de raad van bestuur van de Publieke Omroep, zoals wettelijk al mogelijk is, een kwart van het jaarlijkse televisiebudget in handen moet krijgen ten behoeve van programmaversterking. Het Commissariaat vindt dat er eerst een helder en minder bureaucratisch verdelingsmechanisme moet worden ontwikkeld.

De visitatiecommissie is kritisch over het programmavoorschrift voor de Publieke Omroep. Ook het Commissariaat is van mening dat de huidige regelgeving complex is en een constante bron van interpretatieverschillen. Het systeem voldoet bovendien niet als prestatie-indicator voor het gewenste programma-aanbod. Meer heil is te verwachten van een breder programmavoorschrift, aangevuld met afspraken die in prestatiecontracten zijn vastgelegd. Daarbij moet ervoor worden gewaakt dat de programmatische vrijheid van de omroep wordt aangetast.

De commissie vraagt zich af of de programmatische inbreng van sommige 39f-omroepen niet te veel is gaan lijken op het aanbod van de omroepverenigingen. Het Commissariaat tekent hierbij

aan dat de gehele zendtijd van een 39f-omroep volgens de Mediawet moet worden besteed aan een programma op religieus of geestelijk gebied. Uit de wetsgeschiedenis blijkt echter dat deze begrippen ruim moeten worden uitgelegd.

Ten aanzien van door de commissie gesignaleerde problemen in organisatie en bestuur van de Publieke Omroep, verwijst het Commissariaat naar opmerkingen die het daarover eerder heeft gemaakt in adviezen over de Concessiewet en Meerjarenbegrotingen. Ook het standpunt over onder druk staande marktaandeelen, verlies van contact met jongeren en het onvermogen om allochtonen te bereiken is in deze adviezen terug te vinden.

In het systeem van de Mediawet moeten de omroepen medio 2009 een nieuwe aanvraag voor een erkenning indienen en wordt rond die tijd ook het eerstvolgende visitatierapport uitgebracht. Het Commissariaat acht dit geen gelukkige gang van zaken. Als de visitatiecommissie ingrijpende wijzigingen voorstelt, is er tijd nodig om die te kunnen implementeren. Het Commissariaat stelt daarom voor in 2007 een tussentijds evaluatiemoment in te bouwen. Als de Publieke Omroep dan onvoldoende vooruitgang lijkt te boeken, kunnen de nodige wetswijzigingen tijdig worden voorbereid.

1.5 NEVENTAKEN, NEVENACTIVITEITEN EN VERENIGINGS- ACTIVITEITEN

Het toetsen van neventaken en nevenactiviteiten van publieke omroepinstellingen is een van de taken die het Commissariaat uitvoert. Neventaken mogen met omroepmiddelen bekostigd worden, nevenactiviteiten niet, daarvoor dient bijvoorbeeld verenigingsgeld te worden ingezet. Mede naar aanleiding van het themakanaal Colorful Radio van de NOS is de behoefte gesignaleerd om alsnog gebruik te maken van de in artikel 55b, tweede lid, van de Mediawet opgenomen mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur nadere eisen te stellen aan het verrichten van neventaken.

In 2004 werden de volgende neventaken en nevenactiviteiten behandeld.

Het verzorgen van het themakanaal Colorful Radio als neventaak van de NOS (zie hieronder) werd verboden. Het aanbieden van Kerkfilternet door de EO als nevenactiviteit (zie pag. 22) werd niet toegestaan. Het uitbrengen van de CD "Appel en honing" door NIK als nevenactiviteit werd toegestaan. Het verhuren van frequentieruimte voor datacasting door de NOS is toegestaan als nevenactiviteit. De exploitatie van programmamateriaal door de NOS in samenwerking met Strenght wordt als niet verboden nevenactiviteit beschouwd en is daarom – zij het onder voorwaarden – toegestaan. Het verkopen van vastleggingen van programmaonderdelen door OHM is toegestaan als nevenactiviteit.

COLORFUL RADIO

Het door de Publieke Omroep als neventaak aangemelde themakanaal Colorful Radio is bij besluit van 18 mei 2004 door het Commissariaat afgekeurd. De neventaak voldoet niet aan de eisen die daaraan door de Mediawet worden gesteld. De Publieke Omroep heeft naar het oordeel van het Commissariaat onvoldoende aannemelijk gemaakt dat Colorful Radio zich door zijn inhoud laat kwalificeren als een 'minderhedenprogramma'.

De Publieke Omroep komt tegen het besluit van het Commissariaat in bezwaar en vraagt de rechter om een opschortende werking.

SCHORSING BESLUIT COLORFUL RADIO

Bij besluit van 11 juni 2004 is het besluit van het Commissariaat van 18 mei 2004 met betrekking tot de zender Colorful Radio door de Kroon geschorst voor de duur van een half jaar. Het besluit met betrekking tot Colorful Radio en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen hebben de Kroon aanleiding gegeven om te onderzoeken of er redenen zijn het besluit te vernietigen wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Hangende dit onderzoek is het volgens de Kroon gewenst de werking van het besluit van het Commissariaat te stuiten en dit besluit te schorsen. De duur van de schorsing is bepaald op een half jaar. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht duurt de schorsing echter voort tot dertien weken nadat op een eventueel ingesteld bezwaar of beroep onherroepelijk is beslist. Aangezien zowel de NOS als de VCR beroep hebben aangetekend tegen de beslissing op bezwaar van 31 augustus 2004, is het besluit van 18 mei 2004 tot op heden geschorst.

Na behandeling van de bezwaarschriften van de NOS en de VCR, blijft het Commissariaat bij zijn besluit dat Colorful Radio geen toegestane neventaak is. Anders dan de VCR betoogt, is het Commissariaat van oordeel dat Colorful Radio wel degelijk onder de definitie van neventaak valt, en dus als zodanig getoetst moet worden.

Op 14 oktober 2004 bepaalt de Rechtbank Amsterdam in een civiele kort gedingprocedure, aangespannen door de VCR, dat het uitzenden van Colorful Radio door de NOS moet worden gestaakt omdat voortzetting daarvan onevenredige schade zou berokkenen aan de bij de VCR aangesloten commerciële omroepen.

Op 10 februari 2005 volgt echter het arrest van het Gerechtshof Amsterdam waarin het belang van de NOS door het Hof zwaarwegender wordt geacht en het vonnis van de voorzieningenrechter wordt vernietigd en de voorziening die de VCR had gevraagd (namelijk het staken van de uitzendingen van Colorful Radio) wordt geweigerd.

Zowel de VCR als de NOS hebben beroep aangetekend bij de rechtbank Amsterdam tegen de beslissing op bezwaar van 31 augustus 2004.

EO / KERKFILTERNET

Het Commissariaat begon een onderzoek naar het per 1 januari 2004 aanbieden van de dienst Kerkfilternet door de EO. Kerkfilternet is bedoeld als alternatief voor 'kerktelefonie' van KPN. Abonnees kunnen via een internetverbinding *real time* luisteren naar kerkdiensten. De dienst werd door de EO aangeboden aan kerken. Luisteraars moesten de dienst vervolgens afnemen van de betrokken kerken. In die markt zijn naast KPN en de EO ook andere aanbieders actief, zoals Astent en SIKN. Astent diende bij het Commissariaat een handhavingverzoek in tegen Kerkfilternet. Het Commissariaat heeft dit verzoek toegewezen en de EO opgedragen deze activiteit te staken, omdat Kerkfilternet in feite slechts een telecommunicatiedienst is en daarom geen toegelaten nevenactiviteit is van de omroep.

GIRAFPAS

De verstrekking door de AVRO van voordelen aan leden via de GirafPas wordt in strijd geacht met de wettelijke bepaling dat omroepverenigingen geen op geld waardeerbare voordelen aan hun leden verstrekken zonder toestemming van het Commissariaat. De verstrekking van voordelen buiten het generieke kader van de Richtlijn neven- en verenigingsactiviteiten en de beleidsbrief van het Commissariaat van 17 april 2003 dient te worden gestaakt.

THEATERBON

De AVRO krijgt geen toestemming voor het verstrekken van een theaterbon aan nieuwe leden, aangezien er geen relatie is met een (vastlegging van een) programma.

VERENIGINGSBELANG CENTRAAL BIJ REIZEN OMROEP

De regels voor verenigingsreizen zijn herzien. Vanaf 1 januari 2005 gelden strengere regels voor het organiseren van verenigingsreizen door omroepverenigingen. Omroepverenigingen mogen alleen reizen met een duidelijk verenigingskarakter laten organiseren voor hun leden. Ook moet blijken dat er tijdens de reis gelegenheid is geweest om bij te dragen aan de beleidsvorming van de vereniging, bijvoorbeeld door over programma's en het gevoerde beleid te spreken. Een omroepvereniging legt jaarlijks per reis ook hierover verantwoording af aan het Commissariaat voor de Media. Daarnaast blijven de bestaande regels van kracht.

WAARSCHUWING NPS

De NPS krijgt een waarschuwing voor een overtreding van de bepaling dat omroepen niet dienstbaar mogen zijn aan het maken van winst door derden (artikel 55 Mediawet). Dit naar aanleiding van het niet aanbrengen van voldoende scheiding tussen redactionele en commerciële uitingen op de internetsite van het programmaonderdeel TV3 van de NPS.

NOS / CONCERTZENDER

Sinds 1998 heeft de NOS de Concertzender onder haar hoede. Het Commissariaat acht dit een toegestane nevenactiviteit. Vanaf het begin heeft de VCR zich hiertegen verzet. Op 5 augustus 2004 deed de Rechtbank Amsterdam uitspraak in het beroep dat de VCR tegen de beslissing op bezwaar van het Commissariaat betreffende de Concertzender had ingesteld. Daarbij is de beslissing op bezwaar van 22 juni 1999 vernietigd en draagt de Rechtbank het Commissariaat op een nieuwe beslissing op bezwaar te nemen met inachtneming van de uitspraak van 5 augustus 2004.

Het Commissariaat heeft hiertegen hoger beroep ingesteld en de Raad van State verzocht om een voorlopige voorziening te treffen. Het Commissariaat verzocht niet opnieuw op het bezwaarschrift van de VCR uit 1999 te moeten beslissen zolang de Raad van State nog geen uitspraak heeft gedaan in het hoger beroep. De gevraagde voorziening is aan het Commissariaat toegewezen. De behandeling van het hoger beroep vindt in april 2005 plaats.

REGIONALE PUBLIEKE OMROEP

In 2003 dreigde de invoering van de nieuwe financieringsstructuur voor regionale omroepen door twijfels van de Tweede Kamer te mislukken. De staatssecretaris besloot daarop het wetsvoorstel 'Nieuwe financieringsstructuur voor de regionale publieke omroep' aan te houden en beloofde de Tweede Kamer met een visie te komen over de toekomstige positie van de regionale en lokale omroepen. Eind 2004 was het zover. Met betrekking tot de regionale omroepen bepleitte de staatssecretaris een zo spoedig mogelijke hervatting van de behandeling van het wetsvoorstel. Het ziet er naar uit dat het wetsvoorstel in het voorjaar van 2005 zal worden aangenomen. In het verslagjaar bleef de oude financieringsstructuur voor de regionale omroepen gehandhaafd. Het Commissariaat bleef verantwoordelijk voor het toebedelen van de middelen vanuit de mediabegroting en de mediawettelijke controle.

2.1 ZENDTIJD

Voordat het Commissariaat zendtijd toewijst aan een regionale omroepinstelling moet het provinciaal bestuur het Commissariaat adviseren over de vraag of de omroep voldoet aan de eisen die de Mediawet stelt. Het advies, dat vooral gericht is op de representativiteit van het programmabeleidsbepalend orgaan, geldt net als de toewijzing van zendtijd, voor een termijn van vijf jaar.

In 2004 is de zendtijd voor de regionale omroepinstellingen Gelderland, Rijnmond, West en Zeeland opnieuw voor vijf jaar toegekend voor het verzorgen van zowel een radio- als televisieprogramma.

2.2 TOEZICHT

In 2004 heeft het Commissariaat het toezicht op de regionale omroepen naar voorbeeld van het integrale toezicht op de lokale omroepen ingericht. Het toezicht bestaat uit een jaarlijkse individuele en integrale beoordeling van alle publieke regionale omroepen; omroepen worden getoetst op hun programmering, het functioneren van het programmabeleidsbepalend orgaan (pbo) en hun financiële administratie. Op basis van de gegevens die uit dit toezicht naar voren komen, vormt het Commissariaat zich een beeld van het functioneren en het publieke karakter van de regionale omroepen.

Het Commissariaat heeft in het verslagjaar informatie gevraagd over het boekjaar 2002 en 2003. Om te controleren of de omroepen voldoen aan artikel 30 van de Mediawet heeft het Commissariaat gegevens gevraagd die inzicht verschaffen in de onderlinge verhoudingen, de totstandkoming van de besluitvorming en de onafhankelijkheid van de omroepinstelling. De plaats en het functioneren van het programmabeleidsbepalend orgaan spelen hierbij een belangrijke

rol. Het pbo moet immers het programmabeleid vaststellen, waarbij het vooral van belang is dat de programmering gericht is op de regio. Ook werd informatie opgevraagd over de naleving van de reclame- en sponsorregels, de verplichting om alle inkomsten ten goede te laten komen aan de programmering, het dienstbaarheidverbod, bartering activiteiten en de naleving van de integriteitartikelen. De uitkomsten van het toezicht zullen in 2005 worden gepresenteerd.

2.2.1 PROGRAMMATOEZICHT

In het verslagjaar is de programmering van alle dertien regionale omroepen getoetst. De controle vond plaats aan de hand van door de omroepen zelf verstrekte schriftelijke informatie. Op basis van de uitkomsten wordt een selectie van 2 of 3 omroepen gemaakt die in 2005 diepgaander zullen worden onderzocht.

Aan het voorschrift om ten minste 50 procent van de radiozendtijd te besteden aan programmaonderdelen van informatieve, culturele en educatieve aard (ICE) werd in 2004 door 10 omroepen voldaan. Twee omroepen presteerden onder de norm van 50 procent en een omroep verstrekte niet bruikbare informatie, aanleiding om deze omroepen in 2005 extra te controleren. Op televisie voldeden de omroepen aan de ICE-norm.

In 2004 vond de afronding plaats van een onderzoek naar RTV Noord-Holland en RTV Oost, die naar aanleiding van de uitkomsten over 2003 waren geselecteerd voor een diepgaandere controle. De uitkomsten hebben aanleiding gegeven tot een waarschuwing voor RTV Noord-Holland wegens een aantal overtredingen van de Mediawet.

2.2.2 FINANCIËLE ADMINISTRATIE

FINANCIERING REGIONALE OMRROEP

De financiering van de regionale omroep geschiedt uit verschillende bronnen. Via het Commissariaat voor de Media worden de bijdragen van het Rijk doorgesluisd naar het Provinciefonds.

Voor de radioactiviteiten betreft het een algemene bijdrage in de exploitatiekosten, en daarnaast bijdragen in het kader van een in 1997 uitgevoerde Quick Scan, waardoor onder meer extra geld ter beschikking kwam voor de noodlijdende omroepen en een bijdrage in verband met de kosten van de rampenzenderfunctie. Ook zijn extra gelden beschikbaar voor de omroepen die er een editiestelsel op nahouden (Gelderland, Overijssel, Brabant en Limburg). Voor radio wordt voorts een bedrag beschikbaar gesteld voor zenderkosten en tot slot stelt het Commissariaat een vergoeding vast voor de door de provinciebesturen te maken bestuurskosten.

De televisieactiviteiten worden gefinancierd door middel van een systematiek van *matching*. Het uitgangspunt hierbij is dat de provincie geld ter beschikking stelt en dat deze bijdrage (deels) wordt *gematched* door het Rijk. Daarnaast stelt het Rijk aanvullend geld beschikbaar ten behoeve van de omroepen in de dunbevolkte provincies.

Het Commissariaat controleert achteraf of het geld daadwerkelijk bij de omroepen terecht is gekomen en of zij het hebben besteed aan het verzorgen van programma's. Het Commissariaat heeft de jaarrekeningen van de regionale omroepen aan een zwaardere toetsing onderworpen dan de voorgaande jaren. Er is meer aandacht besteed aan de deugdelijkheid van de financiële administratie en aan een goede verslaggeving van de nevenactiviteiten en bartering contracten.

Het navolgende overzicht laat zien welke bedragen in 2003 met de financiering van de regionale omroep gemoeid waren.

TABEL 2.1 BUDGET REGIONALE OMRDEPEN 2002-2003 (x 1000 €)

	2003	2002
Bijdrage OCW		
Radio	11.953	15.365
Televisie	30.684	29.710
Bijdrage Provincie		
Radio	40.105	38.229
Televisie	28.786	26.739
Totaal Budget	111.527	110.042

TABEL 2.2 INKOMSTEN RADIO EN TELEVISIE REGIONALE OMRDEPEN 2003 (x 1000 €)

Omroepen		Subsidies		Overige Inkomsten		Totaal 2003
		Provincie	OCW	Reclame	Overig	
Friesland	Omrop Fryslân	4.437	3.824	2.026	156	10.443
Groningen	RTV Noord	3.191	3.501	2.426	191	9.308
Drenthe	RTV Drenthe	2.574	4.208	788	228	7.797
Overijssel	RTV Oost	5.003	3.405	1.338	415	10.161
Gelderland	RTV Gelderland	8.449	4.118	1.004	283	13.855
Utrecht	RTV Utrecht	4.907	2.547	612	802	8.868
Flevoland	RTV Flevoland	1.750	4.459	108	795	7.111
Zeeland	RTV Zeeland	2.329	4.042	209	294	6.874
Noord-Brabant	RTV Brabant	8.861	3.565	1.053	722	14.201
Limburg	RTV Limburg	5.341	2.827	1.929	421	10.518
Noord-Holland	RTV Noord-Holland	9.071	2.521	1.260	223	13.074
Zuid-Holland	RTV West	6.079	1.810	3.262	1.946	13.097
	RTV Rijnmond	6.901	1.810	3.332	1.805	13.848

ADVIES BUDGETTEN REGIONALE OMRDEPEN 2004-2005

Op grond van de wet brengt het Commissariaat jaarlijks advies uit aan de staatssecretaris over het totale budget voor de regionale omroep voor het volgende kalenderjaar. Voor 2004 heeft het Commissariaat geadviseerd dat het ministerie van OCW een bedrag van € 43 miljoen beschikbaar stelt. Het Commissariaat adviseerde voor 2005 een bedrag van € 44 miljoen voor radio en televisie gezamenlijk.

TABEL 2.3 ADVIES BUDGETTEN REGIONALE OMROEPEN 2004 - 2005 (x 1000 €)

	2005	2004
Bijdrage OCW		
Radio	12.283	12.132
Televisie	31.372	31.213
Bijdrage Provincie*		
Radio	42.510	41.985
Televisie	29.086	28.711
Totaal Budget	115.251	114.042

* o.b.v. door Provincie goedgekeurde begroting. Bij de provincies Noord-Holland, Flevoland en Noord-Brabant op basis van voorlopige begroting

INZAGE IN DOSSIERS ERNST & YOUNG

Accountantskantoor Ernst & Young heeft het Commissariaat voor de Media alsnog inzage gegeven in de controledossiers van RTV West. Dit op last van het hof in Den Haag dat met zijn besluit het eerdere oordeel van de voorzieningenrechter vernietigde. Volgens het hof heeft het Commissariaat voldoende aannemelijk gemaakt dat de controledossiers informatie kunnen bevatten die niet in de administratie van RTV West terug te vinden is en die voor het toezicht op de omroep van belang kan zijn. Het Commissariaat is de gerechtelijke procedure gestart nadat Ernst & Young in eerste instantie weigerde medewerking te verlenen.

In verband met de bij RTV West ontstane financiële problemen, wilde het Commissariaat een review laten uitvoeren over de jaarrekeningen 2001 en 2002 van de omroep. In eerste instantie controleert de Provincie de geldstromen (bijdragen van de provincie en rijksbijdragen die via het Commissariaat worden verdeeld) die naar de regionale omroep gaan. De Provincie rapporteert daarover aan het Commissariaat. Wegens de financiële problemen bij RTV West heeft de Provincie niet kunnen vaststellen dat de gelden over 2002 goed zijn besteed. Daarom is het Commissariaat een eigen onderzoek begonnen. Daarbij werd informatie over de wijze waarop de accountantscontrole is verricht, noodzakelijk geacht. Het Commissariaat heeft daarom de accountant van RTV West, Ernst & Young, verzocht inzage te geven in haar controledossiers. Ernst & Young was echter van mening dat de bevoegdheid van het Commissariaat niet zo ver gaat dat in haar boeken gekeken kan worden en weigerde inzage te geven. Waarop het Commissariaat een kort geding aanspande.

2.3 NEVENACTIVITEITEN

De volgende nevenactiviteiten werden door regionale omroepinstellingen bij het Commissariaat aangemeld en beoordeeld.

Het verkopen van promotieartikelen door de Stichting Regionale Omroep Noord is toegestaan.

Het door de Stichting Omroep Limburg verzorgen van reclameacquisitie voor de lokale omroep in Maastricht wordt in strijd geacht met de mediawettelijke bepalingen met betrekking tot nevenactiviteiten en is daarom verboden.

Het verkopen van vastleggingen van programmaonderdelen door de Stichting Regionale Omroep West is toegestaan.

LOKALE PUBLIEKE OMROEP

De lokale publieke omroep wordt in Nederland vertegenwoordigd door 301 instellingen die qua organisatie en omvang zeer uiteenlopen. Alleen al hun aantal brengt met zich mee dat zij een prominente plaats hebben in de toezichtpraktijk van het Commissariaat. De zendtijd geldt voor een periode van vijf jaar, waarna verlenging mogelijk is onder voorwaarde dat de gemeenteraad een advies uitbrengt over de representativiteit van het programmabeleidbepalend orgaan (pbo).

Lokale omroep is in veel gevallen vrijwilligerswerk, wat voor het Commissariaat betekent dat veel energie wordt gestoken in goede voorlichting. De lokale omroepen hebben de wettelijke verplichting jaarlijks aan het Commissariaat verantwoording af te leggen over het gevoerde programmabeleid, de financiële huishouding en het functioneren van het programmabeleidbepalend orgaan. Om de informatieverstrekking voor de lokale omroep te vergemakkelijken heeft het Commissariaat ook dit jaar speciale formulieren aangeboden. De contacten met de sector worden verder aangehaald door aanwezig te zijn op de Algemene Leden Vergadering van de OLON en door het bezoeken van lokale omroepen.

3.1 ZENDTIJD

In de cyclus van vijfjaarlijkse zendtijdtoewijzing is in het verslagjaar aan 58 instellingen op hun verzoek zendtijd toegewezen. Vier omroepen verzochten de hun toegewezen zendtijd in te trekken. In de meeste gevallen lag aan die verzoeken een gemeentelijke herindeling ten grondslag. De wet staat per gemeente immers maar één lokale omroep toe. Een fusie van gemeenten resulteert dan ook doorgaans in een fusie van de betrokken lokale omroepen. In 2004 vonden 3 gemeentelijke herindelingen plaats waarbij 9 gemeenten betrokken waren. De tabel hieronder laat de stand van zaken zien aan het eind van het verslagjaar.

TABEL 3.1 ONTWIKKELINGEN LOKALE OMROEP 2000-2004

	2004	2003	2002	2001	2000
Aantal gemeenten in Nederland	483	496	497	504	537
Aantal gemeenten met lokale omroep	421	423	442	443	452
Aantal lokale omroepen voor meerdere gemeenten	65	64	64	61	73
Aantal lokale omroepen	301	299	308	321	324
Hernieuwde zendtijdtoewijzingen	46	66	55	53	51
Nieuwe zendtoewijzingen	12	12	15	5	6
Ingetrokken zendtijdtoewijzingen	4	13	18	7	8
Verlopen zendtijdtoewijzingen	6	9	6	2	1

De lokale omroepen zijn in heel Nederland actief maar de dichtheid per provincie verschilt nogal. Koploper is Gelderland, waar bijna alle gemeenten (97%), een lokale omroep hebben. Ook in Zuid-Holland, Overijssel, Limburg, Noord-Brabant en Utrecht zijn de lokale omroepen sterk vertegenwoordigd. In Zeeland zijn de lokale omroepen dun gezaaid (54% van de gemeenten).

TABEL 3.2 LOKALE OMROEP PER PROVINCIE IN 2004

Provincie	Aantal gemeenten	Gemeenten met lokale omroep	Percentage
Gelderland	71	69	97%
Zuid-Holland	86	80	93%
Overijssel	26	24	92%
Limburg	47	43	91%
Noord-Brabant	68	62	91%
Utrecht	33	30	91%
Noord-Holland	65	53	82%
Friesland	31	23	74%
Groningen	25	18	72%
Drenthe	12	8	67%
Flevoland	6	4	67%
Zeeland	13	7	54%
Totaal	483	421	87%

De toegewezen zendtijd stelt de lokale omroepen in staat radio-uitzendingen te verzorgen in de ether en met de toestemming om programma's via de kabel te verzorgen kunnen zij (tekst)televisie brengen, eventueel aangevuld met teletekst. Onder het regime van de regelgeving voor neventaken kunnen lokale omroepen eveneens een website exploiteren. Het aantal omroepen dat van deze mogelijkheid gebruik maakt neemt toe. Het meest gebruikte medium blijft traditiegetrouw radio.

TABEL 3.3 OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE MEDIA DIE LOKALE OMROEPEN IN 2003 EXPLOITEREN

Medium	2003	2002	2001
Radio	272	287	300
Internet	247	216	206
Tekst-tv	143	135	131
Televisie	93	102	101
Teletekst	60	62	59

De gegevens over 2003 zijn afkomstig van het Commissariaat. De gegevens over 2002 en 2001 zijn afkomstig van OLON.

AMSTELVEEN EN SPIJKENISSE KRIJGEN NIEUWE OMROEP

Zowel in Amstelveen als in Spijkenisse kreeg de bestaande lokale omroepinstelling te maken met een concurrent. In beide gevallen wees het Commissariaat de zendtijd toe aan de nieuwkomer.

In Amstelveen wilde de Stichting Amstelveense Lokale Omroep (SALO) in aanmerking komen voor een hernieuwde zendtijdtoewijzing. Maar ook de Stichting Televisie Radio Amstelveen Anders Lokaal (STRAAL) diende een aanvraag in tot toewijzing van zendtijd. De gemeente gaf een positief advies over beide programmabeleidsbepalende organen, zonder een voorkeur uit te spreken. Het Commissariaat moest dus de knoop doorhakken en hield, zoals de Mediawet dat voorschrijft, bij zijn besluitvorming rekening met alle factoren die voor het functioneren van de omroepinstelling van belang kunnen zijn. Ten aanzien van SALO werd vastgesteld dat deze instelling er de afgelopen jaren niet in is geslaagd te voldoen aan de eisen die de Mediawet stelt. Hoewel van een startende lokale omroepinstelling niet kan worden verwacht dat zij onmiddellijk na de zendtijdtoewijzing programma's uitzendt, werd besloten de aanvraag van STRAAL te honoreren. De plannen van STRAAL gaven het Commissariaat voldoende redenen om dit initiatief een kans te geven. De aanvraag van SALO is afgewezen.

Voor de gemeente Spijkenisse heeft het Commissariaat zendtijd toegewezen aan de Stichting Omroep Metropool (Smart RTV). De hernieuwde aanvraag van de Lokale Omroepstichting Spijkenisse (LOS) is afgewezen. Het Commissariaat is hiermee voorbijgegaan aan het advies van de gemeente die, gebaseerd op de lange relatie met de al bijna 20 jaar oude omroep, een voorkeur uitsprak voor de LOS. Wel verklaarde de gemeente beide gegadigden representatief voor de in de gemeente voorkomende stromingen. De gemeente was overigens van oordeel dat de prestaties van de LOS voor verbetering vatbaar waren en dat Smart RTV een goed beleidsplan en heldere ambities had. Bij zijn besluit heeft het Commissariaat meegewogen dat de LOS de laatste jaren niet heeft voldaan aan het programmavoorschrift en dat het pbo van de LOS onvoldoende heeft gefunctioneerd. De LOS is tegen het besluit in bezwaar gegaan en heeft bij de voorzieningenrechter een schorsingsverzoek ingediend. De uitspraak van de rechter houdt een schorsing in van het besluit tot afwijzing van de aanvraag van de LOS. Tegelijk wordt het besluit tot toewijzing van de aanvraag van Smart RTV niet geschorst. Dit betekent dat Smart RTV vooralsnog kan blijven uitzenden.

3.2 TOEZICHT

Begin 2004 heeft het Commissariaat besloten tot een koerswijziging in het toezicht op de lokale omroepinstellingen. In de nieuwe situatie wordt het accent meer dan tot nog toe het geval was op handhaving gelegd. Het Commissariaat onderwerpt hiertoe jaarlijks een beperkte groep omroepen aan een uitgebreide controle. De beoordeling vindt plaats aan de hand van drie aspecten, het functioneren van het programmabeleidsbepalend orgaan, de programmering en de financiële administratie. In de nieuwe situatie blijven alle omroepen verplicht jaarlijks hun informatie naar het Commissariaat te sturen. Op deze manier houdt het Commissariaat een overzicht van de sector. De strengere handhaving is ingegeven door het feit dat er onvoldoende vooruitgang zat in het aantal omroepen dat positief beoordeeld kon worden.

In 2004 zijn 29 lokale omroepinstellingen, waaronder die van de vier grote steden, geselecteerd voor een intensieve controle. De selectie kwam tot stand op grond van eerder tegenvallende prestaties en klachten.

Voor het verkrijgen van voldoende inzicht in het functioneren van de lokale omroepen is het verstrekken van de benodigde informatie door de omroepen essentieel. Het Commissariaat treedt op tegen omroepen die niet reageren. De juridische basis daarvoor is artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht waarin is bepaald dat een ieder verplicht is een toezichthouder alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak kan verde-

ren. Op grond van de Mediawet kan het Commissariaat bij overtreding van het voorschrift een bestuurlijke boete opleggen.

In 2004 is tegen 23 lokale omroepen een procedure gestart omdat ze niet aan de informatieplicht over 2003 voldeden. De procedure resulteerde in 20 bestuurlijke boetes waarvan 8 voorwaardelijk. De overige 3 sanctievoornemens werden alsnog ingetrokken.

Van de 288 actieve omroepen in 2003 leverde in eerste instantie een groep van 265 omroepen de benodigde informatie aan. Een groep van 23 omroepen bleef aanvankelijk in gebreke. Deze laatste groep heeft in een later stadium alsnog het merendeel van de benodigde informatie verstrekt.

TOEZICHT LOKALE OMROEPEN

Alle lokale omroepinstellingen hebben in januari de formulieren toegezonden gekregen ten behoeve van het toezicht over het jaar 2004. Voor 1 juni moeten de ingevulde formulieren en de bijlagen naar het Commissariaat worden gestuurd. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt dit jaar geen uitstel verleend. Ook accepteert het Commissariaat alleen definitieve gegevens; met concepten wordt geen genoegen genomen.

Met betrekking tot het jaar 2003 werd aan 23 lokale omroepinstellingen een boete opgelegd van € 1.750,- omdat zij hun gegevens over de programmering, het functioneren van het pbo en de financiële stand van zaken niet op tijd inleverden. Op zeven na tekenden alle omroepen bezwaar aan tegen deze boete. Bij acht omroepen die hun gegevens alsnog geheel konden inleveren, resulteerde dit in een verlaging van de boete tot € 875,-. Aan zes van deze acht omroepen werd de boete voorwaardelijk opgelegd, dat wil zeggen dat de boete niet hoeft te worden voldaan als de gegevens over 2004 op tijd worden ingediend. Acht omroepen die hun gegevens alsnog gedeeltelijk inleverden, kregen in de beslissing op het bezwaar een verlaagde boete van € 1400,-. Twee van deze boetes werden voorwaardelijk opgelegd.

TABEL 3.4 SANCTIES LOKALE OMROEPEN

datum	instelling	omschrijving	boete €
23 maart	Lokale Omroep Noordenveld;	Een bestuurlijke boete wordt opgelegd wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat in het kader van het integrale toezicht (ITZ) over het jaar 2002.	880,-
	Stichting Lokale Omroep Midden-Nederland;		770,-
	Stichting Lokale Omroep Nieuwegein;		770,-
	Stichting Radio-Televisie Sternet		770,-
26 maart	St. ter Bevordering en Verzorging van Lokale Radio-Omroep in de gemeente Nieuwkoop		1.100,-
29 maart	Diemer Omroep Stichting		770,-
	Stichting Boschtion p.a. Bogaerts en Groenen Advocaten		1.100,-
8 april	Stichting Amsterdamse Lokale en regionale Televisie- en radio Omroep	Salto krijgt een bestuurlijke boete wegens niet-toegestane reclame-uitingen en -boodschappen in diverse programma's. (zie ook pagina 37)	17.800,-
	Stichting Lokale Omroep Skarsterlân;	Een bestuurlijke boete wordt opgelegd wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat in het kader van het integrale toezicht (ITZ) over het jaar 2002.	550,-
	Stichting Lokale Omroep Veghel-uden;		550,-
	Radio- en Televisiestichting Moerdijk		550,-

VERVOLG TABEL 3.4 SANCTIES LOKALE OMROEPEN

datum	instelling	omschrijving	boete €
20 april	Stichting OHM;	Een bestuurlijke boete wordt opgelegd wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat in het kader van het integrale toezicht (ITZ) over het jaar 2002.	550,-
	Stichting Radio en Televisie Maasdriel;		1.100,-
	Mookse Omroep Stichting;		1.100,-
	Stichting RTT, Radio Televisie Tilburg;		880,-
	Stichting Lokale Omroep in de Gemeente Elburg;		550,-
	Stichting Lokale Omroep Woudrichem;		550,-
	Stichting Lokale Omroep Boarnsterhim		550,-
22 april	Stichting Lokale Omroep Kanaalstreek		1.100,-
4 juni	Bergense en Arcen en Veldense LO Omroep Stichting		770,-
8 juni	Stichting Publieke Omroep Nijmegen		550,-
9 juni	Radio Omroep Stichting Albrandswaard		1.100,-
6 juli	Stichting Lokale Omroep Kanaalstreek	Een bestuurlijke boete wordt opgelegd omdat het programma van een commerciële omroep is uitgezonden.	4.050,-
7 juli	Eemland RTV	Een bestuurlijke boete wordt opgelegd wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat in het kader van het integrale toezicht (ITZ) over het jaar 2003.	770,-
21 juli	Alphen-Chaam Lokale Omroep Stichting;		1750,-
	Stichting Lokale Omroep Geertruidenberg;		1750,-
	Saturnus – Radio Omroep Stichting Abcoude-Baambrugge;		1750,-
	Stichting Harderwijk FM;		1750,-
	Stichting Stad Schagen Radio;		1750,-
	Boxmeerse Lokale Omroep Stichting;		1750,-
	Vereniging Urk FM;		1750,-
	Leiderdorpse Omroep Stichting;		1750,-
	Stichting Radio Stad Harlingen;		1750,-
	Stichting Radio en Televisie Maasdriel (RTM);		1750,-
	Stichting Streekomroep Weert;		1750,-
	Bergense en Arcen en Veldense Lokale Omroep Stichting;		1750,-
	Stichting voor Lokale Omroep Emmen;		1750,-
	Heerenveense Omroep Stichting;		1750,-
	Stichting Lokale Omroep Holten en Rijssen;		1750,-
	Omroepvereniging voor Gorinchem en Giessenlanden;		1750,-
	Stichting ter Bevordering en Verzorging van Lokale Radio Omroep in de gemeente Nieuwkoop;		1750,-
	Stichting RTT, Radio Televisie Tilburg;		1750,-
	Stichting Lokale Omroep Westerwolde;		1750,-
	Radio Omroep Stichting Albrandswaard		1750,-
Stichting Omroep Radio Winschoten	1750,-		
5 augustus	Stichting Aalburg Lokaal		1750,-
	Lokale Omroep Noordenveld		1750,-

3.2.1 PROGRAMMABELEIDBEPALEND ORGAAN

Iedere lokale omroepinstelling moet in het bezit zijn van een programmabeleidbepalend orgaan (pbo). Het pbo heeft tot taak de programmering van de lokale omroepen goed te keuren en vast te stellen. In de praktijk komt het er op neer dat het pbo de programmaonderdelen in categorieën onderbrengt, voorziet van een motivatie en controleert of de programmering voldoet aan de wettelijke programmavoorschriften. Om de publieke geaardheid van omroepinstellingen

veilig te stellen moet het pbo zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van organisaties die actief zijn binnen een van de stromingen in de gemeente. Het Commissariaat beslist over de representativiteit van het pbo en laat zich hierbij adviseren door de Gemeenteraad. De leden van het pbo worden, op bindende voordracht van de omroepinstelling, benoemd door het College van Burgemeester en Wethouders.

In het verslagjaar heeft een groep van 278 omroepen informatie verstrekt over het functioneren van het pbo in 2003. Het betreft de notulen van de vergaderingen en gegevens over de samenstelling en vergaderfrequentie van het pbo. Uit dit cijfer blijkt dat het steeds meer omroepen lukt de juiste informatie te leveren; het aandeel is van 79 procent in 2002 toegenomen tot 97 procent in 2003.

De geselecteerde groep van 29 omroepen is beoordeeld op het functioneren van hun pbo in 2003. Het Commissariaat heeft hierbij gecontroleerd of het pbo voldoende betrokken is bij de vaststelling van het programmabeleid, of het regelmatig bij elkaar komt en of de vacatures binnen het pbo op tijd worden ingevuld. Uit de resultaten blijkt dat bijna de helft van de pbo's in deze groep niet voldoet aan de eisen.

TABEL 3.5 FUNCTIONEREN PBO BIJ 29 SELECTIEMROEPEN 2003

Functioneren pbo	2003	
Omroepen die volledig voldoen	5	17%
Omroepen die redelijk voldoen	8	28%
Omroepen die niet voldoen	14	48%
Omroepen met geen of onbruikbare informatie	2	7%
Totaal aantal omroepen	29	100%

3.2.2 PROGRAMMAVOORSCHRIFTEN

De Mediawet stelt eisen aan het percentage informatieve, culturele en educatieve programmaonderdelen en aan het percentage programmaonderdelen dat de omroep zelf of uitsluitend in haar opdracht heeft laten produceren. Zo zijn lokale omroepen verplicht om ten minste vijftig procent van hun zendtijd te vullen met programmaonderdelen die gewijd zijn aan informatie, cultuur en educatie en die in het bijzonder gericht zijn op de plaatselijke bevolking. De tweede verplichting bepaalt dat ten minste de helft van de zendtijd moet bestaan uit programmaonderdelen die de omroep zelf heeft geproduceerd of uitsluitend in haar opdracht zijn geproduceerd.

Over 2003 werd door een groep van 204 omroepen bruikbare informatie over het ICE-percentage in de radioprogrammering verstrekt. Volgens eigen opgave voldoen de omroepen met een aandeel van 46 procent aan de ICE-norm van 50 procent. Het aandeel omroepen dat onvoldoende presteerde bedroeg 25 procent.

TABEL 3.6 ICE-SCORE RADIO 2003

ICE-score groter of gelijk aan 50%	132	46%
Omroepen die onvoldoende presteren	72	25%
Omroepen met geen of onbruikbare informatie	72	25%
Omroepen die geen radio verzorgen	12	4%
Totaal aantal actieve omroepen	288	100%

Het Commissariaat heeft zich in het verslagjaar toegelegd op de beoordeling van de programmering van 29 omroepen. De controle vond plaats aan de hand van door de omroepen zelf ingevulde programmaschema's en een toelichting die omroepen hierop per programmaonderdeel gaven. De onderbouwing en goedkeuring van de programmakeuze door het pbo weegt hierbij zwaar. Uit de resultaten voor radio blijkt dat bijna de helft van de omroepen voldoet aan de ICE-norm. Bij televisie voldoet een ruime meerderheid.

TABEL 3.7 ICE-SCORE RADIO EN TELEVISIE BIJ 29 SELECTIEMROEPEN

ICE-score 2003	Radio		Televisie	
ICE-score groter of gelijk aan 50%	13	45%	17	59%
Omroepen die onvoldoende presteren	14	48%	2	7%
Omroepen met geen/onbruikbare informatie	2	7%	4	14%
Omroepen zonder televisie	--	--	6	21%
Totaal aantal omroepen	29	100%	29	100%

3.2.3 FINANCIËLE ADMINISTRATIE

Volgens de Mediawet dienen omroepinstellingen alle inkomsten ten behoeve van de programmering aan te wenden. Een omroep mag daarnaast niet dienstbaar zijn aan het maken van winst door derden. Om te controleren of aan deze verplichtingen wordt voldaan, vraagt het Commissariaat een jaarrekening, een accountants- of samenstellingsverklaring, sponsoroverzichten en afschriften van contracten met commerciële partijen.

Alle lokale omroepen dienen jaarlijks voor 1 juni hun jaarrekening, voorzien van een accountantsverklaring, toe te zenden. Jaarrekeningen dienen in ieder geval gegevens te bevatten over de kosten en opbrengsten van alle programmaonderdelen, reclame- en sponsorinkomsten en kosten en opbrengsten uit neventaken en nevenactiviteiten. Om de reclame- en sponsorinkomsten te verifiëren moeten afschriften van contracten met derden aan het Commissariaat worden overgelegd.

Van de 288 omroepen die in 2003 actief waren, verstreekte een groep van 269 omroepen een bruikbare jaarrekening. Dit resultaat laat zien dat het omroepen in toenemende mate lukt om een jaarrekening te verstrekken; het aandeel is van 88 procent in 2000 gestegen tot 92 procent in 2003. De overige omroepen konden niet worden beoordeeld omdat ze geen of een onbruikbare jaarrekening toestuurd. Een groep van 246 omroepen verstreekte een accountants- of samenstellingsverklaring. Ook hier is een stijgende lijn waarneembaar; het aandeel is van 83 procent in 2002 gestegen naar 85 procent in 2003.

In 2004 zijn 29 omroepen aan een uitgebreide financiële controle onderworpen. Hierbij is gecontroleerd of de jaarrekening is voorzien van een accountants- dan wel samenstellingsverklaring. Vervolgens is aan de hand van de jaarrekeningen, sponsoroverzichten en contracten met commerciële partijen bekeken of de inkomsten aan de programmering zijn besteed en of de omroep voldoet aan de verplichtingen op het gebied van sponsoring, reclame, neventaken en nevenactiviteiten. Alle 29 omroepen verstrekten, op één uitzondering na, een jaarrekening; 24 omroepen leverden tevens een accountants- of samenstellingsverklaring aan.

Het Commissariaat heeft op basis van de jaarrekeningen de volgende conclusies over de financiën van de lokale-omroepsector getrokken.

INKOMSTEN EN UITGAVEN

Er bestaan aanzienlijke verschillen tussen de financiële posities van lokale omroepen. De budgetten van de vier grote steden (G4) wijken niet alleen af van de overige 265 beoordeelde omroepen, maar ook binnen deze groep bestaat grote verscheidenheid.

Aan de hand van de inkomstengegevens die door de omroepen zelf zijn verstrekt, kan worden geconstateerd dat de helft van de omroepen beschikte over een budget van meer dan € 28.629. De 25 procent financieel krachtigste omroepen hadden een budget van meer dan € 59.592. Bij de 25 procent minst bedeelde omroepen lag het budget lager dan € 16.096.

Om te voorkomen dat de G4 omroepen het financiële beeld van de sector te veel vertekenen zijn ze in tabel 3.8 en tabel 3.10 niet opgenomen.

TABEL 3.8 INKOMSTEN/UITGAVEN 2001-2003 (MINUS G4)

Jaar	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
2003 (265 omroepen)	15.584.864	15.483.703	101.161
2002 (249 omroepen)	13.392.424	13.502.376	109.952 (-)
2001 (244 omroepen)	12.257.243	11.916.941	340.302

* G4: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

TABEL 3.9 INKOMSTEN/UITGAVEN G4 IN 2003

Stad	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
Amsterdam	9.460.617	9.442.323	18.294
Utrecht	969.667	1.023.365	53.698 (-)
Rotterdam	823.085	854.366	31.281 (-)
Den Haag	286.280	306.759	20.479 (-)
Totaal	11.539.649	11.626.813	87.164 (-)

Opmerkingen:

- |||| Tussen de G4 omroepen bestaan onderling grote financiële verschillen: 82 procent van de G4 inkomsten komt voor rekening van de lokale omroep Salto;
- |||| Salto alleen is al goed voor ruim 35 procent van de totale inkomsten van 269 omroepen.

Wanneer de inkomsten van de lokale omroepen naar herkomst worden gecategoriseerd, wordt duidelijk dat reclame en subsidie de belangrijkste bronnen van inkomsten zijn. De verhoudingen tussen de inkomsten uit reclame en subsidie hebben zich ten opzichte van 2002 gestabiliseerd.

TABEL 3.10 INKOMSTEN OPGESPLITST NAAR HERKOMST IN DE PERIODE 2001-2003

(MINUS G4)

Jaar	2003 (n=265)		2002 (n=249)		2001(n=244)	
Reclame	6.138.926	39%	5.273.094	39%	4.528.899	37%
Subsidies	5.985.053	38%	5.277.902	39%	4.719.026	38%
Overig	3.167.451	20%	2.500.007	19%	2.523.663	21%
Sponsoring	293.434	2%	341.421	3%	485.656	4%
Totaal	15.584.864	100%	13.392.424	100%	12.257.243	100%

VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van omroepen is belangrijk met het oog op het opvangen van mogelijk toekomstig tegenvallende resultaten. In 2003 bezaten 179 omroepen een positieve reserve. Met andere woorden: ruim de helft van de actieve omroepen heeft een buffer om tegenvallende saldi op te vangen. De gemiddelde vermogenspositie is in 2003 ten opzichte van 2002 verslechterd.

TABEL 3.11 RESERVES VAN DE LOKALE OMROEPEN 2001-2003

(INCLUSIEF G4)

Reserve	2003		2002		2001	
Positief	179	62%	163	57%	160	54%
Negatief	84	29%	86	30%	84	28%
Nihil	2	1%	4	1%	4	1%
Niet beoordeeld	23	8%	33	12%	50	17%
Actieve omroepen	288	100%	286	100%	298	100%
Totaal bedrag	2003		2002		2001	
Positief	3.004.809		4.956.010		2.731.326	
Negatief	1.466.493 (-)		1.556.462 (-)		2.443.168 (-)	

3.3 TOETSING NEVENTAKEN EN NEVENACTIVITEITEN

Het Commissariaat verrichtte 18 toetsingen van neventaken en nevenactiviteiten van lokale omroepen. In 15 gevallen ging het om een internetsite, in drie gevallen betrof de nevenactiviteit het verkopen van cassettes of dvd's met daarop een programmaonderdeel.

3.4 CONTROLE PUBLIEKE LOKALE OMROEPEN IN AMSTERDAM, ROTTERDAM EN DEN HAAG

Het Commissariaat is gebleken dat de controle door de toestemminghouders van de lokale omroepen in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag op hun toegangsredacties niet goed functioneert. Tot op heden lukte het de toestemminghouders bijvoorbeeld niet om de geldstromen binnen de toegangsomroepen inzichtelijk te maken. Het Commissariaat heeft de betreffende toestemminghouders eind 2004 gevraagd meer inzicht te verschaffen in bepaalde aspecten van de financiële huishouding en de onafhankelijkheid van de programmering ten opzichte van derden. Het Commissariaat heeft tevens laten weten dat de werving, exploitatie en financiële verantwoording van reclameboodschappen voortaan centraal zal moeten plaatsvinden.

SALTO MOET ORDE OP ZAKEN STELLEN

Voor het overtreden van de reclame- en sponsorregels in de Hindoestaanse programma's van de Stichting Paigham, Calypso en Radio Shabnam, kreeg de Amsterdamse lokale omroep Salto een boete opgelegd van 17.800 euro. Tijdens een hoorzitting op maandag 15 maart verweerde Salto zich tegen dit sanctievoornemen. Ook de klagende radiozender Ujala Radio werd in de gelegenheid gesteld een toelichting te geven.

Salto bevestigde dat de door het Commissariaat geconstateerde overtredingen hebben plaatsgevonden maar maakte bezwaar tegen de hoogte van de boete. Volgens de per 1 maart nieuw aangetreden Salto-directeur Rudolf Buurma controleert de omroepinstelling wel degelijk of de onder haar verantwoordelijkheid uitgezonden programma's zich aan de regels houden. De omroep heeft niet moedwillig het Commissariaat willen misleiden, ook al is ondanks de klachten van Ujala volgehouden dat er geen overtredingen plaatsvonden. Wel gaf directeur Buurma aan dat de eigen controle, met 30.000 uur radio op 5 zenders en in 26 talen, zijn beperkingen kent. Door de hoogte van de boete vreest Salto programma's kwijt te raken. Zoals contractueel is vastgelegd, zal de omroep de boete verhalen op de betrokken programmamakers. Als die niet in staat zijn het bedrag op te brengen, betaalt Salto zelf en worden de programma's (tijdelijk) geschorst. Buurma beloofde de sanctie te gebruiken om te komen tot een nieuwe start: de programmamakers zullen uitvoerig worden geïnformeerd over de regels en er zal beter worden gecontroleerd.

COMMERCIEËLE OMROEP

De sector van de commerciële omroepinstellingen waarop het Commissariaat toezicht uitoefent is zeer divers van samenstelling. Dat kwam ook in 2004 tot uiting in de onderwerpen waar het Commissariaat bij betrokken was.

De commerciële etheromroepen beleefden hun eerste volledige uitzendjaar na de frequentieverdeling in 2003. De ondertekening van het convenant tussen het Agentschap Telecom en het Commissariaat bevestigde de gemaakte afspraken over het toezicht op deze omroepen en de handhaving van de regelgeving.

Een bijzondere groep commerciële omroepinstellingen zijn de niet-landelijke etheromroepen. Speciaal voor deze groep werd op 17 november 2004 een bijeenkomst belegd. Aan de orde kwamen onder meer vragen als "Aan welke verplichtingen moet een regionale etheromroep voldoen?" en "Hoe zit het met de bewaarplicht?". Ook werd de rolverdeling tussen het Commissariaat voor de Media en het Agentschap Telecom nader toegelicht.

Hoewel er jaarlijks vele tientallen commerciële toestemmingen worden verstrekt, kreeg in 2004 één verzoek opvallend veel aandacht van de landelijke persmedia, namelijk de officiële aanvraag van het mediabedrijf Talpa van John de Mol.

4.1 OVERZICHT SECTOR

TABEL 4.1 TOTAAL OVERZICHT TOESTEMMINGEN VOOR COMMERCIEËLE OMROEP

	2004	2003	2002	2001	2000
Radio	205 (35)	268 (31)	178 (1)	194 (1)	188 (1)
Televisie	124 (35)	117 (32)	92 (21)	116 (20)	118 (18)
Kabelkrant	109	111	120	101	157
Totaal	438	496	390	410 (21)	463

Tussen haakjes het aantal toestemmingen voor bijzondere omroep (abonnee-omroep)

TABEL 4.2 VERLEENDE EN IN GEBRUIK ZIJNDE TOESTEMMINGEN 2004

	toestemmingen	actief
Radio	205	56
Televisie	124	38
Kabelkrant	109	76
Totaal	438	168

VERLEENDE EN INGETROKKEN TOESTEMMINGEN

In het verslagjaar zijn 104 toestemmingen voor een commercieel omroepprogramma verleend: 84 voor algemene omroep en 20 voor bijzondere omroep.

Er werden 121 toestemmingen voor commerciële omroep ingetrokken: 82 voor radio, 29 voor televisie en 10 voor kabelkrant.

VERGOEDING TOEZICHTKOSTEN

Aan het verkrijgen van een toestemming zit de verplichting vast om jaarlijks aan het Commissariaat een bedrag te betalen ter vergoeding van de aan het toezicht verbonden kosten. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het aantal uitzenduren per dag, het aantal huishoudens dat wordt bereikt en van het gebruikte medium. Voor radio en kabelkranten wordt de helft, respectievelijk een kwart van het televisietarief in rekening gebracht. De vergoeding kan oplopen tot maximaal € 20.400.

In 2004 is over het toezichtjaar 2003 een bedrag van € 634.619 in rekening gebracht.

4.2 PROGRAMMATOEZICHT

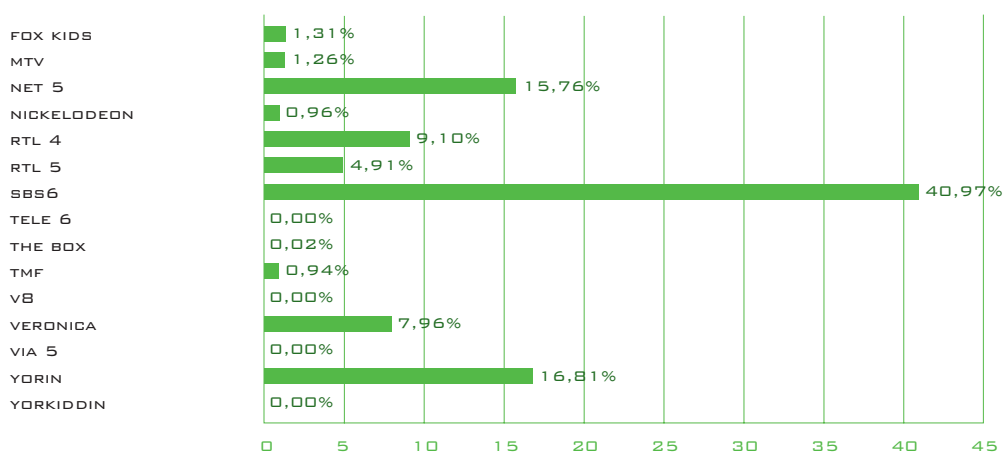
TELEVISIE

Het toezicht op de programma's van de commerciële omroepen gebeurt op basis van een risicoanalyse die wordt opgesteld zodra de winterprogrammering bekend is. Gebruikmakend van publicaties en informatie die wordt gegeven tijdens de presentatie van de nieuwe seizoensprogrammering, vormt het Commissariaat zich een beeld van de programma's waarop het toezicht in het bijzonder gericht moet zijn. Uitgangspunt is dat nieuwe formats altijd in het toezicht worden opgenomen. Afhankelijk van de bevindingen in de eerste afleveringen wordt besloten of het toezicht een structureel karakter moet krijgen.

Programma's waar door sponsors aan wordt bijgedragen vormen een overtredinggevoelige categorie en krijgen daarom de nodige aandacht. Voorbeelden zijn lifestyle programma's waarin nieuwe producten en diensten worden belicht en programma's die de weerslag vormen van een evenement.

GRAFIEK 4.1 TOEZICHT COMMERCIELE OMROPEN TELEVISIE

IN PERCENTAGE VAN GEBELECTEERDE ZENDTIJD 2004

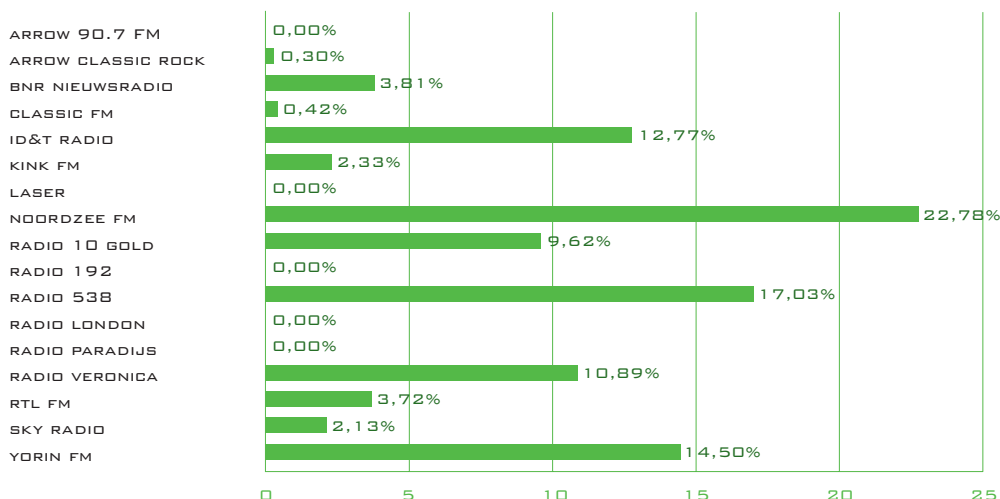
De grafiek laat zien hoe het toezicht over de verschillende zenders verdeeld is. Hoewel RTL 4 en 5 niet onder het toezicht van het Nederlandse Commissariaat vallen, worden deze zenders soms ter vergelijking bekeken. SBS kwam vanwege veel nieuwe programma's met nadruk in het toezicht voor. De overige zenders zonden vooral buitenlandse series en films uit.

RADIO

Alle zeventien landelijke radiozenders zijn in het toezicht opgenomen. Zenders met gepresenteerde programma's waarin spelletjes worden gespeeld en prijzen worden weggegeven zijn prominenter in het toezicht aanwezig dan zenders met non stop muziek. Een belangrijk deel van het toezicht heeft betrekking op de formatverplichtingen zoals die zijn vastgesteld bij de etherfrequentieverdeling.

GRAFIEK 4.2 TOEZICHT COMMERCIEËLE OMROEPEN RADIO

IN PERCENTAGE VAN GESELECTEERDE ZENDTIJD

RECLAME OP COMMERCIEËLE RADIO

De landelijke commerciële radiozenders blijven ruim binnen de maximaal toegestane hoeveelheid reclameboodschappen per dag en per uur. Dit blijkt uit een door het Commissariaat uitgevoerde periodieke controle.

Het Commissariaat beoordeelde de programmering van Arrow Classic Rock, BNR, Classic FM, ID&T, Noordzee FM, Radio 10 Gold, Radio 538, RTL FM, Sky Radio, Veronica en Yorin FM op de naleving van de reclameregels. Commerciële omroepen mogen per dag maximaal 15% van hun zendtijd gebruiken voor reclameboodschappen. Op de onderzochte dag varieerde dit percentage van 0,89% bij Classic FM tot 8,7% bij Radio 538. Ook bleven alle omroepen onder het maximaal toegestane aantal reclameminuten per uur.

SANCTIES COMMERCIEËLE OMROEP

Het Commissariaat heeft in 2004 acht keer een administratieve boete gegeven aan een commerciële omroep, twee keer ging het om overtredingen in radioprogramma's en zes keer om televisieprogramma's. Hieronder een overzicht.

TABEL 4.3 BESCHIKKINGEN COMMERCIËLE OMRPEPEN
landelijk

datum	omroep	programma	artikelen	boete €
13 mei	Yorin TV B.V.	Rotterdam Life Een bestuurlijke boete wegens onjuiste en onduidelijke sponsorvermeldingen en sluikreclame. (zie ook kader)	Artikelen 52h, tweede lid, eerste volzin en 52j, eerste lid, van het Mediabesluit	45.000,-
3 juni	Yorin TV B.V.	Pepsi Chart Live 2003 Wegens het op niet-toegestane wijze tonen van het Pepsi logo in de titel van het programma en voor sluikreclame tijdens het evenement voor Pepsi.	Artikel 52h, tweede lid, eerste volzin, en artikel 52j, eerste lid, van het Mediabesluit (oud)	31.500,-*
3 juni	Yorin FM B.V.	Pepsi Chart Boete wegens sluikreclame voor Pepsi in het radioprogramma Yorin FM.	Artikel 71m, eerste lid, van de Mediawet	4.050,-*
15 oktober	TV 10BV Fox Kids	Het Nederlands Elftal Spel (zie kader)	Artikel 71f, eerste lid, van de Mediawet	13.500,-*
5 augustus	Noordzee FM (Publimusic BV)	Een bestuurlijke boete wegens sluikreclame voor Music Store in het radioprogramma Music Store SMS Top 30.	71m, eerste lid, van de Mediawet	1.350,-

niet-landelijk

30 december	Private Blue and Gold Productions BV	Een boete wegens het niet verstrekken van informatie over in 2003 uitgezonden Europese producties	Artikel 5:20 Awb	1.400,-
20 april	Reg. Televisie Netwerk Limburg B.V.	Een boete wegens diverse overtredingen: onjuiste sponsorvermeldingen en sluikreclame in het televisieprogramma van TV Limburg.	Artikelen 71k, tweede lid, tweede volzin en 71 m, eerste lid van de Mediawet. Op grond van artikel 2.5 van de beleidslijn Sanctiemaatregelen wordt de helft van deze boete, te weten € 6.050,- voorwaardelijk opgelegd.	12.100,- / voorwaarde- lijk 6.050,-
20 april	Vision Net B.V.	Wegens sluikreclame in diverse afleveringen van het programma Brabant en andere zaken. (zie kader op pag. 42)	Artikel 52j/71m, eerste lid, van het Mediabesluit	13.200,-*

* Tegen deze beschikkingen is bezwaar aangetekend.

BOETE VOOR NIET-HERKENBARE RECLAMEBOODSCHAP

In mei en juni van dit jaar zond Fox Kids diverse keren een reclameblok uit met daarin de reclameboodschap Het Nederlands Elftal Spel. Het spel bestond eruit dat kinderen uit groep 8 met behulp van levensgrote 'koppiez' en 'lijffiez' - een actie van Albert Heijn - hun opstelling van het Nederlands Elftal konden bepalen. Naar het voorlopige oordeel van het Commissariaat was Het Nederlands Elftal Spel door de ongewoon lange duur (circa twee minuten), de vormgeving (als een regulier programmaonderdeel) en de participatie van Fox Kids (in de vorm van een logo en een verwijzing naar de website van Fox Kids) niet herkenbaar als reclameboodschap. De Mediawet schrijft voor dat reclameboodschappen die zijn opgenomen in het programma van een commerciële omroepinstelling als zodanig herkenbaar en door optische en akoestische middelen duidelijk onderscheiden moeten zijn van de andere programmaonderdelen.

Tijdens de hoorzitting over deze zaak verweerde de omroepinstelling zich door te stellen dat het toetsen van herkenbaarheid van reclame niet is geregeld in de Mediawet maar dat daarvoor een systeem van zelfregulering bestaat: de Stichting Reclame Code. Aan de mediawettelijke eis zou zijn voldaan door de omlijsting van het reclameblok. Het Commissariaat is echter van oordeel dat het een eigen bevoegdheid heeft en dat Fox Kids weliswaar heeft voldaan aan het in de Mediawet opgenomen vereiste van de onderscheidendheid maar niet aan dat van de herkenbaarheid. De omroepinstelling is daarom een boete opgelegd van 13.500 euro.

COMMERCIELE ETHERRADIO

Als gevolg van de verdeling van etherfrequenties door het Agentschap Telecom (AT), waarbij in de vergunning tevens programmatische voorschriften zijn opgenomen, zijn zowel het AT als het Commissariaat verantwoordelijk voor het toezicht op de programmatische voorschriften van commerciële radio-omroepen. In 2004 is de daardoor noodzakelijke samenwerking met het AT officieel vastgelegd. Op 22 april 2004 werd het convenant ondertekend waarin het AT en het Commissariaat de toezichtstaken verdelen. Het Commissariaat is verantwoordelijk voor het inhoudelijke toezicht, het agentschap is verantwoordelijk voor het handhavingstraject dat daarop (eventueel) volgt.

Het toezicht zelf is in 2004 verder vormgegeven. Dat heeft geleid tot een meningsverschil met ID&T over de definitie van 'hitgenoteerde muziek'. Verder was er met de niet-landelijke commerciële radio-omroepen discussie over het begrip 'regio-gerichte programmering'. Tijdens een geanimeerde en goed bezochte presentatiemiddag op 17 november 2004 was dit begrip, naast de mediawettelijke voorschriften, onderwerp van gesprek. In de loop van 2005 zullen beide discussies via handhavingprocedures door het Agentschap Telecom ongetwijfeld worden voortgezet.

PROGRAMMAFORMATS NIET ALS MARKETINGINSTRUMENT

Een hoofdregel van de Mediawet is dat reclameboodschappen in televisieprogramma's uitsluitend in blokken worden uitgezonden en duidelijk zijn onderscheiden van andere programmaonderdelen. Soms dreigt een 'normaal' programma te verworpen tot een reclameboodschap, bijvoorbeeld door sponsors opvallend veel positieve aandacht te geven.

Een voorbeeld van een dergelijk programmaformat op regionaal niveau is Brabant en andere zaken, een informatief praatprogramma van de commerciële omroep TV Gazet. Naar aanleiding van klachten van kijkers is een uitzending van dit programma onder de loep genomen. Het programma bleek een aaneenschakeling van items waarin op overdreven en overdadige wijze aandacht werd besteed aan bedrijven en hun producten en diensten. De informatie die werd gegeven was louter positief en werd deels verstrekt door personeel van de bedrijven die een (financiële) bijdrage leverden aan het programma.

In zekere zin vergelijkbaar is Rotterdam Life, een serie tv-programma's van Yorin, dat in de zomer van 2003 werd uitgezonden. Ook hier werd een aaneenschakeling geconstateerd van reclame-uitingen voor de sponsors. Op de aftiteling werd een aantal bedrijven en instellingen vermeld, voorafgegaan door de tekst 'Programmaparticipatie'. De producten en diensten van deze bedrijven (sponsors) werden op overdreven en overdadige wijze getoond, vermeld en aangeprezen, zodat sprake is van sluikreclame.

Met dergelijke programmaformats wordt de indruk gewekt dat sponsors een onevenredig grote invloed hebben op de totstandkoming van een programma. Dat is in strijd met de redactionele onafhankelijkheid van omroepen en volgens de wetgeving niet toegestaan. Yorin en Vision Net BV, de toestemminghouder van TV Gazet, hebben een boete gekregen van respectievelijk 45.000 en 13.200 euro.

GELIEERDHEID

In 2004 heeft het Commissariaat een begin gemaakt met de voorbereiding van de in 2005 uit te voeren gelieerdheidstoetsen. De vergunninghouders van een voor commerciële radio beschikbare frequentie mogen geen verbondenheid hebben met andere instellingen die een frequentie hebben verkregen. Dat wil ondermeer zeggen dat de ene instelling niet in belangrijke mate het beleid van een andere instelling mag bepalen. Een en ander zoals bedoeld in artikel 53c van het Mediabesluit.

4.3 ONTHEFFINGEN

Volgens artikel 71o van de Mediawet moet het televisieprogramma van een commerciële omroepinstelling ten minste uit veertig procent oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen bestaan. In bijzondere gevallen kan het Commissariaat het percentage lager vaststellen. In 2004 gebeurde dat in de hieronder vermelde gevallen.

TABEL 4.4 ONTHEFFING NEDERLANDS- FRIESTALIG - ARTIKEL 71 O, DERDE LID, MW

omroep	programma	datum beschikking	2003	2004	2005	2006	2007
UPC Programming BV	Club CE	21-1-2004		0%	0%	0%	0%
PT. Cipta Indah Strategi	Garuda	11-2-2004	0%	0%	10%	15%	25%
Carthage II BV	Irisz	1-9-2004		0%	0%	0%	0%
United Football Broadcasting BV	Voetbalkanaal	9-9-2004		10%		15%	25%
				vanaf 1-9			
Satellite Data Broadcasting B.V.	Temporary Fun	22-9-2004		0%	0% 1 jan. t/m 15 juni 10% 16 juni t/m 31 dec.	15%	25%
WorldMadeChannel	World Made Channel	28-10-2004	0%	0%	10%	10%	
Coventry Media Group	Car Channel	3-2-2005	0%	0%	0%		
Satellite Data Broadcasting BV	Livesex promo	10-2-2005		0%	0%	0%	
Satellite Data Broadcasting BV	Sexview promo	10-2-2005			0%	0%	

Artikel 71n uit de Mediawet bepaalt dat het televisieprogramma van een commerciële omroep voor ten minste vijftig procent uit programmaonderdelen dient te bestaan die kunnen worden aangemerkt als Europese producties. In de onderstaande bijzondere gevallen heeft het Commissariaat een gedeeltelijke ontheffing verleend.

TABEL 4.5 ONTHEFFING EUROPESE PRODUCTIES - 71 N, ZESDE LID, MW

omroep	programma	datum beschikking	2003	2004	2005	2006	2007
IBS/Broadcastmarketing	Exotica	6-9-2004		0%	10%	15%	25%
WorldMadeChannel	World Made Channel	28-10-2004		0%	10%	15%	25%
UPC Programming BV	Club (CE)	21-1-2004	0%	0%	10%	15%	25%

KABELZAKEN

Het Commissariaat is betrokken bij de toegang van programma-aanbieders tot de kabel, omdat aan hem de bestuursrechtelijke handhaving van de artikelen 82i en 82k van de Mediawet is opgedragen.

In artikel 82i van de Mediawet is vastgelegd welke programma's de kabelexploitant verplicht moet uitzenden naar alle aangeslotenen. Dit *must carry* pakket bestaat uit de programma's van de landelijke, regionale en lokale publieke omroepen en twee Nederlandstalige radio- en televisieprogramma's van de Belgische publieke omroep.

Artikel 82k van de Mediawet bepaalt dat naar de abonnees op de kabel een pluriform samengesteld wettelijk minimumpakket van 25 radio- en 15 televisieprogramma's moet worden uitgezonden. Over dit pakket brengt een door de gemeenteraad ingestelde programmaraad advies uit aan de kabelexploitant. Deze mag slechts om zwaarwichtige redenen afwijken van het advies.

Bij wet van 13 mei 2004 is de verspreidingsbeperking voor de programma's van de regionale en lokale omroepinstellingen vervallen (artikel 64a is geschrapt, waardoor het is toegestaan dat het programma van een regionale en lokale omroepinstelling ook wordt uitgezonden buiten de provincie of gemeente waarvoor het bestemd is), is de uitzendverplichting (*must carry*) van de programma's van lokale omroepinstellingen gewijzigd (ten hoogste twee televisie- en vijf radioprogramma's die gericht zijn op specifieke bevolkings- en leeftijdsgroepen krijgen de *must carry*-status) en zijn er bepalingen in de Mediawet opgenomen ter verbetering van het functioneren van programmaraden. Naast de vervanging van de eis van *deskundigheid* door *woonachtig zijn in en aangeslotene zijn op*, is een aantal onverenigbare functies met het lidmaatschap van de programmaraad in de Mediawet opgenomen. Voorts heeft de wetgever een aantal bepalingen (vacaturevervulling, zittingsduur en omvang) uit het Modelreglement Programmaraden (20 november 2001) van het Commissariaat overgenomen. Deze wijzigingen van de Mediawet zijn medio juli 2004 in werking getreden.

De door het Commissariaat in 2004 genomen besluiten naar aanleiding van verzoeken om bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82i en 82k worden hieronder besproken.

Anders dan de OPTA, die op grond van de Telecommunicatiewet bindende aanwijzingen kan geven over de toegang tot de kabel, biedt de Mediawet het Commissariaat alleen de mogelijkheid om bestuurlijke boetes op te leggen.

De gevolgen van het niet naleven van de Mediawet door programmaraden leiden op een andere wijze tot repercussies en wel in die zin dat de zorgvuldigheid van de totstandkoming van een advies van een programmaraad in het geding is. Het is niet ondenkbaar dat de aanbieder van het omroepnetwerk het advies als niet rechtsgeldig genomen terzijde legt of van het advies

afwijkt. Vervolgens kan de programmaraad het Commissariaat verzoeken te toetsen of de aanbieder van het omroepnetwerk in dit verband een zwaarwichtige reden heeft om van het advies af te wijken.

5.1 BESTUURSRECHTELIJKE HANDHAVING

ARTIKEL 82I VAN DE MEDIAWET

In het verslagjaar heeft het Commissariaat drie verzoeken om bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82i van de Mediawet behandeld. De aanleiding was steeds de voor rekening van de omroepinstelling komende kosten van de aanlevering van het signaal vanuit de studio bij het zogeheten inkoppelpunt van het omroepnetwerk. Het inkoppelpunt is de voor de lokale of regionale omroepinstelling dichtstbijzijnde gelegenheid die de structuur van het omroepnetwerk biedt het signaal van het radio- en televisieprogramma te behandelen ten behoeve van de uitzending naar de aangeslotenen. De kosten voor het transport van het signaal van de studio naar het inkoppelpunt zijn voor rekening van de omroepinstelling.

De **Diemer Omroep Stichting (DOS)** verzocht het Commissariaat UPC te verplichten het beginpunt van de glasvezelverbinding, dat in de onmiddellijke nabijheid van de DOS-studio ligt, aan te merken als inkoppelpunt. Bij besluit van 17 februari 2004 heeft het Commissariaat aangegeven, dat UPC voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat dit inkoppelpunt ergens anders binnen de gemeentegrenzen van Diemen ligt.

De **Stichting Lokale Omroep Echt Susteren (LOES)** verzocht het Commissariaat Essent te verplichten de omroepnetwerken in de voormalige gemeenten Echt en Susteren te koppelen, zodat zij haar signaal maar bij één inkoppelpunt hoeft aan te leveren. Naar het oordeel van het Commissariaat, zijn besluit van 20 april 2004, heeft Essent echter voldoende aannemelijk gemaakt dat in de gemeente Echt-Susteren twee omroepnetwerken gelegen zijn, één in de voormalige gemeente Echt en één in de voormalige gemeente Susteren. Om te bewerkstelligen dat het programma van LOES in de gehele gemeente via het omroepnetwerk wordt uitgezonden kan, in redelijkheid, mede gezien de hoge kosten, aan Essent niet de verplichting worden opgelegd om voor haar rekening een koppeling tussen twee (of meerdere) omroepnetwerken tot stand te brengen. Het bezwaar van LOES is bij beslissing d.d. 24 augustus 2004 ongegrond verklaard. Tegen de beslissing op bezwaar heeft LOES beroep ingesteld bij de Rechtbank Roermond.

De **Stichting Regionale Omroep West (RTV West)** verzocht het Commissariaat handhavend op te treden tegen Casema. RTV West meent dat het omroepnetwerk van Casema in Zuid-Holland als één omroepnetwerk moet worden beschouwd, waardoor RTV West haar programma's niet alleen bij één inkoppelpunt hoeft aan te leveren, maar ook de kosten voor de verspreiding van die programma's over het gehele omroepnetwerk (interne koppelingskosten) voor rekening van Casema zijn. Bij besluit van 17 februari 2004 wijst het Commissariaat het verzoek van RTV West af, in die zin dat de interne koppelingskosten voor rekening van RTV West dienen te zijn en te blijven. Het Commissariaat is van oordeel dat er sprake is van meerdere omroepnetwerken, nu de advisering over de via die omroepnetwerken uit te zenden verschillende programmapakketten in handen is van evenzovele programmaraden. In de beslissing op bezwaar van 9 november 2004 verklaart het Commissariaat het bezwaar ongegrond maar oordeelt dat hij een onjuiste toets heeft gehanteerd voor de uitleg van het begrip gekoppeld omroepnetwerk. Het gaat om een geschil dat betrekking heeft op transportdiensten die Casema verplicht is te verlenen aan een aantal in artikel 82i, eerste lid, van de Mediawet, genoemde programma-aanbieders. Dergelijke transportdiensten worden echter niet gereguleerd door de Mediawet, maar door de Telecommunicatiewet.

5.2 OVERZICHT PROGRAMMARAADZAKEN (ARTIKEL 82K)

De besluiten, beslissingen op bezwaar en rechterlijke uitspraken naar aanleiding van verzoeken tot bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82k, tweede lid, van de Mediawet waren in 2004 de volgende.

PROGRAMMARAAD FRIESLAND

Het verzoek van de Programmaraad Friesland om handhavend op te treden tegen UPC vanwege het niet uitzenden van Eurosport, wordt afgewezen omdat er voor UPC een zwaarwichtige reden bestond om af te wijken van het advies van de programmaraad. UPC had onvoldoende ruimte de pan-Europese afspraken met betrekking tot de uitzending van dit programma open te breken. Bij beslissing van 22 juni is voorts het bezwaar van de programmaraad afgewezen, omdat UPC naar het oordeel van het Commissariaat geen onderhandelingsruimte heeft om Eurosport te dwingen het programma ook analoog uit te doen zenden.

PROGRAMMARAAD ROTTERDAM

Het verzoek van de Stichting Programmaraad Rotterdam (SPR) om bestuurlijke handhaving tegen UPC - wegens het niet uitzenden van ARTE - wordt afgewezen. UPC en ARTE hebben geen eensluidend oordeel over de status en de doelstelling van ARTE, waardoor geen overeenstemming bereikt kan worden met betrekking tot de regeling van de auteursrechten. Dit ondanks het feit dat UPC heeft voldaan aan de door het Commissariaat opgelegde inspanningsverplichting hierover met ARTE in overleg te treden. Bovendien is er geen overeenstemming tussen UPC en ARTE over wie de kosten van de auteursrechten moet dragen. Het niet kunnen regelen van de auteursrechten is voor UPC een zwaarwichtige reden om af te wijken van het programmaraadadvies. Bij beslissing op bezwaar van 16 november oordeelt het Commissariaat echter dat het sluiten van een doorgifte-overeenkomst, een voorwaarde voor het op grond van de Kaderovereenkomst regelen van de auteursrechten, tussen ARTE en UPC slechts in de weg wordt gestaan door de onwil van UPC. Er is geen sprake van het niet *kunnen* regelen maar van een niet *willen* regelen van de auteursrechten. Bij nader inzien is er voor UPC geen zwaarwichtige reden om van het programmaraadadvies af te wijken. Het tegen deze beslissing op bezwaar ingestelde beroep is inmiddels ingetrokken.

GELDERLAND OOST

De verzoeken van de Programmaraad Gelderland-Oost, Programmaraad Haarlem en Stichting Algemene Programmaraad (APR) om bestuursrechtelijke handhaving worden afgewezen. In de Mediawet is geen bepaling opgenomen waaruit voor UPC de verplichting volgt om voor een bepaalde datum het programmaraadadvies uit te voeren. Bij beslissing van 12 oktober is het bezwaar van de Programmaraad Gelderland-Oost voorts ongegrond verklaard.

AWBC TAMARA

Het verzoek van de Stichting AWBC Tamara om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC wordt afgewezen omdat UPC zwaarwichtige redenen had – de toestemming commerciële omroep van AWBC Tamara was ingetrokken – om van het programmaraadadvies af te wijken en om een nieuw advies te vragen. UPC had voorts geen zwaarwichtige redenen om van dat nieuwe advies af te wijken.

Het andere verzoek van de Stichting AWBC Tamara om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC wordt afgewezen. In de Mediawet is geen bepaling opgenomen waaruit voor UPC de verplichting volgt om voor een bepaalde datum het programmaraadadvies uit te voeren.

BOLLENSTREEK

De Raad van State verklaart het hoger beroep van het Commissariaat, betreffende het naar zijn oordeel zonder zwaarwichtige redenen afwijken door Casema van het advies van de Programmaraad De Bollenstreek, ongegrond. (zie kader)

HAARLEM

Het verzoek van de Programmaraad Haarlem om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC wordt gehonoreerd. UPC heeft zich onvoldoende ingespannen om te voldoen aan het programmaraadadvies met betrekking tot het radioprogramma France Culture. Bovendien is het in strijd handelen met zelf vastgesteld beleid geen zwaarwichtige redenen om van dat advies af te wijken.

RAAD VAN STATE GEEFT CASEMA GELIJK

De Raad van State heeft kabelexploitant Casema in het gelijk gesteld in de kwestie 'De Bollenstreek', waarbij het draait om het al dan niet opnemen van de programma's RTL 4, Yorin en SBS6 in het wettelijke minimumpakket. Het Commissariaat was bij de Raad in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak van de Rechtbank Den Haag (25 november 2003) die concludeerde dat Casema een zwaarwichtige reden had om af te wijken van het advies van de Programmaraad De Bollenstreek die opname van de genoemde programma's in het wettelijke minimumpakket adviseerde. Volgens de rechtbank was die zwaarwichtige reden dat de programma-aanbieders geen toestemming gaven voor doorgifte via het wettelijke minimumpakket. Volgens de rechter was niet gebleken dat Casema nog ruimte had om te bewerkstelligen dat de programma's toch via het minimumpakket mochten worden doorgegeven.

Ook de Raad van State concludeert nu dat het ontbreken van toestemming van de programma-aanbieders, te vergelijken met het ontbreken van auteursrechtelijke toestemming, een zwaarwichtige reden kan zijn om van het advies van de programmaraad af te wijken. Volgens de Raad is het zelfs zo dat op Casema geen (inspanning)verplichting rustte om met de programma-aanbieders in onderhandeling te treden over opname in het minimumpakket. Zodra een aanbieder uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven dat is gekozen voor een andere wijze van verspreiding dan via het wettelijke minimumpakket, is er sprake van een zwaarwichtige reden om af te wijken van het advies, ook als bij de aanbieder wel de wens aanwezig is om zijn programma met een zo groot mogelijk bereik via het omroepnetwerk door te geven. Het Commissariaat is van mening dat op deze wijze de positie van de programmaraden wordt uitgehouden. De toezichthouder zal er daarom bij de wetgever op aandringen de regelgeving verder aan te scherpen.

5.3 GEMEENTEN ZONDER PROGRAMMARAAD

Hoewel gemeenten al sinds 1997 op grond van de Mediawet verplicht zijn een programmaraad in te stellen, hebben in 2004 nog steeds niet alle gemeenten aan deze verplichting voldaan. Voor zover bekend hebben de gemeenteraden van Waterland, Muiden en Zandvoort in 2004 geen verdere concrete stappen ondernomen die leiden tot de instelling van een programmaraad.

De gemeenten die nog geen programmaraad hebben ingesteld, maar dat gezien de voorbereidingshandelingen naar verwachting in 2005 wel zullen doen, zijn:

- |||| Schiedam
- |||| Lopik, Bergambacht, Schoonhoven en Montfoort gezamenlijk
- |||| 's-Gravenzande, De Lier, Maasland, Maassluis, Monster, Naaldwijk, Schipluiden, Wateringen en Wateringse Veld gezamenlijk
- |||| Texel

BEZWAAR- EN BEROEPSPROCEDURES

In het Nederlandse stelsel van rechtsbescherming is tegen besluiten van overheidsorganen bezwaar en beroep mogelijk op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Omdat het Commissariaat in veel gevallen belastende besluiten neemt, zoals het opleggen van administratieve boetes, worden ieder jaar bezwaarschriften tegen dergelijke besluiten ingediend.

Wanneer bezwaren betrekking hebben op sancties wegens overtreding van de reclame- en sponsorregels, schakelt het Commissariaat de Adviescommissie bezwaarschriften in. Deze praktijk heeft als historische achtergrond dat de oorspronkelijke commissie van deskundigen die adviseerde over besluiten met betrekking tot reclame en sponsoring, als adviseur over bezwaarschriften is gaan functioneren toen een wetswijziging ter ontlasting van de rechterlijke macht de bezwaarprocedure ook voor de centrale overheid verplicht voorschreef.

Voordat toegekomen wordt aan een inhoudelijke beoordeling van bezwaren moeten drie drempels uit de Awb genomen worden: het bezwaar moet binnen een termijn van zes weken worden ingediend, het moet gericht zijn tegen een op rechtsgevolg gericht besluit en de indiener moet belanghebbende zijn in de zin van de wet.

De laatste twee eisen vragen regelmatig een zorgvuldige afweging omdat niet steeds op voorhand duidelijk is of er een voor bezwaar openstaande beslissing is genomen of hoe de status van de indiener beoordeeld moet worden.

6.1 BEZWAARPROCEDURES

In 2004 zijn er 36 bezwaarprocedures afgehandeld. Ten opzichte van het jaar 2003, waarin op 11 bezwaarschriften werd beslist, is dit een forse stijging. Deze toename wordt veroorzaakt door de intensivering van het toezicht op de publieke lokale omroepinstellingen. Maar liefst 21 bezwaarprocedures betroffen het niet nakomen van de leveringsplicht van gegevens door deze lokale omroepinstellingen.

TABEL 6.1 BESLISSINGEN OP BEZWAAR 2004

datum b.o.b.	instelling	omschrijving	datum ontvangen bezwaar	beslissing
24 maart	Stichting Commerciële Omroep Exploitatie Zuid-Holland (SCOEZH)	Het verzoek om de aanvraag te completeren in verband met toezichtskosten is geen besluit in de zin van de Awb	17 december 2003	niet ontvankelijk

VERVOLG TABEL 6.1 BESLISSINGEN OP BEZWAAR 2004

datum b.o.b.	instelling	omschrijving	datum ontvangen bezwaar	beslissing
Commercieel				
30 maart	V.R.O.N. (Radio 538)	Handhavingsverzoek van Radio 538 naar aanleiding van Oasis-actie op Radio 3FM	23 juni 2000	ongegegrond (deze b.o.b. werd genomen na de uitspraak van 18 februari 2004 van de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State waarbij het door het Commissariaat ingestelde hoger beroep tegen de uitspraak van 11 april 2003 van de rechtbank te Amsterdam werd verworpen)
16 maart	UPC Programming B.V.	EX Extreme Sports Channel, Club en Avante ontheffing percentage Nederlands- of Friestalige programma-onderdelen	11 november 2003	ongegegrond
27 april	SBS Broadcasting BV (Net5)	Reclamezendtijd 2003 Overtreding van de maximum duur reclameboodschappen per uur / overtreding van het regime van de filmonderbrekende reclame	30 januari 2004	ongegegrond
27 april	SBS Broadcasting BV (SBS6)	Reclamezendtijd 2003 Overtreding van de maximum duur reclameboodschappen per uur	28 januari 2004	ongegegrond
27 april	TV 10 B.V. (V8)	Reclamezendtijd 2003 Overtreding van de maximum duur reclameboodschappen per uur	29 januari 2004	ongegegrond
04 mei	VCR	Wob-verzoek van de VCR met betrekking tot de neventaak "Colorful Radio" van de NOS	10 maart 2004	gedeeltelijk gegrond
20 juli	Stichting B.P.R.	Hoogte toezichtkosten	17 juni 2004	niet ontvankelijk
31 augustus	VCR	Bezwaar tegen verbod neventaak "Colorful Radio" van de NOS	1 juli 2004	ongegegrond
29 december	Vision Net B.V.	Brabant en andere zaken Overtreding van het slukreclameverbod	23 juni 2004	gedeeltelijk gegrond, helft van de bestuurlijke boete wordt voorwaardelijk opgelegd.
Landelijk publiek				
03 februari	BNN	Niet meetellen "Studiebeursleden"	28 november 2003	ongegegrond
31 augustus	NOS	Bezwaar tegen verbod neventaak "Colorful Radio" van de NOS	5 april 2004	gedeeltelijk gegrond
28 december	EO	Kerkfilternet verboden als nevenactiviteit	1 december 2004	gedeeltelijk gegrond, termijn verlengd.
Regionaal publiek				
09 november	RTV West	Casema zou niet voldoen aan doorgifteverplichting	29 maart 2004	ongegegrond

VERVOLG TABEL 6.1 BESLISSINGEN OP BEZWAAR 2004

datum b.o.b.	instelling	omschrijving	datum ontvangen bezwaar	beslissing
Lokaal publiek				
20 januari	Lokale Omroep Stichting Sint- Oedenrode	Afwijzing zendtijdaanvraag	19 november 2003	ongegegrond
18 mei	Radio- en Televisiestichting Moerdijk	Opgevraagde informatie met betrekking tot het uitzendjaar 2002 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	13 april 2004	gegrond; sanctie van € 550,- wordt omge- zet in een waarschuwing (zie ook overzicht waarschuwingen)
15 juni	Stichting Lokale Omroep Boarnsterhim	Opgevraagde informatie met betrekking tot het uitzendjaar 2002 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	30 april 2004	ongegegrond
22 juni	Stichting Lokale Omroep Skarsterlân	Opgevraagde informatie met betrekking tot het uitzendjaar 2002 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	16 mei 2004	ongegegrond
26 oktober	Stichting Lokale Omroep Geertruidenberg	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	29 juli 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een boete van € 1.400,-
26 oktober	Harderwijk FM	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	10 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een voorwaardelijke boete van € 1.400,-
26 oktober	Schagen Stad Radio	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	5 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een boete van € 1.400,-
26 oktober	Saturnus (Abcoude- Baambrugge)	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	11 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een voorwaardelijke boete van € 875,-
26 oktober	Leiderdorpe Omroep Stichting	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	24 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een voorwaardelijke boete van € 1.400,-
26 oktober	Stichting Radio Stad Harlingen	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	25 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een voorwaardelijke boete van € 875,-
02 november	Stichting RTM	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	30 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een boete van € 1.400,-
02 november	Boxmeerse Lokale Omroep Stichting	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	24 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt omge- zet in een voorwaardelijke boete van € 875,-
11 november	Stichting Eemland RTV	ITZ 2002 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	18 augustus 2004	ongegegrond

VERVOLG TABEL 6.1 BESLISSINGEN OP BEZWAAR 2004

datum b.o.b.	instelling	omschrijving	datum ontvangen bezwaar	beslissing
16 november	Stichting Streekomroep Weert	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	1 september 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt om- gezet in een boete van € 1.400,-
16 november	BAVLOS	ITZ 2002 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	16 juli 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 770,- wordt om- gezet in een boete van € 550,-
16 november	Bergense en Arcen en Veldense Lokale Omroep stichting	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	1 september 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt om- gezet in een voorwaardelijke boete van € 1.400,-
30 november	Stichting voor Lokale Omroep Emmen	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	19 oktober 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt om- gezet in een voorwaardelijke boete van € 875,-
7 december	Alphen-Chaam Lokale Omroep Stichting	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	23 juli 2004	gedeeltelijk gegrond; de boete van € 1.750,- wordt om- gezet in een voorwaardelijke boete van € 875,-;
14 december	Heerenveense Omroep Stichting	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	29 september 2004	niet-ontvankelijk wegens over- schrijding van de bezwaarter- mijn; ambtshalve wijziging van besluit in zoverre dat hoogte boete van € 1.750,- wordt ver- laagd naar € 1.400,-.
14 december	Stichting Lokale Omroep Holten en Rijssen	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	4 september 2004	niet-ontvankelijk wegens over- schrijding van de bezwaarter- mijn; ambtshalve wijziging van besluit in zoverre dat hoogte boete van € 1.750,- wordt ver- laagd naar € 875,-.
14 december	Stichting Omroep Radio Winschoten	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	26 oktober 2004	niet-ontvankelijk wegens over- schrijding van de bezwaarter- mijn; ambtshalve wijziging van besluit in zoverre dat hoogte boete van € 1.750,- wordt ver- laagd naar € 875,-.
16 december	Vereniging URK FM	ITZ 2003 Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	24 augustus 2004	gedeeltelijk gegrond; en herroept het bestreden besluit in zoverre, de hoogte van de boete wordt € 1400,-

Kabel

22 juni	Programmaraad Friesland	Eurosport/UPC (zie ook 5.2)	10 maart 2004	ongegrond
12 oktober	Programmaraad Gelderland Oost	Implementatiedatum advies (zie ook 5.2)	4 juni 2004	ongegrond
16 november	Stichting Programma- raad Rotterdam	Arte/UPC (zie ook 5.2)	5 april 2004	ongegrond

TABEL 6.2 WAARSCHUWINGEN

Publieke omroep

landelijk			
datum	omroep	onderwerp	artikelen
27 mei	KRO	Melden van overeenkomsten met werknemers etc.	artikel 55, tweede lid, van de Mediawet
16 september	NOS-RTV	Virtuele reclame-uitingen naast de goals	artikel 52, tweede lid, van de Mediawet
regionaal			
1 april	Stichting RTV Noord-Holland	Bevindingen van het Commissariaat naar aanleiding van de periodieke controle over 2003	artikel 52, tweede lid, van de Mediawet
lokaal			
18 mei	Radio- en Televisiestichting Moerdijk	Niet voldaan aan de informatieplicht op grond van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht	het bezwaar tegen het besluit van 8 april 2004 wordt gegrond verklaard; de opgelegde sanctie van € 550,- wordt ingetrokken en omgezet in een waarschuwing voor de overtreding van artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht. (zie ook overzicht beslissingen op bezwaar)

Commerciële omroep

landelijk			
datum	omroep	onderwerp	artikelen
27 juli	BNR Nieuwsradio	Overtreding van het sponsorverbod (zie kader)	artikel 71k, vijfde lid, van de Mediawet
11 augustus	Radio 10 B.V.	Onjuiste sponsorvermelding/sluikreclame	artikel 71k, tweede lid, artikel 71m, eerste lid, van de Mediawet
16 september	SBS Broadcasting BV	Virtuele reclame-uitingen naast de goals	artikel 71m, eerste lid, van de Mediawet

ICT-NIEUWS KRIJGT WAARSCHUWING

Naar aanleiding van het verweer van BNR Nieuwsradio tijdens een hoorzitting, heeft het Commissariaat besloten de eerder aangekondigde boete voor het programma ICT Nieuws niet te effectueren maar te volstaan met een waarschuwing. ICT-Nieuws is een korte nieuwsrubriek waarin wordt ingegaan op actuele ontwikkelingen in de ICT-branche. Een sanctie was in het vooruitzicht gesteld omdat het programma was gesponsord terwijl de wet bepaalt dat nieuws- en actualiteitenprogramma's niet gesponsord mogen worden. De discussie tijdens de hoorzitting spitste zich toe op de vraag of met dit programma wel actualiteiten werden gebracht of dat het slechts ging om informatievoorziening. De bewuste uitzending van 5 april 2004 is volgens het CvDM in strijd met het sponsorverbod uitgezonden omdat het achtergronden gaf bij het nieuws, en actualiteitswaarde had. Andere afleveringen, zoals die van 5 juli 2004, zijn niet aangemerkt als actualiteitenprogramma. Aangezien dus niet alle afleveringen onder het sponsorverbod vallen en er bij BNR bovendien onduidelijkheid bleek te bestaan over de interpretatie van het begrip actualiteiten, heeft het Commissariaat besloten het sanctievoornemen in te trekken.

6.2 BEROEPSPROCEDURES

TABEL 6.3 BEROEPSPROCEDURES

datum uitspraak	indiener beroep	onderwerp	uitspraak rechtbank	hoger beroep
29 november	Taminiau Television B.V.	Kinderen zijn de baas, sluikreclame	Taminiau Television B.V. terecht niet ontvankelijk wegens niet hebben status van belanghebbende	
29 november	SBS Broadcasting BV	Kinderen zijn de baas, sluikreclame	SBS Broadcasting BV alsnog niet ontvankelijk wegens overschrijden bezwaartermijn	
3 september	SBS Broadcasting BV	Ajax Toernooi 2001, sluikreclame op boording rond voetbalveld	gegrond, volgens rechtbank geen sluikreclame. Het Commissariaat dient nieuwe beslissing op bezwaar te nemen	ja, door Commissariaat
5 augustus	VCR	Concertzender, door Commissariaat toegestane nevenactiviteit	beroep gegrond - beslissing op bezwaar 22-06-1999 door rechtbank vernietigd wegens onvoldoende motivering. Het Commissariaat dient nieuwe beslissing op bezwaar te nemen	ja, door Commissariaat

TABEL 6.4 HOGER-BEROEPSPROCEDURES

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP DOOR DE AFDELING RECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

datum uitspraak	indiener hoger beroep	onderwerp	hoger beroep
28 januari	SBS Broadcasting B.V.	Breekijzer, sluikreclame op de aftitelrol	Hoger beroep ongegrond
18 februari	Commissariaat voor de Media	Oasis, V.R.O.N. was volgens Commissariaat geen belanghebbende bij handhaving Mediawet jegens Radio 3FM	Hoger beroep ongegrond

6.3 VOORLOPIGE VOORZIENINGEN

Een partij in een procedure (bezwaar, beroep of hoger beroep) kan aan de rechter een voorlopige voorziening vragen indien onverwijld spoed dat, gelet op de betrokken belangen, vereist. In 2004 is het Commissariaat drie maal partij geweest bij een voorlopige voorzieningprocedure, waarbij verzocht werd om schorsing van het bestreden besluit.

TABEL 6.5 VOORLOPIGE VOORZIENINGEN

datum uitspraak	indiener verzoek	onderwerp	uitspraak
verzoek ingetrokken	NOS	NOS, Colorful Radio door Commissariaat beoordeeld als niet-toegestane neventaak	het verzoek is ingetrokken omdat op 11 juni 2004 bij KB het bestreden besluit is geschorst
29 september	Commissariaat voor de Media	Concertzender, door Commissariaat gezien als toegestane nevenactiviteit	toegewezen, gedurende de hoger-beroepsprocedure hoeft geen nieuwe beslissing op bezwaar te worden genomen
22 november	Commissariaat voor de Media	SBS Broadcasting BV, Ajax Toernooi 2001	toegewezen, gedurende de hoger-beroepsprocedure hoeft geen nieuwe beslissing op bezwaar te worden genomen

6.4 OPVALLENDE TOENAME WOB-PROCEDURES

In 2004 heeft het Commissariaat een stijgend aantal WOB-verzoeken behandeld. Er zijn in totaal 11 verzoeken ingediend. Opvallend is dat omroepen of bedrijven inzage wensen in stukken die van belang kunnen zijn bij het bepalen van hun marktpositie of processuele positie.

Het Commissariaat heeft WOB-verzoeken afgewezen indien de betrokken informatie bedrijfsgegevens bevat die door een omroep vertrouwelijk zijn meegedeeld aan het Commissariaat. Voorts is openbaarmaking van informatie achterwege gebleven indien daarmee de toezichthoudende taak van het Commissariaat wordt geschaad, bijvoorbeeld omdat het proces van onderzoek vertrouwelijk dient te blijven. Tot slot wordt informatie niet openbaar gemaakt indien – in het bijzonder vanwege concurrentieverhoudingen – bij openbaarmaking het gevaar dreigt van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken personen of derden.

TABEL 6.6 WOB 2004

verzoeker	onderwerp	besluit
BV Kraanbedrijf	Programmaschema's Radio TV Noord 1991-1994	16 januari 2004 - toegewezen
VCR	Colorful Radio wob-verzoek omtrent aanmelding Colorful Radio en overige correspondentie	13 februari 2004 - afgewezen
Wilmar Press	Informatieverzoek over TV Gids.nl	26 februari 2004 toegewezen
VCR	Colorful Radio wob-verzoek omtrent schriftelijke vragen Commissariaat aan NOS en reactie NOS daarop	15 april 2004 - gedeeltelijke toe-/afwijzing
Broadcast Partners	NOS /NOZEMA wob-verzoek heeft betrekking op alle stukken m.b.t. relatie NOS/NOZEMA	7 juli 2004 - gedeeltelijke toe-/afwijzing
VCR	Colorful Radio wob-verzoek omtrent concept KB + toelichting als ook ambtelijke notitie, is niet openbaar gemaakt	19 juli 2004 - gedeeltelijke toe-/afwijzing
KRO/Reporter	Inhuren door overheid van journalisten	19 augustus 2004 - toegewezen
Broadcast Partners	Jaarverslagen regionale publieke omroepen / Stichting Radio Nederland Wereldomroep	27 augustus 2004 - toegewezen
OLON	ITZ informatie	30 november 2004 - gedeeltelijke toe-/afwijzing
Broadcast Partners	NOS / Belmont Innovations en Management BV wob-verzoek heeft betrekking op correspondentie Commissariaat en NOS	17 februari 2005 - gedeeltelijke toe-/afwijzing
VRON	Onderzoeksresultaten Commissariaat m.b.t. naleving van vergunningvoorschriften ID&T	1 maart 2005 - afwijzing

OVERIGE PUBLIEKE EN COMMERCIEËLE ZAKEN

7.1 MONITOR MEDIACONCENTRATIES, DERDE RAPPORT

Eind november presenteerde commissaris Inge Brakman het derde rapport "Mediaconcentratie in beeld" aan staatssecretaris Medy van der Laan. Hierin wordt een beschrijving gegeven van de mediabedrijven die in 2003 verantwoordelijk zijn voor de informatievoorziening in Nederland: uitgevers van kranten en tijdschriften en exploitanten van radio- en televisiezenders, evenals hieraan verwante productie- en distributiebedrijven.

AANBEVELINGEN

Recentelijk bepleitte de staatssecretaris het (wettelijk) voorschrijven van een maximum marktaandeel van 35 procent voor de dagbladsector. Het Commissariaat toont zich in dit rapport voorstander van een dergelijke maatregel en adviseert tegelijkertijd deze grens ook op te nemen met betrekking tot commerciële televisieomroepen. Voor radio-omroepen is de bepaling niet direct noodzakelijk, aangezien het maximum van twee FM-frequenties per exploitant de kans op het ontstaan van een dominantie positie kleiner maakt. De publieke omroep is voor wat betreft radio en televisie al gehouden aan wettelijke voorschriften om de pluriformiteit te waarborgen.

De door de staatssecretaris voorgestelde versoepeling van de *cross-ownership*bepalingen in de Mediawet wordt eveneens ondersteund. Het Commissariaat dringt echter wel aan op maximering van het marktaandeel op de dagbladmarkt (bijvoorbeeld 35 procent), waarbij het marktaandeel op de aangrenzende radio- en televisiemarkt niet boven 15 procent mag uitkomen. Het verdient hierbij aanbeveling de door het kabinet geopperde 'pluriformiteitstoets' verder uit te werken. Op een dergelijke toets kan de overheid terugvallen, wanneer een eigenaar het vastgestelde maximum marktaandeel dreigt te overschrijden. In zo'n geval dient een wettelijk instrumentarium aanwezig te zijn, zodat op basis van objectieve, kwantitatieve gegevens een mediabedrijf kan worden opgedragen een zender of krant af te stoten, of een concurrerende aanbieder toegang te verlenen op het eigen kanaal. Het moet ook mogelijk zijn om in een dergelijke situatie inhoudelijke eisen te stellen, in de vorm van programmavoorschriften.

Voorts is het Commissariaat voorstander van wetgeving ter voorkoming van situaties waarbij een licentiehouders voor een commerciële omroep tevens politiek bestuurlijke functies bekleedt.

Verder herhaalt het Commissariaat de adviezen uit eerdere rapporten om het Bedrijfsfonds voor de pers meer ruimte te geven bij het toepassen van steunmaatregelen, in het bijzonder bij dagbladtitels die in de problemen komen binnen een op zichzelf goed renderend uitgeefconcern. Het Commissariaat signaleert met het Bedrijfsfonds het ontstaan van manco's in de onafhankelijke regionale nieuwsvoorziening. Versoepeling van de *cross-ownership*bepalingen biedt meer ruimte aan regionale dagbladen om bijvoorbeeld samen met niet-landelijke commerciële radiozenders een regionale nieuwszender op te zetten.

Het Commissariaat pleit ervoor de omroep ook in de toekomst aan wetgeving te onderwerpen, onafhankelijk van de distributietechnologie. Om te voorkomen dat alle nieuwe, omroepgelijke initiatieven onder de Mediawet komen te vallen, adviseert het Commissariaat ook hier een drempel op te nemen ten aanzien van het marktaandeel. Boven bijvoorbeeld vijf procent kan het hebben van een omroeplicentie vereist zijn, daarmee mediawetgeving van toepassing verklarend.

GESCHREVEN PERS

De afgenomen aanbiedersconcentratie bij uitgevers is een gevolg van het meetellen van de gratis dagbladen bij de berekening van de marktaandelen. Het Commissariaat is van mening dat Metro en Sp!ts een belangrijke plaats op de mediemarkt hebben veroverd. Deze bladen vormen naast de conventionele dagbladen een 'opiniemacht' op de 'opiniemarkt'. De afgenomen concentratie betekent echter niet op voorhand een impuls voor de pluriformiteit. De inhoud van Sp!ts en Metro bestaat voornamelijk uit ANP berichten en eigen nieuwsgaring is gering. Het opnemen van de oplage van Sp!ts betekent ook een verdere versterking van de positie van de Telegraaf.

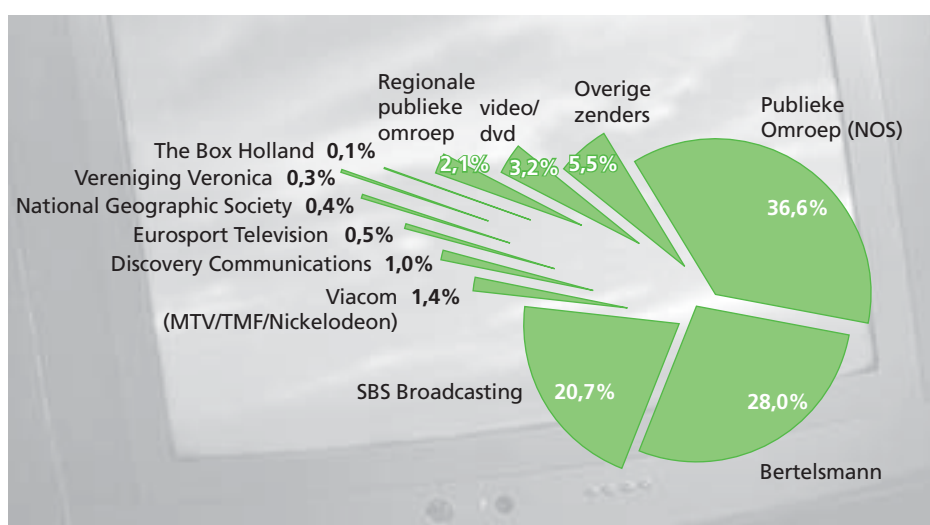
Zorgelijk is voorts de voortgaande afname van diversiteit binnen de regionale journalistiek. Het proces van schaalvergroting en samenwerking tussen de zogenaamde GPD-kranten neemt jaarlijks toe.

TELEVISIE

Het aantal omroeporganisaties met een algemeen programma komt in 2003 net als in voorgaande jaren uit op drie. De aanbiedersconcentratie is ondanks het verdwijnen van Veronica als zelfstandige zender ongeveer gelijk gebleven: drie partijen (Publieke omroep, RTL en SBS) hebben elk drie zenders en nemen samen het grootste deel van de televisiemarkt (ruim 85 procent) voor hun rekening. Het marktaandeel van de publieke omroep daalt licht tot beneden de 37 procent, SBS verstevigt zijn positie qua marktaandeel, alsmede door de samenwerking met Veronica en de overname van het grootste programmablade Veronica Magazine.

FIGUUR 7.1 MARKTAANDELEN OMRoePORGANISATIES 2003

(OP BASIS VAN KIJKCIJFERS)

© MediagraphiX, Bron data: Stichting KijkOnderzoek

Endemol is nog altijd de belangrijkste onafhankelijke televisieproducent voor zowel de commerciële als de publieke omroep. De internationale productiemaatschappij heeft sinds 2002 een meerderheidsbelang in het gefuseerde Stokvis Niehe Producties. De multimediale aanpak bij het produceren van televisieprogramma's neemt steeds verder toe, niet in de laatste plaats vanwege de mogelijkheid door middel van interactiviteit via internet en mobiele telefonie extra inkomsten te genereren. In een tweetal in opdracht van het Commissariaat voor de Media extern uitgevoerde onderzoeken worden de producentenmarkt en de facilitaire markt uitvoerig beschreven.

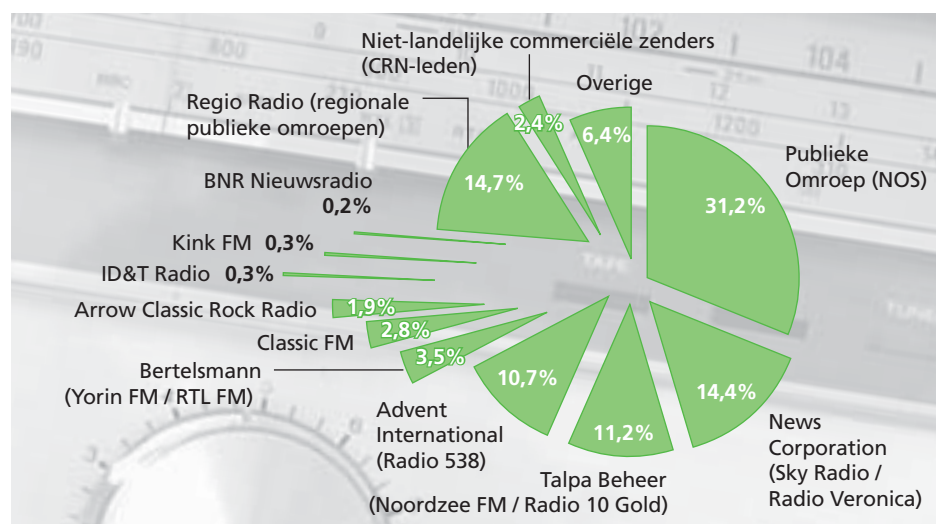
In 2003 maakt 91 procent van de Nederlandse huishoudens gebruik van kabel. Satellietgebruik kent een toename, evenals gebruik van digitale ether dankzij de introductie van Digitenne. Een deel van de schotelbezitters en Digitenne-abonnees blijft echter gebruik maken van kabel.

RADIO

Het aantal radio-exploitanten komt in 2003 uit op twaalf. Door het verdwijnen van drie aanbieders bij een gelijkblijvend aantal zenders (21) is de aanbiedersconcentratie bij radio voor het eerst toegenomen. Het gezamenlijke luistertijdaandeel van de vijf voornaamste exploitanten bedraagt 71 procent. Met ruim 31 procent is de publieke omroep veruit de belangrijkste speler op de radiomarkt. Het gezamenlijke marktaandeel met de publieke regionale omroep is stabiel gebleven; de frequentieverdeling heeft geleid tot verhevigde *onderlinge* concurrentie tussen de commerciële aanbieders. Niet-landelijke commerciële zenders lijden onder verhevigde concurrentie met landelijke zenders, die na de frequentieverdeling te ontvangen zijn in regio's waar niet-landelijke voorheen een sterke positie hadden.

FIGUUR 7.2 MARKTAANDELEN OMROEPORGANISATIES 2003

(OP BASIS VAN LUISTERCIJFERS)

© MediagraphiX, Bron data: Stichting PRE

De frequentieverdeling medio 2003 heeft mede als doel de pluriformiteit positief te beïnvloeden. Vijf exploitanten hebben twee of meer zenders in handen, drie van hen hebben beschikking over tenminste twee FM-frequenties: de publieke omroep, Sky Radio en RTL. In voorgaande jaren was de publieke omroep de enige aanbieder met meerdere zenders en FM-frequenties. Het

aantal zenders met hoofdzakelijk nieuws en informatie (3), klassieke muziek (3) en popmuziek (15) is echter ten opzichte van voorgaande jaren ongewijzigd gebleven. De verdeling levert met BNR Nieuwsradio, ID&T Radio, Radio Veronica en RTL FM weliswaar formatgebonden zenders op, maar hiervoor verdwijnen nichezenders die al voor de verdeling bestonden.

Platenmaatschappijen kunnen worden aangemerkt als 'producenten' van de radiosector. Zij voorzien in het grootste deel van de programma-inhoud van de merendeels op popmuziek gerichte zenders. Bij een meerderheid van de zenders vormen de vijf grootste platenmaatschappijen – de zogeheten *majors* – de belangrijkste aanbieders.

De ether blijft de voornaamste distributiewijze voor radio. Met de introductie van Digitenne komt in 2003 een derde, digitale distributievorm beschikbaar. Daarnaast neemt het gebruik van webradio door internetgebruikers toe, evenals het aanbod van specifieke internetradiozenders.

INTERNATIONALE VERGELIJKING

Naast investeringsmaatschappijen zijn internationale mediaconcerns een grotere rol gaan spelen op de Nederlandse mediamarkt. Dat deze ook in de omringende Europese landen actief zijn, blijkt uit een in juni in opdracht van het Commissariaat voor de Media uitgevoerde "Mapping Study of Media Concentration in Ten European Countries". Vivendi, Bertelsmann, Rupert Murdoch's BskyB en SBS behoren tot de grootste mediabedrijven die momenteel in westelijk Europa actief zijn.

De concentratie van de Nederlandse dagbladpers behoort tot een van de hoogste van de onderzochte landen. De concentratie van de televisie- en radiomarkt toont in Nederland sterke overeenkomsten met de ons omringende landen. Dit is iets meer het geval bij televisie (gezamenlijke marktaandeel van de drie voornaamste aanbieders ligt tussen de 71 en 91 procent) dan bij radio (gezamenlijke marktaandeel de drie voornaamste aanbieders ligt tussen de 57 en 91 procent). Het marktaandeel van de publieke televisiezenders is in Nederland aan de lage kant. Publieke radio in Nederland heeft een behoorlijk marktaandeel van ongeveer 46 procent voor de gezamenlijke landelijke en regionale omroep. Toch is dit percentage beduidend lager dan in de meeste andere Europese landen het geval is; zij komen rond 60 procent uit.

De regelgeving van de Europese landen op het gebied van mediaconcentraties wordt hoofdzakelijk beheerst door mededingingswetgeving. Veel landen kennen echter aanvullende regels op het gebied van media-eigendom, waaronder drempels ten aanzien van marktaandelen en specifieke cross-ownershipregelingen. De huidige aanbevelingen van het Commissariaat vertonen verwantschap met bestaande wetgeving in Duitsland.

7.2 HANDHAVING VASTE BOEKENPRIJS

Op 1 januari 2005 is de Wet op de vaste boekenprijs in werking getreden. Hiermee kreeg het Commissariaat voor de Media er een nieuwe taak bij, namelijk het handhaven van deze wet.

In 2003 was het honderd jaar geleden dat enkele boekhandelaren in Deventer de eerste regels invoerden om de vaste boekenprijs te handhaven. In 2005 is er opnieuw een historisch moment omdat dan voor het eerst de handhaving publiekrechtelijk geregeld zal zijn. Het desbetreffende initiatiefwetsvoorstel van de kamerleden Dittrich, Halsema en Van Nieuwenhoven is door de Tweede en de Eerste Kamer aanvaard, met alleen de stemmen van de VVD-fractie tegen.

WETTELIJKE REGELING

Nu er al meer dan honderd jaar gewerkt wordt met een vaste boekenprijs is de vraag gerechtvaardigd waarom nu opeens een publiekrechtelijke regeling nodig is. Omdat de vaste boekenprijs ingrijpt in de vrije concurrentie was een ontheffing nodig op grond van de toenmalige Wet economische mededinging (Wem). Deze in 1997 verleende ontheffing liep af op 31 december 2004 onder de toen geldende Mededingingswet. Er zou een ontheffing gevraagd moeten worden bij de NMa. De indieners van het wetsvoorstel verwachtten op basis van de jurisprudentie dat inwilliging van een ontheffingsverzoek niet mogelijk zou zijn. Een wettelijke regeling bleef als enige andere mogelijkheid over.

TOEZICHTHOUDER

Een van de centrale elementen in het wetsontwerp was het onderbrengen van de handhaving bij een nieuw op te richten zelfstandig bestuursorgaan. Hoewel het ging om een kleine, niet al te zwaar opgetuigde organisatie met beperkte kosten, stuitte dit idee op weerstand in de Kamer. Als alternatief werd gespeeld met de gedachte van zelfregulering. Ook daaraan bleken nadelen te kleven. Betrokkenen zouden zich te gemakkelijk aan de zelfregulering kunnen onttrekken. Een wettelijke verplichting om zich aan te sluiten bij de zelfregulering zou geen soelaas bieden. De staatssecretaris heeft daarop het Commissariaat voor de Media benaderd met de vraag of het bereid zou zijn het toezicht in zijn takenpakket op te nemen. Het Commissariaat heeft daarop positief gereageerd en de Kamer vond de gekozen oplossing een goed alternatief.

LANDELIJK BEKENDMAKEN

Volgens de Wet op de vaste boekenprijs bepaalt de uitgever respectievelijk de importeur de verkoopprijs van boeken in de Nederlandse en Friese taal en van bladmuziekuitgaven (bladmuziek met notenschrift). Van de vaste prijs doen de uitgever en de importeur mededeling aan het Commissariaat, dat vervolgens via een website zorgt voor landelijke bekendmaking van die prijs. Jaarlijks gaat het om circa 17.000 boektitels en 700 muziekuitgaven, te vermeerderen met de uitgaven van de uitgevers die tot nog toe buiten het systeem van de vaste boekenprijs opereerden. De verkoper is gehouden ieder boek voor de vastgestelde prijs te verkopen. Op deze algemene regel gelden enkele uitzonderingen, bijvoorbeeld voor beschadigde en incurante uitgaven. Ook kan de vastgestelde prijs na verloop van tijd worden aangepast of na een jaar zelfs worden opgeheven.

Agenda's, almanakken, antiquarische boeken en schoolboeken zijn geen boeken in de zin van de wet. Bij overtreding van de wet kan een boete worden opgelegd van ten hoogste € 90.000,-. Ook is het mogelijk een last onder dwangsom of een dergelijke last gecombineerd met een boete op te leggen.

DOEL VASTE BOEKENPRIJS

De reden voor het hanteren van een vaste boekenprijs is een cultuurpolitieke. De consument is gebaat bij een breed en divers aanbod door een geografisch ruim gespreid net van boekhandels. Daarnaast geeft de vaste prijs de koper de zekerheid dat een boek en een muziekuitgave overal evenveel kost.

Uitgevers zijn gebaat bij de beschikbaarheid van hun uitgaven in een zo groot en zo gespreid mogelijk aantal verkooppunten. De vaste prijs geeft de uitgever en de boekhandelaar de mogelijkheid een redelijke marge overeen te komen voor minder courante titels. Uitgevers kunnen het zich daardoor permitteren om ook titels met een zeker risico uit te geven. De vaste prijs beschermt tegen prijsconcurrentie door bijvoorbeeld supermarkten die zich alleen op bestsellers richten. Zo kunnen boekhandels met een breed assortiment en deskundig personeel het hoofd boven water houden.

7.3 WETSWIJZIGINGEN

In de Mediawet is per 31 december 2003, naast veel technische aanpassingen, een aantal meer fundamentele wijzigingen doorgevoerd.

De minimumduur van twee minuten per reclameblok is teruggebracht tot anderhalve minuut (artikel 41a, vijfde lid en artikel 71g, vijfde lid).

Voor een lokale omroep die niet meer aan de bestaansvoorwaarden in artikel 30, onderdeel b of c (programma en pbo) voldoet, geldt dat de gelegenheid om de situatie te herstellen is teruggebracht van een jaar tot vier maanden (artikel 45, derde lid).

Na gemeente of provincie gehoord te hebben, kan het Commissariaat de zendtijd van een lokale of regionale omroep intrekken, indien deze in een periode van een jaar niet ten minste twee maanden ononderbroken een programma heeft uitgezonden dat voldoet aan de eisen van de wet (artikel 45, vierde en vijfde lid).

Telewinkelen wordt bij de publieke omroep in beperkte mate toegestaan. Telewinkelboodschappen in een reclameblok mogen elk ten hoogste een minuut duren en een blok mag voor ten hoogste tweederde van de duur uit telewinkelboodschappen bestaan (artikel 50, achtste lid).

Landelijke, regionale en lokale publieke omroepen moeten jaarlijks schriftelijk verslag uitbrengen aan het Commissariaat, niet alleen over de inkomsten uit sponsorbijdragen maar ook over bijdragen van overheidsinstellingen en andere instellingen die niet als sponsor worden aangemerkt (artikel 64c, derde lid). Deze wetwijziging is van belang in het licht van de discussie over de bijdragen door goede doelen organisaties.

Op 17 maart is, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2004, een gewijzigde Mediawet in werking getreden. Het gaat om een wijziging in verband met de verlaging van de rijksomroepbijdrage (de aan de Publieke Omroep opgelegde bezuiniging). De wijzigingen betreffen in het bijzonder de artikelen 109, 111 en 147. Daarnaast is in artikel 82i de *must carry* verplichting voor de Belgische publieke televisieprogramma's beperkt tot twee programma's. Dit heeft tot gevolg dat de sportzender die de VRT in de zomer van 2004 in de lucht brengt, niet verplicht doorgegeven hoeft te worden.

Artikel 64a is uit de Mediawet geschrapt. De wetwijziging (wet van 13 mei 2004) die het vervallen van de verspreidingsbeperking voor programma's van lokale en regionale omroepinstellingen regelt, is ingegaan op 21 juli 2004. Door toe te staan dat programma's ook buiten de gemeente of provincie waarvoor ze bestemd zijn mogen worden uitgezonden, wil de wetgever de concurrentie tussen de verschillende infrastructuren (zoals kabel en satelliet) bevorderen.

Met de genoemde wetwijziging is ook de doorgifteplicht via de kabel voor lokale programma's gewijzigd: onder artikel 82i is een nieuw lid opgenomen waarin wordt bepaald dat naast het algemene lokale omroepprogramma ook programma's die gericht zijn op specifieke bevolkings- en leeftijdsgroepen (de zogeheten open kanalen of toegangsomroepen) via de kabel doorgegeven moeten worden. Deze verplichting geldt voor maximaal twee televisie- en vijf radiokanalen. Ten slotte voorziet de gewijzigde wet in een aantal bepalingen ter verbetering van het functioneren van programmaraden. Hierbij gaat het om elementen uit het door het Commissariaat opgestelde Modelreglement Programmaraden die zijn opgenomen in de nieuwe artikelen 82k tot en met 82o. De wetgever is van mening dat de invloed van de Nederlandse burger op de samenstelling van het zenderaanbod voornamelijk, dat wil zeggen in de overgangsfase naar marktwerking en individuele keuzevrijheid, het best gewaarborgd is bij programmaraden.

7.4 EVENEMENTENZENDERS

Op grond van artikel 82c, tweede lid, Mediawet kan het Commissariaat toestemming verlenen voor het gebruik van een omroepzender. Voorwaarde die de wet stelt is dat het moet gaan om gebruik van de ether voor een programma ten behoeve van een bijzonder doel. Verdere voorwaarde voor het verkrijgen van toestemming is dat de uitzending een beperkt bereik heeft of van beperkte duur is. De zenders die voor bijzondere doelen worden ingezet worden wel aangeduid als evenementenzenders.

Ter uitwerking van de criteria die de wet noemt, hanteert het Commissariaat het beleid dat het bijzondere doel betrekking moet hebben op het ter plaatse verslag doen van of het ondersteunend zijn aan een evenement dat een relatie heeft met het beperkte uitzendgebied.

Het begrip 'evenement' is door het Commissariaat zo afgebakend dat het niet met het oog op het verkrijgen van de toestemming georganiseerd mag zijn. Er moet sprake zijn van openbare of besloten culturele manifestaties, sportevenementen, beurzen die plaats vinden los van het feit of er al dan niet via de ether aandacht aan wordt besteed. In 2004 heeft het Commissariaat 63 toestemmingen verleend voor het gebruik van evenementenzenders. Twee verzoeken werden afgewezen.

7.5 PROGRAMMAQUOTA

Omroepen moeten jaarlijks rapporteren over het uitgezonden percentage Europese, onafhankelijke en recente producties, en over het percentage oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen. Deze rapportageverplichting is opgenomen in de Beleidsregels programmaquota. De Publieke Omroep rapporteert over de totale zendtijd in een jaar, terwijl de overige omroepen mogen volstaan met een steekproef van vier, door het Commissariaat aangewezen weken. De regels met betrekking tot de verschillende programmaquota zijn een vertaling van de artikelen 4 en 5 uit de Europese richtlijn "Televisie zonder Grenzen".

In 2004 zijn de Beleidsregels programmaquota aan de hand van de rapportage over 2002 met de VESTRA, als vertegenwoordiger van de commerciële omroepen, besproken. Uit de controle over 2002 en 2003 is gebleken dat vooral de grote commerciële omroepen moeite hebben te voldoen aan het percentage Europese producties. VESTRA stelt zich op het standpunt dat het Commissariaat niet handhavend zou moeten optreden en ziet graag dat de door Nederland te nemen maatregelen overeenkomen met maatregelen in andere Europese landen die met Nederland qua taal- en verzorgingsgebied vergelijkbaar zijn.

Naar aanleiding van het gesprek met VESTRA, en naar aanleiding van de Zesde Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement betreffende de tenuitvoerlegging van de artikelen 4 en 5 van de Richtlijn, die eind juli 2004 is verschenen, heeft het Commissariaat in overleg met het ministerie van OCW de Europese Commissie verzocht nadere toelichting te geven over de wijze van monitoring van de verschillende programmaquota door de verschillende lidstaten. Voorts is gevraagd om toelichting te geven over de te nemen maatregelen bij het niet voldoen door omroepen aan de programmaquota. Dit overleg heeft begin 2005 plaatsgevonden. Het Commissariaat zal in 2005, mede naar aanleiding van de rapportages over 2004, de wijze van rapporteren en het opleggen van sancties opnieuw bekijken.

7.6 INFORMATIEVE, CULTURELE PROGRAMMAONDERDELEN EN SPONSORING

Culturele programma's die eveneens informatief van aard zijn mogen niet langer worden gesponsord. Bij brief van 15 januari 2004 heeft het Commissariaat definitief zijn standpunt met

betrekking tot dit onderwerp kenbaar gemaakt en gedetailleerd aangegeven welke programmaonderdelen per 1 maart 2004 nog onder de uitzonderingen van het sponsorverbod vallen. In deze brief is eveneens een overgangsregime vastgesteld voor de duur van 1 maart tot 1 september 2004.

7.7 BESCHERMING MINDERJARIGEN / NICAM

De staatssecretaris stelde in de zomer een werkprogramma op met betrekking tot het functioneren van de Kijkwijzer van het NICAM. Een van de daarin opgenomen acties betrof het uitbreiden van de toezichhoudende taak van het Commissariaat voor de Media met het metatoezicht op de kwaliteit van de kwalificaties van het NICAM. Dit betekent dat er jaarlijks een rapport dient te komen over de kwaliteitscontrole door het NICAM en over de criteria aan de hand waarvan het NICAM bepaalt of de feitelijke classificatie betrouwbaar, valide, stabiel, consistent en nauwkeurig is.

Het Commissariaat is samen met het NICAM begonnen met de opzet en vormgeving van dit metatoezicht.

7.8 ONTHEFFINGEN

Na de zeebeving in Azië heeft het Commissariaat ontheffingen verleend van het verbod op reclame-uitingen in programma's van publieke en commerciële omroepen. De ontheffingen werden aangevraagd door lokale, regionale en landelijke radio- en televisiezenders, om tijdens actieprogramma's voor de slachtoffers van de zeebeving de namen van de gevers in de uitzending te kunnen noemen.

TABEL 7.1 ONTHEFFING 52, LID 3, VAN DE MEDIAWET

omroep	programma	datum beschikking
Omroepvereniging VARA	Dance 4 Life	23-6-2004
Radio 3FM	Darfur Actie 3FM	14-12-2004
Lokale Omroep Heuvelrug-90fm	actie 555	29-12-2004
Radio Vox Roermond	actie 555	18-1-2005
Lokale Omroep Ede	actie 555	4-1-2005
Radio Ideaal	actie 555	4-1-2005
Stadsomroep Doetinchem	actie 555	4-1-2005
Holland Centraal	actie 555	5-1-2005
TMF	actie 555	4-1-2005
SBS 6	actie 555	5-1-2005
Publieke Omroep	actie 555	4-1-2005
V.R.O.N.	actie 555	4-1-2005
Omrop Fryslan	actie 555	5-1-2005
RTV Noord	actie 555	6-1-2005
RTV West	actie 555	18-1-2005
RTV Drenthe	actie 555	5-1-2005
RTV Rijnmond	actie 555	4-1-2005
Slingeland FM	actie 555	5-1-2005
Lokale Omroep Flakkee	actie 555	27-1-2005
Westlandse Omroep Stichting	actie 555	26-1-2005

Oproepen tot steun aan een goed doel worden niet beschouwd als reclame-uitingen. Anders wordt het als een omroep een donerend bedrijf wil noemen in de uitzending. In dat geval is een ontheffing van het Commissariaat vereist. Het Commissariaat verleent een dergelijke ontheffing alleen in bijzondere gevallen, bijvoorbeeld als er sprake is van een goed doel waarbij de tijd ontbroken heeft om op een andere wijze geld in te zamelen. Als voorwaarden voor een ontheffing geldt dat bedrijven geen *exposure* mogen krijgen, dat wil zeggen dat alleen de bedrijfsnaam neutraal mag worden genoemd, en dat een donatie niet op een eigen bank- of girorekening van de omroepinstelling mag komen, maar rechtstreeks naar het goede doel moet worden overgemaakt.

7.9 EVALUATIE BSPO/BSCO

De Beleidsregels Sponsoring Publieke Omroep (BSPO) en de Beleidsregels Sponsoring Commerciële Omroep (BSCO) zijn in het jaar 2004 geëvalueerd. Dit heeft geleid tot een gewijzigd concept BSPO en BSCO, waarin een groot aantal wijzigingen ten opzichte van de huidige sponsorbeleidsregels is opgenomen. Deze concepten zijn door het College in januari 2005 vastgesteld en aan de koepels van de publieke en commerciële omroepinstellingen gestuurd. Na de consultaties over de beoogde wijzigingen in maart 2005 kunnen de beleidsregels definitief worden vastgesteld.

7.10 ONTHEFFINGEN ZELFPROMOTIE

De ontheffingen zelfpromotie zijn in concept door het College vastgesteld en bij brieven van 29 juni 2004 naar de koepels van de publieke en commerciële omroepinstellingen gestuurd. De consultaties over deze concepten hebben in augustus en september 2004 plaatsgevonden. De ontheffingen werden in maart 2005 definitief vastgesteld.

7.11 RECLAMEONDERZOEK EUROPESE COMMISSIE

De Europese Commissie ziet als waakhond binnen de EU niet alleen toe op juiste en tijdige implementatie van Europese regels maar ook op de handhaving in de praktijk door de nationale autoriteiten. In het voorjaar van 2004 werd het Commissariaat geattendeerd op de uitkomsten van een in opdracht van de Europese Commissie verricht onderzoek naar naleving van enkele reclamebepalingen van de Televisierichtlijn. Volgens dat onderzoek zouden verschillende Nederlandse omroepen in de periode 15 mei tot 15 juli 2003 de reclameregels hebben overtreden. Zo zouden Yorin en SBS6 speelfilms te vaak hebben onderbroken voor reclame. Ook zouden beide zenders evenals Nederland 2 en 3 het reclamemaximum van 12 minuten per uur regelmatig hebben overschreden. Verder zouden SBS6 en Yorin te veel en te lange telewinkelprogramma's hebben uitgezonden en ten onrechte kinderprogramma's voor reclame hebben onderbroken. Het Commissariaat heeft sommige overtredingen erkend maar de Europese Commissie er ook op gewezen dat veel vermeende overtredingen voortvloeien uit interpretatieverschillen tussen het Commissariaat en de Commissie. In de meeste gevallen had het Commissariaat zelf al geconstateerd dat er sprake was van overtredingen en forse boetes opgelegd aan de omroepen wegens overschrijding van reclamemaxima of het te vaak onderbreken van speelfilms voor reclame. De Europese Commissie vond de uitleg van het Commissariaat overtuigend en besloot eind 2004 het dossier te sluiten.

ALGEMENE ZAKEN

8.1 HET COLLEGE

Het College van commissarissen van het Commissariaat voor de Media was in 2004 als volgt samengesteld:

prof. dr. Jan van Cuilenburg, voorzitter

Portefeuille: Zendtijd- en Kabelzaken; goedkeuring neventaken/nevenactiviteiten publieke omroep; bedrijfsbureau; P&O; communicatie; automatisering.

mr. Inge Brakman, commissaris

Portefeuille: Programmatoezicht publieke en commerciële omroepen, juridische zaken, Monitor Mediaconcentratie.

prof. dr. Tineke Bahlmann, commissaris

Portefeuille: Financieel Toezicht landelijke, regionale en lokale publieke omroep.

BENOEMING TINEKE BAHLMANN

Professor doctor Tineke Bahlmann (1950) trad in juli 2004 toe tot het college. Zij was van 1981 tot 1995 docent bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam en werd in 1991 deeltijd hoogleraar bedrijfseconomie aan de Universiteit Utrecht. Bahlmann werkte daarnaast vele jaren als organisatieadviseur, was lid van diverse adviesorganen van de overheid en bekleedde diverse bestuurlijke functies en commissariaten waaronder een commissariaat bij Stork N.V. Van 2001 tot 2003 was zij Directeur Strategie van de Rabobank. Tineke Bahlmann is lid van de Raad voor Verkeer en Waterstaat en heeft commissariaten bij Nedap N.V. en Triodosbank N.V.

8.2 DE MEDEWERKERS

Op 31 december 2004 waren bij het Commissariaat 53 medewerkers in dienst: 28 vrouwen en 25 mannen. Drie medewerkers verlieten het Commissariaat en drie nieuwe krachten werden verwelkomd.

MEDEWERKERS COMMISSARIAAT PER 31 DECEMBER 2004

FINANCIEEL TOEZICHT

||||| Drs. Harold van den Berg
||||| Theo Kraaikamp
||||| Mr. drs. Peter Leeuwendal
||||| Drs. Bas Windt

JURIDISCHE ZAKEN

||||| Mr. Inge Borninkhof
||||| Mr. Henrieke Dekkers
||||| Mr. Louise Doorman
||||| Iris van Schaik
||||| Mr. Remke Westerhof

BELEID & PROJECTEN

||||| Drs. Wanda Bade
||||| Mr. Marcel Betzel
||||| Bart Bijvank
||||| Fred van der Gon Netscher
||||| Carla Hartog
||||| Drs. Quint Kik
||||| Dr. Edmund Lauf
||||| Drs. Joan Terpstra
||||| Sándor Varga
||||| Jan Vosselman Bosch
||||| Drs. Lonneke van der Zee

BEDRIJFSBUREAU

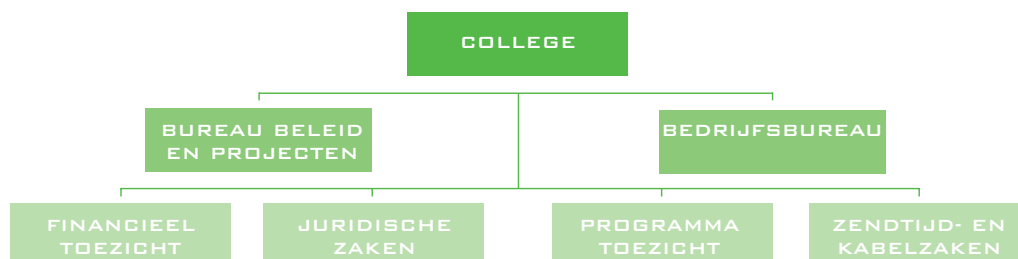
||||| Carina van Beek
||||| Alice Boegem
||||| Miriam La Cruz - de Jesus
||||| Pien Dikken
||||| Dominique le Fever
||||| Drs. Gabriëlle Kollaard
||||| Karel van Kooten
||||| Mariska van Lingen
||||| Mariska Mones
||||| Yvonne van der Veer
||||| Erwin Voorhaar
||||| Peter van Voorthuyzen

PROGRAMMATOEZICHT

||||| Anja Blink
||||| Matthijs Bremer
||||| Drs. Ivo Chamuleau
||||| Drs. Joyce van Heijningen
||||| Siebrand van Hengel
||||| Irene Hoogman
||||| Rolf de Jong
||||| Jan van de Meent
||||| Jolanda Treffers
||||| Merel Vallo
||||| Drs. Jaap Visser
||||| Pam Werdler

ZENDTIJD- EN KABELZAKEN

||||| Zeljka Aleksic
||||| Bert Kipp
||||| Hans Ottenhoff
||||| Mr. Dirk Oudenaarden
||||| Elisabeth Pijper
||||| Ronald van der Schagt

De in het organigram weergegeven afdelingen hebben de volgende taken.

- ||||| De medewerkers van de afdeling Zendtijd- en Kabelzaken houden zich bezig met de zendtijdtoewijzing aan lokale en regionale omroepen en de toestemmingverlening aan commerciële omroepen en gebruikers van evenementenzenders. Daarnaast behoort het tot de taken van de afdeling om toe te zien op de naleving van de *must carry* verplichting voor kabelexploitanten, en geschillen te behandelen over toegang tot het wettelijke minumpakket tussen programmaraden, programma-aanbieders en kabelexploitanten.
- ||||| De afdeling Financieel Toezicht houdt zich bezig met het toezicht op de jaarrekeningen en andere financiële zaken aangaande de financiën van de publieke omroep, zowel landelijk, regionaal als lokaal.

- |||| De afdeling Programmatoezicht is de grootste binnen het Commissariaat. Met twaalf medewerkers worden de programma's van publieke en commerciële omroepen gemonitord. De aandacht gaat daarbij onder meer uit naar reclame- en sponsorovertredingen. Ook voert de afdeling thematisch gericht onderzoek uit.
- |||| De bevindingen van de afdeling Programmatoezicht die tot procedures leiden worden afgehandeld door de afdeling Juridische Zaken. Deze draagt verder zorg voor juridische ondersteuning in brede zin.
- |||| De afdeling Beleid en Projecten heeft onder meer tot taak de algemene beleidsadvisering, de coördinatie van afdelingsoverstijgende projecten en het onderhouden van de internationale contacten. Hiervoor heeft het Commissariaat de beschikking over vijf beleidsmedewerkers / projectleiders. Een van hen combineert deze functie met die van secretaris voor het College. Ook zijn in de afdeling de P&O adviseur, de twee medewerkers van de Monitor Mediaconcentraties en het Bureau Communicatie ondergebracht.
- |||| Het Bedrijfsbureau omvat de functies secretariaat, post, archief en documentatie, administratie, applicatiebeheer en beheer van het gebouw.

8.3 EXTERNE ADVISEURS

In 2004 heeft accountantsbureau Mazars, Paardekooper en Hoffman te Rotterdam het Commissariaat bijgestaan. Voor procesvertegenwoordiging en juridische advisering werd mr. G.H.L. Weesing van het Amsterdamse advocatenkantoor Weesing c.s. ingeschakeld. Voor zover het de behandeling betreft van bezwaarschriften tegen opgelegde sancties wegens overtreding van de reclame- en sponsorregels schakelt het Commissariaat de Adviescommissie bezwaarschriften in. De commissie staat onder voorzitterschap van mr. P. Boukema en bestaat verder uit mr. A. Herstel, dr. W. Hins en mevrouw mr. G.J. Heevel. Het secretariaat berustte in 2004 opnieuw bij mr. M. Dellebeke.

8.4 OVERLEG

Het Commissariaat overlegde in het verslagjaar met staatssecretaris Medy van der Laan en met de ambtelijke staf van het ministerie van OCW. Voorts ontmoette het Commissariaat tal van organisaties uit het veld, waaronder belangenorganisaties als Vestra, ROOS en OLON, evenals het Agentschap Telecom, het NICAM en directies van publieke en commerciële omroepen.

8.5 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

EPRA

Door de Europese Televisierichtlijn gelden in vrijwel heel Europa dezelfde basisregels voor televisie. Niettemin blijven veel verschillen in interpretatie en toepassing mogelijk bij de regelgeving en handhaving. Het in 1995 opgerichte *European Platform of Regulatory Authorities* biedt de Europese toezichthouders op de omroep de gelegenheid tot het voeren van overleg en het uitwisselen van informatie over elkaars beleid en toezicht in de praktijk. De tweedaagse vergaderingen die de EPRA in het voor- en najaar houdt, worden ook door vertegenwoordigers van de Raad van Europa en de Europese Commissie bijgewoond. Aan het einde van 2004 telde het ledenbestand van de EPRA 49 toezichthouders uit 39 landen.

STOCKHOLM

De eerste vergadering van 2004 hield de EPRA op 3 en 4 juni in Stockholm op uitnodiging van de *Swedish Broadcasting Commission* en de *Swedish Radio and TV Authority*. Het eerste gedeelte van de plenaire discussie was gewijd aan het recht op privacy. Kernvraag was waar de privacy moet wijken voor het publieke belang om iets openbaar te maken. Daarna bracht de Italiaanse AGCOM verslag uit van de werkgroep DTT (*Digital Terrestrial Television*). Het rapport van de werkgroep geeft een uitgebreid overzicht van de stand van zaken in de verschillende landen bij de invoering van digitale ether televisie. Tijdens het middagprogramma kwam een werkgroep bij elkaar om te spreken over *Protection of minors: examples and current issues of concern*. Frankrijk, Duitsland en Roemenië hielden een korte presentatie om de laatste ontwikkelingen en discussies in hun land op dat vlak te illustreren. In de tweede werkgroep, getiteld *Regulation of radio: localness, licensing, digitalisation* stond het lokale karakter van omroepen en het stimuleren van digitalisering centraal. Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Frankrijk hielden presentaties over hun (lokale) radiosector.

ISTANBUL

Op uitnodiging van de *Turkish Radio and Television Supreme Council* vond de tweede EPRA-vergadering van 2004 op 14 en 15 oktober in Istanbul plaats. De DLM, de overkoepelende organisatie van de Duitse *Landesmedienanstalten*, presenteerde de visie van de Duitse toezichthouders op de Interpretatieve Mededeling over Televisiereclame van de Europese Commissie. De Commissie beoogt met deze Mededeling duidelijk te maken hoe de bepalingen van de Richtlijn Televisie zonder Grenzen (Richtlijn) moeten worden geïnterpreteerd en hoe zij toegepast kunnen worden op nieuwe reclametechnieken. In een werkgroep werd besproken hoe landen het aanzetten tot haat in televisieprogramma's kunnen tegengaan. Centraal in de discussie stond de vraag op welke wijze dat soort programma's gecontroleerd en eventueel gesanctioneerd kunnen worden. Een complicatie daarbij is dat vooral satellietzenders niet altijd onder de jurisdictie van een EU-staat vallen. De tweede werkgroep discussieerde over hoe televisieprogramma's toegankelijker gemaakt kunnen worden voor de 50 miljoen auditief en visueel gehandicapte personen in Europa.

CONTACT COMITÉ

Het Commissariaat heeft ook zitting in het Contact Comité dat is opgericht bij de laatste wijziging van de Televisierichtlijn. De vergaderingen in Brussel, voorgezeten door de Europese Commissie, zijn ook in 2004 bijgewoond. In het comité wordt gesproken over de implementatie van de Televisierichtlijn en komen allerlei interpretatie- en uitvoeringskwesties aan bod. De Europese Commissie is verder verplicht het advies van het comité in te winnen over de evenementenlijsten die de lidstaten op grond van de gewijzigde richtlijn mogen opstellen. Daarop staan belangrijke evenementen die niet achter de decoder mogen verdwijnen en voor het algemene publiek toegankelijk moeten blijven.

Tijdens de 20e vergadering van het Contact Comité op 11 maart 2004 zijn de evenementenlijsten van België en Frankrijk goedgekeurd. Ook werd tijd ingeruimd voor een presentatie van de Interpretatieve Mededeling van de Europese Commissie over reclame. Verder gaf de Commissie een toelichting op de drie zogeheten focusgroepen die zijn ingesteld om een nadere studie te doen naar herziening van bepaalde onderdelen van de Televisierichtlijn, zoals het jurisdictieartikel en reclamebepalingen.

De 21e vergadering van het Contact Comité op 21 oktober 2004 besteedde net als de EPRA aandacht aan het vergemakkelijken van toegang tot televisie voor blinden/slechtzienden en doven/slechthorenden. Ook werden de eerste uitkomsten van de focusgroep die onderzoek doet naar de reikwijdte van de Televisierichtlijn besproken. Tot slot werd een studie van de Europese Commissie naar breedbeeld en High Definition televisie gepresenteerd.

FINANCIËLE VERANTWOORDING 2004

9.1 BALANS APPARAAT PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATSBESTEMMING)

Actief	2004	2003
	€ x 1000	€ x 1000
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	4.814	5.035
Installaties	439	481
Andere vaste bedrijfsmiddelen	459	661
	5.712	6.177
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren	369	493
Overige vorderingen	26	29
Overlopende activa	679	274
	1.074	796
Liquide middelen	1.059	724
Totaal	7.845	7.697
Passief	2004	2003
Eigen vermogen		
Algemene reserve	3.287	3.386
Bestemmingsreserve	2.085	2.141
	5.372	5.527
Voorzieningen		
Overige	1.043	1.261
Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen	40	74
Crediteuren	243	236
Belastingen en sociale premies	90	95
Overige schulden	577	448
Overlopende passiva	480	56
	1.430	909
Totaal	7.845	7.697

9.2 EXPLOITATIEREKENING APPARAAT

	2004	Begroting	2003
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Baten			
Bijdrage OCW	3.930	3.859	3.748
Overige baten	1.255	623	682
Som der baten	5.185	4.482	4.430
Lasten			
Lonen en salarissen	2.172	2.147	1.913
Sociale lasten	479	472	429
Afschrijvingen op materiële vaste activa	484	423	414
Overige lasten	2.177	1.460	1.696
Som der lasten	5.312	4.502	4.452
Bedrijfsresultaat	-127	-20	-22
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	28	20	22
Exploitatieresultaat	-99	0	0
Bestemming van het resultaat:			
Onttrekking Algemene reserve	-99		
	- 99	0	0

9.3 TOELICHTING OP DE BALANS APPARAAT

Materiële vaste activa

Het verloop in 2004 is als volgt weer te geven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Saldo per 1 januari				
Aanschafwaarden	5.198	575	2.035	7.808
Cumulatieve afschrijvingen	-163	-94	-1.374	-1.631
Boekwaarde	5.035	481	661	6.177
Mutaties in het boekjaar				
Investerings			75	75
Desinvesteringen			-578	-578
Afschrijvingen	-221	-42	-277	-540
Afschrijvingen over desinvesteringen			578	578
Saldo	-221	-42	- 202	- 465
Saldo per 31 december				
Aanschafwaarden	5.198	575	1.532	7.305
Cumulatieve afschrijvingen	-384	-136	-1.073	-1.593
Boekwaarde	4.814	439	459	5.712

De bijdrage van het Ministerie van OCW van € 2.269.000 uit 2001 voor de nieuwbouw is aan de creditzijde van de balans opgenomen als bestemmingsreserve nieuwbouw. Deze reserve valt in hetzelfde tempo vrij als de nieuwbouw wordt afgeschreven.

De afschrijvingstermijnen bedragen voor de bedrijfsgebouwen 40 jaar en voor de installaties tussen de 10 en 30 jaar. De andere vaste bedrijfsmiddelen worden afgeschreven in 2 tot 5 jaar. Over de grondwaarde van € 476.000 wordt niet afgeschreven.

In 2004 is gebleken dat er in de periode 2001 tot en met 2003 door een berekeningsfout te weinig is afgeschreven over de nieuwbouw. De jaarlijkse afschrijvingslast bedraagt na aftrek van de vrijval uit de bestemmingsreserve nieuwbouw € 61.000, de inhaalafschrijving in 2004 bedraagt € 103.000.

Vorderingen

	2004	2003
	€ x 1000	€ x 1000
Debiteuren		
Debiteuren	485	503
Voorziening voor oninbaarheid	-116	-10
	369	493
Overige vorderingen		
Rekening-courant Beheer	5	
Diversen	21	29
	26	29
Overlopende activa		
Te ontvangen interest	7	5
Te ontvangen opbrengsten	632	244
Vooruitbetaalde kosten	40	25
	679	274

Liquide middelen

Dit betreft de rekening-courant saldi bij de ING Bank. De liquide middelen zijn vrij opvraagbaar.

Eigen vermogen

Het verloop in 2004 is als volgt weer te geven:

	Algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Saldo per 1 januari	3.386	2.141	5.527
Vrijval ten gunste van resultaat		-56	-56
Resultaatsbestemming	-99		-99
Saldo per 31 december	3.287	2.085	5.372

De bestemmingsreserve is gevormd uit de éénmalige bijdrage van € 2.269.000 die door het Ministerie van OCW is verstrekt ten behoeve van de financiering van de nieuwbouw.

Van de reserve zal jaarlijks 2,5 procent vrijvallen ten gunste van de post afschrijving gebouwen in de exploitatierekening. Dit percentage is gelijk aan het afschrijvingspercentage van de nieuwbouw.

Voorzieningen

Overige

Het verloop in 2004 is als volgt weer te geven:

	Wachtgeld € x 1000	Rijkswacht- geldregeling € x 1000	Groot onderhoud € x 1000	Totaal € x 1000
Saldo per 1 januari	766	422	73	1.261
Dotaties	56			56
Vrijval ten gunste van resultaat			-73	-73
Onttrekkingen	-93	-108		-201
Saldo per 31 december	729	314	0	1.043

De voorziening wachtgeld is in 2002 gevormd voor twee afvloeiingsregelingen. Jaarlijks worden bij de werknemers ingehouden pseudo ww-premies gedoteerd aan deze voorziening.

De voorziening Rijkswachtgeldregeling Kijk- en Luisterdienst en Adviseur is in 1994 gevormd in verband met de reorganisatie van deze afdeling per 1 december 1994. De voorziening ultimo 2004 is opgebouwd uit de bedragen die volgens het Rijkswachtgeldbesluit 1959 moeten worden uitgekeerd aan een zevental medewerkers in de periode 2005 tot en met 2012.

De voorziening voor groot onderhoud is met ingang van 2004 komen te vervallen als gevolg van een doorgevoerde stelselwijziging. De kosten voor groot onderhoud zullen in de toekomst geactiveerd worden en afgeschreven conform hun levensduur.

Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen

Dit betreft het nog niet bestede deel van de vooruit ontvangen subsidie voor Mediaconcentraties.

	2004 € x 1000	2003 € x 1000
Belastingen en sociale premies		
Loonbelasting	44	55
Sociale premies	46	40
	90	95

Overige schulden

Dit betreft de aan het Ministerie van OCW af te dragen boetes, die door het Commissariaat voor de Media zijn opgelegd en geïnd.

Overlopende passiva

Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	170	
Nog te betalen kosten	310	56
	480	56

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Met Nissan Financial Services B.V. is een *operational lease* overeenkomst gesloten voor een personenauto. De resterende leaseverplichting exclusief brandstof bedraagt ultimo 2004 € 17.000.

Met Athlon Car Lease Nederland B.V. is een *operational lease* overeenkomst gesloten voor een personenauto. De resterende leaseverplichting exclusief brandstof bedraagt ultimo 2004 € 26.000.

9.4 BALANS BEHEER PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATSBESTEMMING)

Actief	2004	2003
	€ x 1000	€ x 1000
Vaste activa		
Financiële vaste activa		
Overige vorderingen	8.826	8.826
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren		148
Overige vorderingen	32.563	33.783
Overlopende activa	352	672
	32.915	34.603
Liquide middelen	56.358	62.418
Totaal	98.099	105.847
Passief	2004	2003
Eigen vermogen		
Bestemmingsfondsen	94.453	103.878
Kortlopende schulden		
Crediteuren	532	0
Overige schulden	3.066	1.898
Overlopende passiva	48	71
	3.646	1.969
Totaal	98.099	105.847

9.5 EXPLOITATIEREKENING BEHEER

	2004 € x 1000	Begroting € x 1000	2003 € x 1000
Baten			
Rijksbijdragen media	619.762	617.947	630.679
Reclamegelden STER	215.870	229.000	221.252
Bijzondere baten	2.193	-	-
Som der baten	837.825	846.947	851.931
Lasten			
Verstrekke subsidies	845.354	831.723	862.649
Overige lasten	2.073		1.812
Bijzondere lasten	1.024		18.000
Som der lasten	848.451	831.723	882.461
Bedrijfsresultaat	-10.626	15.224	-30.530
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	3.016	3.004	4.882
Exploitatieresultaat	-7.610	18.228	-25.648
Bestemming van het resultaat:			
Onttrekking Bestemmingsfondsen	-7.610	18.228	-25.648
	-7.610	18.228	-25.648

9.6 TOELICHTING OP DE BALANS BEHEER

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

Dit betreft een onderhandse lening aan de Nederlandse Programma Stichting van € 8.826.000. Per 1 januari 2000 is deze lening rentedragend geworden. De lening is aflossingsvrij. Het rentepercentage is voor een periode van 10 jaar vastgesteld op 4,75 procent.

Vorderingen

	2004 € x 1000	2003 € x 1000
Overige vorderingen		
Stichting Ether Reclame	32.560	33.085
Zendgemachtigden	3	698
	32.563	33.783

Overlopende activa

Dit betreft de te vorderen interest over de rekening-courantsaldi, deposito's en spaarrekening.

Liquide middelen

Rekening-courant saldi	53.858	21.578
Deposito's en spaartegoeden	2.500	40.840
	56.358	62.418

De liquide middelen zijn vrij opvraagbaar.

Eigen vermogen

Bestemmingsfondsen

Het verloop in 2004 is als volgt weer te geven:

	Algemene Omroep Reserve	Diverse fondsen	Totaal
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Saldo per 1 januari	102.063	1.815	103.878
Vrijval ten gunste van resultaat		-1.815	-1.815
Resultaatsbestemming	-7.610		-7.610
Saldo per 31 december	94.453	0	94.453

De Algemene Omroep Reserve wordt aangehouden als buffer voor tegenvallende reclameopbrengsten van de Ster, als liquidatiereserve in geval van discontinuïteit van een van de omroepen en ter financiering van de rekening-courant met de Ster. Het Commissariaat voor de Media beheert de Algemene Omroep Reserve, maar de minister van OCW beschikt over de bestemming.

Conform de brief van de staatssecretaris van Cultuur is het fonds "Lokale programmering ministerheden" in 2004 vervallen ten gunste van de Algemene Omroep Reserve.

Kortlopende schulden

	2004	2003
	€ x 1000	€ x 1000
Overige schulden		
Rekening-courant Ministerie OCW		1.282
NIBG		378
Zendgemachtigden	3.061	238
Rekening-courant Apparaat	5	0
	3.066	1.898

Overlopende passiva

Dit betreft de nog te betalen kosten per ultimo boekjaar.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Op 1 december 2004 zijn door de staatssecretaris van Cultuur de toekenningen voor 2005 verstuurd aan de Publieke Omroep ad € 677.112.000 en de stichting Radio Nederland Wereldomroep ad € 43.898.000. Deze betalingsverplichtingen zijn in overeenstemming met voorgaande jaren niet in de balans meegenomen.

Het Commissariaat voor de Media heeft zich onherroepelijk en onvoorwaardelijk garant gesteld voor de stipte nakoming van de verplichtingen van een door BNN aangegane lening van € 400.000 inzake de financiering van de ledenwerfcampagne tot een bedrag van maximaal één miljoen euro inclusief rente en kosten. Deze garantie vervalt op 1 april 2009.

9.7 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING BEHEER

	2004	Begroting	2003
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Bijzondere baten			
Vrijval reserve lokale programmering minderheden	1.815		
Vrijval reservering project AVAC	378		
	2.193		
Verstreekte subsidies			
Landelijke Omroepen	672.177	672.176	700.663
Regionale Omroepen	47.198	47.222	46.373
Wereldomroep	44.362	44.256	45.967
Muziekcentrum van de Omroep	33.869	33.422	32.928
Nederlands Omroepproductie Bedrijf	16.400	15.244	17.656
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	17.508	15.404	15.098
Minderhedenprogrammering	3.518	3.518	3.491
Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland	481	481	473
Reorganisatiekosten Publieke- en Wereldomroep	9.841		
	845.354	831.723	862.649
Overige lasten			
Organisatie-adviezen	1.201		1.171
Accountantskosten	186		214
Bankkosten	216		144
Diversen	470		283
	2.073	0	1.812
Bijzondere lasten			
Overdracht (inclusief rente) algemene reserve NOS			18.000
Diverse lasten voorgaande boekjaren	1.024		
	1.024		18.000
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Rente lening u/g NPS	419	419	419
Rente deposito's	1.387	1.300	2.957
Rente spaarrekeningen	11	5	0
Rente rekening-couranten	1.199	1.280	1.506
	3.016	3.004	4.882

OVERIGE INFORMATIE

In 2004 was er geen personeel in dienst van Beheer.

SB/AH3809

ACCOUNTANTSVERKLARING

OPDRACHT

Wij hebben de jaarrekening 2004 van het Commissariaat voor de Media te Hilversum gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Commissarissen. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

WERKZAAMHEDEN

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten en met inachtneming van het Controleprotocol van OCW. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het College van Commissarissen daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

OORDEEL

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Commissariaat voor de Media op 31 december 2004 en van het resultaat over 2004. Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening in overeenstemming is met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor jaarverslaggeving en voldoet aan de bepalingen die zijn opgenomen in respectievelijk voortkomen uit artikel 12 van de Mediawet, en dat het Commissariaat voor de Media de aan haar op grond van artikel 12 van de Mediawet beschikbaar gestelde middelen rechtmatig heeft besteed.

Voorts zijn wij van oordeel dat de bevoorschotting van de omroepmiddelen rechtmatig heeft plaatsgevonden in overeenstemming met het bepaalde in de Mediawet.

Rotterdam, 3 mei 2005

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN

A.G. de Nijs RA

Opzitter RA

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN
Rivium Promenade 200 - Postbus 23123 - 3001 EC ROTTERDAM - mpaha.rotterdam@mazars.nl
Tel: 010-2771305/371 - Fax: 010-4366045

ACCOUNTANTS - BELASTINGADVISEURS - JURIDISCHE ADVISEURS - ORGANISATIE ADVISEURS
MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN IS EEN WAARDELOZE WED. BETHANDE UIT PRAKTIJVENNODIGSCHAPPEN

independent member of